

1. DAĻA

Vispārīgi noteikumi

1.1. NODAĻA

DARBĪBAS JOMA UN PIEMĒROJAMĪBA

1.1.1. Struktūra

RID ir iedalīts septiņās daļās. Katra daļa ir sīkāk iedalīta nodaļās un katra nodaļa — sadaļās un punktos (skatīt satura rādītāju).

Katrā daļā kopā ar nodaļu, sadaļu un punktu numuriem lieto arī daļas numuru, piemēram, 4. daļas 2. nodaļas 1. sadaļu apzīmē ar "4.2.1."

1.1.2. Darbības joma

1.1.2.1. Saistībā ar C pielikuma 1. panta mērķiem *RID* ir noteiktas

- a) bīstamās kravas, kuru starptautiskie pārvadājumi ir aizliegti,
- b) bīstamās kravas, kuru starptautiskie pārvadājumi ir atļauti, un ar tām saistītie nosacījumi (ieskaitot izņēmumus), jo īpaši attiecībā uz
 - kravu klasifikāciju, ieskaitot klasifikācijas kritērijus un attiecīgās pārbaudes metodes,
 - iepakojumu izmantošanu (ieskaitot jauktu iepakojumu),
 - cisternu izmantošanu (ieskaitot piepildīšanu),
 - nosūtīšanas procedūrām (ieskaitot iepakojumu marķēšanu un apzīmēšanu, transporta bīstamības zīmju uzlikšanu pārvadāšanas līdzekļiem un to marķēšanu, kā arī nepieciešamo dokumentāciju un informāciju),
 - noteikumiem par iepakojumu un cisternu konstrukciju, pārbaudēm un apstiprināšanu,
 - pārvadāšanas līdzekļu izmantošanu (ieskaitot iekraušanu, jaukto iekraušanu un izkraušanu).

RID pārvadājumiem, papildus C pielikuma noteikumiem, jāpiemēro arī citu *COTIF* pielikumu attiecīgos noteikumus, jo īpaši B pielikuma noteikumus par pārvadājumiem, kas tiek veikti, pamatojoties uz pārvadājumu līgumu.

1.1.2.2. Bīstamu kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar vilcieniem, kas nav kravas vilcieni, saskaņā ar C pielikuma 5.panta 1.pagrāfa a) apakšpunktu jāpiemēro 7.6.sadaļas nosacījumi.

1.1.2.3. Bīstamu kravu starptautiskajiem pārvadājumiem rokas bagāžā, reģistrētajā bagāžā vai transportlīdzekļos vai uz tiem (ja tiek pārvadāti to pasažieri) saskaņā ar C pielikuma 5.panta 1.pagrāfa b) apakšpunktu jāpiemēro tikai 1.1.3.8.punkta nosacījumus apvienojumā ar 7.7.sadaļas noteikumiem.

1.1.3. Izņēmumi

1.1.3.1. *Izņēmumi, kas attiecas uz pārvadājumu īstenošanas veidu*

RID noteikumi neattiecas uz:

- a) bīstamo kravu pārvadājumiem, ko veic privātpersonas, ja attiecīgās kravas ir iepakotas mazumtirdzniecībai un ir paredzētas viņu personīgām vai mājsaimniecības vajadzībām, vai arī atpūtai vai sporta nodarbībām, ar noteikumu, ka ir veikti pasākumi, lai parastos pārvadāšanas apstākļos nenotiktu kravas satura noplūde. Ja šādas kravas ir uzliesmojoši šķidrums, kas tiek pārvadāti atkārtoti izmantojamās tvertnēs, ko ir piepildījusi privātpersona vai kas ir piepildīta privātpersonas vajadzībām, to kopējais tilpums nedrīkst pārsniegt 60 litru uz

tvertni. Bīstamās kravas, kas iepakotas *IBC*, lielos iepakojumos vai cisternās, nav uzskatāmas par iepakotām mazumtirdzniecībai;

- b) tādu iekārtu vai aprīkojuma pārvadājumiem, kas nav norādīti *RID* un kuru iekšējā vai funkcionālajā aprīkojumā ir bīstamas kravas, ar noteikumu, ka ir veikti pasākumi, lai parastos pārvadāšanas apstākļos nenotiktu kravas satura noplūde;
- c) pārvadājumiem, ko papildus savai galvenajai darbībai veic uzņēmumi, tādiem kā, piegādēm būvlaukumos vai inženierceltniecības vietās vai kravu nogādāšanai atpakaļ no minētajiem objektiem, vai saistībā ar apsekojumiem, remontdarbiem un apkopi, daudzumos, kuri nepārsniedz 450 litrus vienā iepakojumā ar 1.1.3.6.punktā noteikto maksimālo kopējo daudzumu. Jāveic pasākumi, lai parastos pārvadāšanas apstākļos nenotiktu kravas satura noplūde. Minētie izņēmumi neattiecas uz 7. klasi.

Šis izņēmums tomēr neattiecas uz pārvadājumiem, ko šādi uzņēmumi veic pašapgādei vai iekšējai vai ārējai izplatīšanai;

- d) kompetento iestāžu veiktajiem pārvadājumiem, lai novērstu avārijas sekas, vai to uzraudzībā veicamiem pārvadājumiem, ciktāl šādi pārvadājumi ir nepieciešami avāriju seku novēršanai, jo īpaši pārvadājumiem, kurus veic nolūkā savākt bīstamās kravas, kas iesaistītas starpgadījumā vai nelaimes gadījumā, un pārvietot tās uz tuvāko piemēroto drošo vietu;
- e) ārkārtas pārvadājumiem, kas paredzēti cilvēku dzīvības glābšanai vai vides aizsardzībai, ar nosacījumu, ka tiek veikti visi pasākumi šādas pārvadāšanas pilnīgas drošības nodrošināšanai.
- f) neattīrītu, tukšu stacionārās glabāšanas tvertņu, kurās bija 2. klases A, O vai F grupas gāzes, 3. vai 9. klases II vai III iepakojuma grupas vielas vai 6.1. klases II vai III iepakojuma grupas pesticīdi, pārvadāšanu, uz tām attiecinot šādus nosacījumus:
 - visām atverēm, izņemot spiediena samazināšanas ierīcēm (ja tādas ir), jābūt hermētiski noslēgtām;
 - jāveic pasākumi, lai parastos pārvadāšanas apstākļos nenotiktu kravas satura noplūde, un
 - krava jānostiprina sastatnēs vai redeļu kastēs, vai citās kraušanas ierīcēs, vai jāpiestiprina pie vagona vai konteineru tā, lai parastos pārvadāšanas apstākļos tā nevarētu kļūt vaļīga vai izkustēties no savas vietas.

Šis izņēmums nav piemērojams stacionārām glabāšanas tvertnēm, kurās bijušas desensibilizētas sprāgstvielas vai vielas, kuru pārvadāšanai *RID* ir noteikts aizliegums.

PIEZĪME. Attiecībā uz radioaktīviem materiāliem, skatīt 1.7.1.4.

1.1.3.2. Izņēmumi, kas attiecas uz gāzu pārvadājumiem

RID noteikumi neattiecas uz:

- a) gāzēm, kas atrodas transportēšanas līdzekļu degvielas tvertnē un ir paredzētas tā dzinēja vai jebkura tā aprīkojuma (piemēram, saldēšanas aprīkojuma) darbināšanai;
- b) gāzēm, kas atrodas pārvadājamo transportlīdzekļu degvielas tvertnēs. Degvielas krānam starp gāzes tvertni un dzinēju jābūt noslēgtam, un elektrības savienojumam jābūt atslēgtam;
- c) A un O grupas gāzēm (saskaņā ar 2.2.2.1.), ja gāzes spiediens tvertnē vai cisternā 20°C temperatūrā nepārsniedz 200 kPa (2 bar), un gāze nav sašķīdināta vai atdzesēta sašķīdināta. Minētais noteikums attiecas uz visu veidu tvertnēm un cisternām, piemēram, arī uz mehānismu un iekārtu daļām;

- d) gāzēm, kas ir transportlīdzekļa ekspluatācijā izmantotajā aprīkojumā (piemēram, ugunsdzēsamajos aparātos), tostarp arī to rezerves daļās (piemēram, piepumpētās pneimatiskajās riepās), šis izņēmums attiecas arī uz piepumpētām pneimatiskajām riepām, kuras tiek pārvadātas kā krava;
- e) gāzēm, kas ietilpst vagona īpašajā aprīkojumā un ir nepieciešamas, lai minēto aprīkojumu (dzesēšanas sistēmas, zivju tilpnes, sildītājus u.c.) darbinātu pārvadāšanas laikā, kā arī šāda aprīkojuma rezerves tvertnēs vai arī neattīrītās tukšās nomaināmās tvertnēs, kuras transportē tajā pašā vagonā;
- f) gāzēm, ko satur pārtikas produkti (izņemot ANO Nr. 1950), ieskaitot gāzētus dzērienus;
- g) gāzēm, ko satur sporta spēlēm paredzētas bumbas; un
- h) gāzēm, ko satur gaismas spuldzes ar nosacījumu, ka tās ir iepakotas tā, ka jebkāda spuldzes plīsuma radītās šķembas paliek iepakojumā.

1.1.3.3. *Izņēmumi, kas attiecas uz šķidrās degvielas pārvadājumiem*

RID noteikumi neattiecas uz degvielu ritošā sastāva degvielas tvertnē, ja tā ir paredzēta paša transportēšanas līdzekļa vai tā iekārtu (piemēram, dzesēšanas sistēmas) darbināšanai. Motociklu un motovelosipēdu pārvadāšanas laikā jābūt noslēgtam to degvielas krānam starp dzinēju un degvielas tvertni. Bez tam motocikli un motovelosipēdi jāiekrauj stateniski un jānodrošina pret apgāšanos.

1.1.3.4. *Izņēmumi, kas attiecas uz īpašiem noteikumiem vai bīstamām kravām, kas iepakotas ierobežotos vai atbrīvotos daudzumos*

PIEZĪME. Attiecībā uz radioaktīviem materiāliem skatīt 1.7.1.4.

1.1.3.4.1. Atsevišķi 3.3.nodaļas īpašie noteikumi pilnīgi vai daļēji atbrīvo konkrētu bīstamo kravu pārvadājumus no *RID* noteiktajām prasībām. Atbrīvojumu piemēro, ja īpašie noteikumi attiecībā uz konkrēto bīstamo kravu ir norādīti 3.2.nodaļas A tabulas 6.slejā.

1.1.3.4.2. Ja ir izpildīti 3.4. nodaļas nosacījumi, noteiktām bīstamām kravām drīkst piemērot izņēmumus.

1.1.3.4.3. Ja ir izpildīti 3.5. nodaļas nosacījumi, noteiktām bīstamām kravām drīkst piemērot izņēmumus.

1.1.3.5. *Izņēmumi, kas attiecas uz tukšiem neattīrītiem iepakojumiem*

Uz tukšiem neattīrītiem iepakojumiem (ieskaitot *IBC* un lielos iepakojumus), kuros ir bijušas 2., 3., 4.1., 5.1., 6.1., 8. un 9.klases vielas, neattiecas *RID* nosacījumi, ja ir veikti atbilstoši pasākumi, lai novērstu jebkādu bīstamību. Bīstamību uzskata par novērstu, ja ir veikti atbilstoši pasākumi, lai novērstu visu veidu 1. līdz 9.klasei raksturīgo bīstamību.

1.1.3.6. *Maksimāli atļautais kopējais daudzums vagonā vai lielajā konteinerā*

1.1.3.6.1. (Rezervēts)

1.1.3.6.2. (Rezervēts)

1.1.3.6.3. Ja saskaņā ar 1.1.3.1. punkta c) apakšpunktu vienā vagonā vai lielajā konteinerā pārvadājamās bīstamās kravas ietilpst vienā un tajā pašā kategorijā, to maksimālais kopējais daudzums vienā vagonā vai lielajā konteinerā ir norādīts turpmākās tabulas 3. slejā.

Transporta kategorija (1)	Vielu vai izstrādājumu iepakojšanas grupa vai klasifikācijas kods/grupa, vai ANO Nr. (2)	Maksimālais kopējais daudzums vagonā vai lielajā konteinerā (3)
0	1. klase: 1.1.L/1.2.L/1.3.L un ANO Nr. 0190 3. klase: ANO Nr. 3343 4.2. klase: I iepakojšanas grupai piederīgas vielas 4.3. klase: ANO Nr. 1183, 1242, 1295, 1340, 1390, 1403, 1928, 2813, 2965, 2968, 2988, 3129, 3130, 3131, 3134, 3148, 3396, 3398 un 3399 5.1. klase: ANO nr. 2426 6.1. klase: ANO Nr. 1051, 1600, 1613, 1614, 2312, 3250 un 3294 6.2. klase: ANO Nr. 2814 un 2900 7. klase: ANO Nr. 2912 līdz 2919, 2977, 2978 un 3321 līdz 3333 8. klase: ANO nr. 2215 MALEĪNSKĀBES ANHIDRĪDS, KAUSĒTS 9. klase: ANO Nr. 2315, 3151, 3152 un 3432 un ierīces, kas satur šādas vielas vai maisījumus, un tukši neattīrīti iepakojumi, izņemot iepakojumus ar ANO Nr.2908, kuros ir bijušas šajā transporta kategorijā iekļautās vielas.	0
1	I iepakojšanas grupai piederīgas vielas un izstrādājumi, kas nav iekļauti 0. transporta kategorijā, kā arī šādu klašu vielas un izstrādājumi: 1. klase: 1.1.B līdz 1.1.J ^a /1.2.B līdz 1.2.J/1.3.C/1.3.G/1.3.H/1.3.J/1.5.D ^a 2. klase: T, TC ^a , TO, TF, TOC ^a un TFC grupa aerosoli: C, CO, FC, T, TF, TC, TO, TFC un TOC grupa 4.1. klase: ANO Nr. 3221 līdz 3224 5.2. klase: ANO Nr. 3101 līdz 3104	20
2	II iepakojšanas grupai piederīgas vielas un izstrādājumi, kas nav iekļauti 0., 1. vai 4. transporta kategorijā, kā arī šādu klašu vielas: 1. klase: 1.4.B līdz 1.4.G un 1.6.N 2. klase: F grupa aerosoli: F grupa 4.1. klase: ANO Nr. 3225 līdz 3230 5.2. klase: ANO Nr. 3105 līdz 3110 6.1. klase: III iepakojšanas grupai piederīgas vielas un izstrādājumi 9. klase: ANO Nr.3245	333
3	III iepakojšanas grupai piederīgas vielas un izstrādājumi, kas nav iekļauti 0., 2. vai 4. transporta kategorijā, kā arī šādu klašu vielas un izstrādājumi: 2. klase: A un O grupa aerosoli: A un O grupa 3. klase: ANO nr. 3473 4.3. klase: ANO nr. 3476 8. klase: ANO nr. 2794, 2795, 2800, 3028 un 3477 9. klase: ANO nr. 2990 un 3072	1000
4	1. klase: 1.4.S 4.1. klase: ANO Nr. 1331, 1345, 1944, 1945, 2254 un 2623 4.2. klase: ANO Nr. 1361 un 1362, III iepakojšanas grupa 7. klase: ANO Nr. 2908 līdz 2911 9. klase: ANO Nr. 3268 un tukši neattīrīti iepakojumi, kuros bijušas bīstamās kravas, izņemot iepakojumus, kas iekļauti 0. transporta kategorijā	bez ierobežojumiem

^a ANO nr. 0081, 0082, 0084, 0241, 0331, 0332, 0482, 1005 un 1017 maksimālais kopējais daudzums vagonā vai lielajā konteinerā ir 50 kg.

Iepriekšējā tabulā „maksimālais kopējais daudzums vagonā vai lielajā konteinerā” ir:

- izstrādājumu bruto masa kilogramos (1. klases izstrādājumiem sprādzienbīstamās vielas neto masa kilogramos). Bīstamām kravām, kas atrodas šajā Pielikumā noteiktajās iekārtās un aprīkojumā - kopējais tajās esošo bīstamo kravu daudzums attiecīgi kilogramos vai litros,
- cietu vielu, sašķidrinātu gāzu, atdzesētu sašķidrinātu gāzu un izšķīdinātu gāzu neto masa kilogramos,
- šķidrumsiem un saspīestām gāzēm – tvertņu nominālā ietilpība (skatīt definīciju 1.2.1.sadaļā) litros.

1.1.3.6.4. Ja vienā vagonā vai lielajā konteinerā pārvadā dažādu transporta kategoriju bīstamās kravas, tad summa, ko veido:

- 1. transporta kategorijas vielu un izstrādājumu daudzums, kas reizināts ar 50,
- 1. transporta kategorijas 1.1.3.6.3. punkta tabulas „a” piezīmē norādīto vielu un izstrādājumu daudzums, kas reizināts ar 20,
- 2. transporta kategorijas vielu un izstrādājumu daudzums, kas reizināts ar 3, un
- 3. transporta kategorijas vielu un izstrādājumu daudzums

nedrīkst pārsniegt 1000.

1.1.3.6.5. Šī punkta mērķiem nav jāņem vērā bīstamās kravas, uz kurām attiecas izņēmumi saskaņā ar 1.1.3.2. līdz 1.1.3.5. punktu.

1.1.3.7. *Izņēmumi, kas attiecas uz litija bateriju pārvadāšanu*

RID noteikumi neattiecas uz:

- a) litija baterijām, kuras uzstādītas pārvadājumu veicošajā transportēšanas līdzeklī un kuras paredzētas piedziņai vai jebkura tā aprīkojuma darbināšanai;
- b) litija baterijām, kuras atrodas iekārtā (piemēram, klēpj datorā), ko izmanto vai to ir paredzēts izmantot pārvadājuma laikā, ja litija baterijas paredzētas iekārtas darbības nodrošināšanai.

1.1.3.8. ***Izņēmumi, kas attiecas uz bīstamu kravu starptautiskajiem pārvadājumiem rokas bagāžā, reģistrētajā bagāžā vai transportlīdzekļos vai uz tiem (ja tiek pārvadāti to pasažieri)***

Kravu starptautiskajiem pārvadājumiem rokas bagāžā, reģistrētajā bagāžā vai transportlīdzekļos vai uz tiem (ja tiek pārvadāti to pasažieri) jāpiemēro izņēmumus saskaņā ar 1.1.3.1.punkta a) līdz e) apakšpunktu, 1.1.3.2.punkta b), d) līdz h) apakšpunktu, 1.1.3.3., 1.1.3.4.1., 1.1.3.5.punktu un 1.1.3.7.punkta b) apakšpunktu tā, kā tas ir noteikts 7.7.sadaļā.

1.1.4. Citu noteikumu piemērojamība

1.1.4.1. Vispārīgi noteikumi

1.1.4.1.1. Starptautiskos pārvadājumus Līgumslēdzēju valsts teritorijā var regulēt noteikumi vai aizliegumi, kas saskaņā ar C pielikuma 3. pantu uzlikti citu iemeslu dēļ, nevis, lai garantētu drošību pārvadāšanas laikā. Šādiem noteikumiem vai aizliegumiem jābūt atbilstošā veidā publicētiem.

1.1.4.1.2. (Rezervēts)

1.1.4.1.3. (Rezervēts)

1.1.4.2. Pārvadāšana transporta ķēdē, kas ietver jūras vai gaisa pārvadājumus

1.1.4.2.1. Pakas, konteinerus, portatīvās cisternas un cisternkonteinerus, kā arī vagonus ar vienas un tās pašas bīstamās kravas paku vagonstūtijumiem, kuri pilnībā neatbilst *RID* prasībām iepakojšanai, jauktajai iepakojšanai, marķējumam, iepakojumu apzīmēšanai vai transporta bīstamības zīmju uzlikšanai un marķēšanai ar pazīšanas zīmēm, bet atbilst *IMDG* kodeksa vai *ICAO* Tehnisko instrukciju prasībām, atļauts pieņemt pārvadāšanai transporta ķēdē, kurā ir iekļauti jūras vai gaisa pārvadājumi, saskaņā ar šādiem nosacījumiem:

- a) ja pakas nav marķētas un apzīmētas saskaņā ar *RID*, tām jābūt marķētām un uz tām jābūt bīstamības zīmēm saskaņā ar *IMDG* kodeksa vai *ICAO* Tehnisko instrukciju prasībām,
- b) jauktajai iepakojšanai vienā pakā jāpiemēro *IMDG* kodeksa vai *ICAO* Tehnisko instrukciju prasības,
- c) attiecībā uz pārvadāšanu transporta ķēdē, kas ietver jūras pārvadājumu, ja konteineri, portatīvās cisternas vai cisternkonteineri, vai arī vagoni ar vienas un tās pašas bīstamās kravas paku vagonstūtijumiem nav marķēti un uz tiem nav pazīšanas zīmju saskaņā ar *RID* 5.3. nodaļu, tie jāmarķē un tiem jāuzliek pazīšanas zīmes saskaņā ar *IMDG* kodeksa 5.3. nodaļu. Uz tukšām neatīrītām portatīvām cisternām un cisternkonteineriem šī prasība arī attiecas arī uz to turpmāko nogādāšanu līdz to tīrīšanas vietai.

Minēto atkāpi nepiemēro, ja kravas, kas saskaņā ar *RID* klasificētas kā 1. līdz 9. klases bīstamās kravas, neuzskata par bīstamām saskaņā ar *IMDG* kodeksa vai *ICAO* Tehnisko instrukciju piemērojamajām prasībām.

PIEZĪME. Attiecībā uz pārvadājumiem, ko veic saskaņā ar 1.1.4.2.1. punktu, skatīt arī 5.4.1.1.7. punktu. Attiecībā uz pārvadājumiem konteineros skatīt arī 5.4.2. sadaļu.

1.1.4.2.2. (Rezervēts)

1.1.4.2.3. (Rezervēts)

1.1.4.3. Jūras pārvadājumiem apstiprinātu IMO tipa portatīvu cisternu izmantošana

IMO tipa portatīvās cisternas (1., 2., 5. un 7. tips), kas neatbilst 6.7. vai 6.8. nodaļas prasībām, bet kas ir izgatavotas un apstiprinātas līdz 2003. gada 1. janvārim saskaņā ar *IMDG* kodeksa (*Amdt. 29-98*) noteikumiem (ieskaitot pārejas noteikumus), drīkst izmantot līdz 2009. gada 31. decembrim, ja tās ir atzītas par atbilstošām *IMDG* kodeksa (*Amdt. 29-98*) piemērojamajiem inspicēšanas un pārbaudes noteikumiem un ja *IMDG* kodeksa (*Amdt. 33-06*) 3.2. nodaļas 12. un 14. slejā norādītās instrukcijas ir pilnībā ievērotas. Minētās cisternas drīkst izmantot pēc 2009. gada 31. decembra, ja tās atbilst *IMDG* kodeksa piemērojamajiem inspicēšanas un pārbaudes noteikumiem, bet ar nosacījumu, ka ir izpildītas *RID* 3.2. nodaļas 10. un 11. slejā un 4.2. nodaļā ietvertās instrukcijas¹.

1.1.4.4. Kombinētais transports

1.1.4.4.1. Bīstamās kravas drīkst pārvadāt ar kombinēto transportu, ievērojot šādus noteikumus:

Transporta vienībām, piekabēm un to saturam, ko nodod šādam transportam, jāatbilst *ADR*² nosacījumiem.

¹ Starptautiskā jūrniecības organizācija (*IMO*) kā apkārtrakstu Nr. *DSC.1/Circ.12* ir izdevusi "Vadlīnijas par esošo *IMO* tipu portatīvo cisternu un sauszemes autocisternu turpmāku izmantošanu bīstamo kravu pārvadāšanai" un kļūdu labojumu. Šo vadlīniju tekstu var atrast *IMO* mājas lapā internetā: www.imo.org.

² Šis Nolīgums ietver arī īpašos līgumus, ko noslēgušas transporta operācijā iesaistītās valstis.

Šādu kravu pārvadāšana nav atļauta:

- 1.klases A savietojamības grupas sprādzienbīstamās vielas (ANO nr. 0074, 0113, 0114, 0129, 0130, 0135, 0224 un 0473);
- 4.1.klases pašreaģējošas vielas, kurām nepieciešama temperatūras kontrole (ANO nr. 3231 līdz 3240);
- 5.2.klases organiskie peroksīdi, kuriem nepieciešama temperatūras kontrole (ANO nr. 3111 līdz 3120);
- 8.klases sēra trioksīds, kura tīrība ir vismaz 99,95%, bez inhibitora, pārvadājot cisternās (ANO nr. 1829).

1.1.4.4.2. *Transporta bīstamības zīmes, marķējums vai oranžās krāsas pazīšanas zīmes uz vagoniem, kas pārvadā transporta vienības vai piekabes*

Nav nepieciešams piestiprināt transporta bīstamības zīmes, marķējumu vai oranžās krāsas pazīšanas zīmes uz pārvadājošajiem vagoniem šādos gadījumos:

- a) ja transporta vienības vai piekabes apzīmētas ar transporta bīstamības zīmēm, marķējumu vai oranžās krāsas pazīšanas zīmēm saskaņā ar *ADR* 5.3. vai 3.4. nodaļu;
- b) ja transporta bīstamības zīmju, marķējuma vai oranžās krāsas pazīšanas zīmju lietošana uz transporta vienībām vai piekabēm nav paredzēta (piemēram, saskaņā ar *ADR* 1.1.3.6. punktu vai 5.3.2.1.5.punkta Piezīmi).

1.1.4.4.3. *Pakas pārvadājošu piekabju pārvadāšana*

Ja piekabe tiek atvienota no to velkošās vienības, oranžās krāsas pazīšanas zīmes jāpiestiprina arī piekabes priekšā vai atbilstošās transporta bīstamības zīmes jāpiestiprina arī abos piekabes sānos.

1.1.4.4.4. *Transporta bīstamības zīmju, marķējuma vai oranžās krāsas pazīšanas zīmju dublēšana uz vagoniem, kas pārvadā transporta vienības vai piekabes*

Ja 1.1.4.4.2.punktā minētās piestiprinātās transporta bīstamības zīmes, marķējums vai oranžās krāsas pazīšanas zīmes nav redzamas no pārvadājošā vagona ārpusē, tās jāpiestiprina abās pārvadājošā vagona pusēs.

1.1.4.4.5. *Informācija pārvadājuma dokumentā*

Kombinētā transporta veikšanai saskaņā ar šo punktu pārvadājuma dokumentā jāieraksta šādu informāciju:

„PĀRVADĀJUMS SASKAŅĀ AR 1.1.4.4.” (“*CARRIAGE IN ACCORDANCE WITH 1.1.4.4.*”)

Veicot pārvadājumus cisternās vai bīstamo kravu beztaras pārvadājumus, kad *ADR* paredz oranžās krāsas pazīšanas zīmi ar bīstamības identifikācijas numuru, šo bīstamības identifikācijas numuru jāieraksta pārvadājuma dokumentā pirms ANO numura.

1.1.4.4.6. *Visi citi RID nosacījumi paliek nemainīgi.*

1.1.4.5. Citi pārvadājumi, kas nav dzelzceļa pārvadājumi

1.1.4.5.1. Ja vagonu, kas veic *RID* prasībām atbilstošu pārvadājumu, kādu maršruta daļu pārvieto citādi, nekā veicot kravu pārvadājumu pa dzelzceļu, tad minētajā maršruta daļā piemēro tikai tos attiecīgās valsts vai starptautiskos noteikumus, kuri reglamentē bīstamo kravu pārvadājumus ar tādu transporta veidu, kādu izmanto attiecīgā vagona pārvietošanai.

1.1.4.5.2. Ja vien tas nav pretrunā to starptautisko konvenciju noteikumiem, kas reglamentē bīstamu kravu pārvadājumus ar tādu transporta veidu, kādu izmanto vagona pārvietošanai šādā maršruta daļā, *RID* Līgumslēdzējas valstis var vienoties šajā maršruta daļā izmantot *RID* noteikumus, ko nepieciešamības gadījumā papildina ar papildu prasībām.

Par šādu vienošanos jāinformē OTIF sekretariāts tai Līgumslēdzējai valstij, kas attiecīgo vienošanos ierosinājusi. OTIF sekretariāts to dara zināmu visām pārējām Līgumslēdzējām valstīm³.

1.1.4.5.3. (Rezervēts)

³ Saskaņā ar šo punktu noslēgtās vienošanās var atrast OTIF mājas lapā internetā: www.otif.org.

1.2. NODAĻA

DEFINĪCIJAS UN MĒRVIENĪBAS

1.2.1. Definīcijas

PIEZĪME. Šajā nodaļā ir iekļautas visas vispārīgās vai konkrētās definīcijas.

RID ir šādas definīcijas:

A

“**ADN**” ir Eiropas Nolīgums par starptautiskiem bīstamu kravu pārvadājumiem pa iekšējiem ūdensceļiem.

“**ADR**” ir Eiropas Nolīgums par bīstamo kravu starptautiskiem pārvadājumiem ar autotransportu, ieskaitot visus īpašos nolīgumus, ko parakstījušas transporta operācijās iesaistītās valstis.

“**Aerosols**” jeb **aerosola izsmidzinātājs**” ir atkārtoti neuzpildāma tvertne, kas atbilst 6.2.6. sadaļas prasībām, ir izgatavota no metāla, stikla vai plastmasas, un satur saspiestu, sašķidrinātu vai zem spiediena izšķīdinātu gāzi kopā ar šķidrumu, pastu vai pulveri vai bez tiem, un ir aprīkota ar iztukšošanas ierīci, kura ļauj izsmidzināt saturu gāzē suspendētu cietu vai šķidru daļiņu veidā kā putas, pastu vai pulveri vai šķidrā vai gāzveida stāvoklī.

“**Aizsargāts IBC**” (attiecībā uz metāla **IBC**) ir **IBC**, kas aprīkots ar papildu aizsardzību pret triecieniem, šādu aizsardzību nodrošinot, piemēram, ar daudzslāņu vai dubultsienu konstrukciju, vai karkasu ar metāla režģa ietvaru.

“**ANO EEK**” ir ANO Eiropas Ekonomikas komisija (*UNECE, Palais des Nations, 8-14 avenue de la Paix, CH-1211 Geneva 10, Switzerland*).

“**ANO numurs**” ir vielas vai izstrādājuma četrciparu identifikācijas numurs, kas ir aizgūts no ANO Paraugnoteikumiem.

“**ANO Paraugnoteikumi**” ir Paraugnoteikumi, kas pievienoti ANO publicēto Rekomendāciju par bīstamu kravu pārvadājumiem sešpadsmitajam pārskatītajam izdevumam (*ST/SG/AC.10/1/Rev.16*).

“**Apkalpošanas aprīkojums**”

- a) cisternai – piepildīšanas un iztukšošanas, ventilācijas, drošības, sildīšanas un siltumizolācijas ierīces un mērinstrumenti,
- b) baterijvagona vai *MEGC* elementiem — piepildīšanas un iztukšošanas ierīces, ieskaitot kolektoru, drošības ierīces un mērinstrumenti,
- c) *IBC* — piepildīšanas un iztukšošanas ierīces un jebkādas spiediena samazināšanas vai ventilācijas, drošības, sildīšanas un siltumizolācijas ierīces un mērinstrumenti.

PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām, skatīt 6.7. nodaļu.

“**Aprēķina spiediens**” ir teorētisks spiediens, kas ir vismaz vienāds ar pārbaudes spiedienu, kurš atbilstīgi pārvadājamās vielas bīstamības pakāpei drīkst vairāk vai mazāk pārsniegt darba spiedienu. To izmanto vienīgi tilpnes sienīņu biezuma noteikšanai, neņemot vērā jebkādas iekšējas vai ārējas pastiprinājuma ierīces (skatīt arī “*Iztukšošanas spiediens*”, “*Piepildīšanas spiediens*”, “*Maksimālais darba spiediens (manometriskais spiediens)*” un “*Pārbaudes spiediens*”).

PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7. nodaļu.

„**Apstiprinājums**”

„**Daudzpusējs apstiprinājums**” attiecībā uz 7. klases materiālu pārvadāšanu ir apstiprinājums, ko devusi atbilstošā kompetentā iestāde attiecīgi konstrukcijas vai pārvadāšanas izcelsmes valstī, un kompetentā iestāde katrā valstī, caur kuru vai uz kuru krava ir jāpārvadā.

„**Vienpusējs apstiprinājums**” attiecībā uz 7. klases materiālu pārvadāšanu ir konstrukcijas apstiprinājums, kas jāsaņem tikai no konstrukcijas izcelsmes valsts kompetentās iestādes. Ja izcelsmes valsts nav *RID* Līgumslēdzēja valsts, apstiprinājumam nepieciešams papildu apstiprinājums, ko veic tās *RID* Līgumslēdzēja valsts kompetentā iestāde, kuru krava sasniedz pirmo (skatīt 6.4.22.6.).

„**Ārējais iepakojums**” ir saliktā vai kombinētā iepakojuma ārējā aizsardzība kopā ar jebkādiem absorbējošiem materiāliem, amortizāciju un jebkādam citām sastāvdaļām, kas vajadzīgas iekšējo tvertņu vai iekšējo iepakojumu ietveršanai un aizsardzībai.

„**Ārkārtas temperatūra**” ir temperatūra, kuru sasniedzot īsteno ārkārtas pasākumus gadījumā, ja zudusi temperatūras kontrole.

„**ASTM**” ir Amerikas Testēšanas un materiālu sabiedrība (*ASTM International, 100 Barr Harbor Drive, PO Box C700, West Conshohocken, PA, 19428-2959, United States of America*);”

„**Atjaunots iepakojums**” ir, it īpaši:

- a) metāla mucas, kas ir:
 - i) notīrītas līdz konstrukcijas sākotnējiem materiāliem, bez visa iepriekšējā satura, iekšējās un ārējās korozijas, ārējās virsmas pārklājuma un zīmēm;
 - ii) atjaunotas sākotnējā formā un kontūrās, ar iztaisnotiem un izlīdzinātiem iesitumiem (ja tādi ir), kā arī nomainītiem visiem noņemamiem blīvējumiem; un
 - iii) pārbaudītas pēc tīrīšanas, bet pirms krāsošanas, izbrāķējot iepakojumus ar redzamu punktkoroziju, ievērojamu materiāla biezuma samazinājumu, metāla nogurumu, bojātām vītnēm vai slēgelementiem vai citādiem nozīmīgiem defektiem;
- b) plastmasas mucas un transportkannas:
 - i) kas ir notīrītas līdz konstrukcijas sākotnējam materiālam, bez visa iepriekšējā satura, ārējiem pārklājumiem un zīmēm;
 - ii) kam ir nomainīti visi noņemamie blīvējumi; un
 - iii) kas ir pārbaudītas pēc tīrīšanas, izbrāķējot iepakojumus ar redzamiem bojājumiem, tādiem kā plīsumi, sakrokojumi vai plaisas, vai ar bojātām vītnēm vai slēgelementiem vai citādiem nozīmīgiem defektiem.

„**Atbilstības nodrošināšana**” (radioaktīva materiāla) ir sistemātiska pasākumu programma, ko piemēro kompetentā iestāde ar mērķi nodrošināt *RID* prasību praktisku izpildi.

„**Atbilstības novērtēšana**” ir izstrādājuma atbilstības noteikšanas process saskaņā ar 1.8.6. un 1.8.7. sadaļas nosacījumiem attiecībā uz ar tipa apstiprināšanu, ražošanas pārraudzību un sākotnējo inspicēšanu un pārbaudēm.

„**Atkārtoti lietots iepakojums**” ir iepakojums, kas ir pārbaudīts un atzīts par tādu, kam nav defektu, kuri ietekmē spēju izturēt veikspējas pārbaudes. Termins attiecas arī uz iepakojumiem, kas ir atkārtoti piepildīti ar tādu pašu vai līdzīgu, savietojamu saturu un ko pārvadā izstrādājuma nosūtītāja kontrolētos izplatīšanas tīklos.

"Atkārtoti lietots lielais iepakojums" ir lielais iepakojums, kas ir pārbaudīts un atzīts par tādu, kam nav defektu, kuri ietekmē spēju izturēt veikspējas pārbaudes. Termins attiecas arī uz lielajiem iepakojumiem, kas ir atkārtoti piepildīti ar tādu pašu vai līdzīgu, savietojamu saturu un ko pārvadā izstrādājuma nosūtītāja kontrolētos izplatīšanas tīklos.

"Atkritumi" ir vielas, šķīdumi, maisījumi vai izstrādājumi, kuru tieša izmantošana nav paredzēta, bet ko pārvadā, lai pārstrādātu, izgāztu, likvidētu sadedzinot vai ar citādām iznīcināšanas metodēm.

"Austa plastmasa" (elastīgu IBC) ir materiāls, kas izgatavots no piemērota plastmasas materiāla elastīgām lentēm vai monopavedieniem.

"Avārijas iepakojums" ir īpašs iepakojums, kurā ievieto bojātas bīstamu kravu pakas, pakas ar defektiem vai sūci vai izlijušas vai izbīrušas bīstamas kravas, lai tās pārvadātu pārstrādei vai iznīcināšanai.

"Automātisks ventilācijas vārsts" ir no apakšas iztukšojamu tilpņu ventilācijas ierīce, kas savienota ar apakšējo vārstu, un parastas darbības apstākļos ir atvērta tikai tilpnes piepildīšanas vai iztukšošanas laikā, tādējādi nodrošinot tilpņu ventilāciju.

B

"Balons" ir transportējama spiedientvertne, kuras ūdens ietilpība nepārsniedz 150 litrus (skatīt arī **"Balonu komplekts"**).

"Balonu komplekts" ir kopā sastiprinātu un ar kolektoru savstarpēji savienotu balonu kopums, ko pārvadā kā vienību. Kopējā ūdens ietilpība nedrīkst pārsniegt 3000 litrus, izņemot 2. klases toksisku gāzu (grupas, kas saskaņā ar 2.2.2.1.3.punktu sākas ar burtu "T") pārvadāšanai paredzētus komplektus, kuru ūdens ietilpība nedrīkst pārsniegt 1000 litrus.

"Baterijvagoni" ir vagoni, kas satur ar kolektoru savstarpēji saistītus un vagonam pastāvīgi piestiprinātus elementus. Par baterijvagona elementiem uzskata šādus elementus: balonus, caurules, balonu komplektus (sauktus arī par rāmjiem), spiediena mucas, kā arī 2.2.2.1.1.punktā definēto gāzu pārvadāšanai paredzētas cisternas, kuru ietilpība pārsniedz 450 litrus.

"Beztares pārvadāšana" ir neiekotā cietu vielu vai izstrādājumu pārvadāšana vagonos vai konteineros. Termins neattiecas uz iepakotām kravām un uz cisternās pārvadājamām vielām.

"Beztares pārvadājumu konteineri" ir ietvēruma sistēmas (ieskaitot jebkādu iekļājumu vai pārklājumu), kas paredzētas cietu vielu pārvadāšanai, kuras tieši saskaras ar ietvēruma sistēmu. Termins neietver iepakojumus, vidējas kravnesības konteinerus (IBC), lielos iepakojumus un cisternas.

Beztares pārvadājumu konteineri ir:

- pastāvīgi pēc būtības un attiecīgi pietiekami izturīgi, lai tos varētu izmantot atkārtoti,
- īpaši konstruēti, lai atvieglotu kravu pārvadājumus, izmantojot vienu vai vairākus pārvadāšanas veidus bez kravu starppārkraušanas,
- aprīkoti ar ierīcēm, kas pieļauj to kā veselumu kraušanu,
- ar vismaz 1,0 m³ ietilpību.

Beztares pārvadājumu konteineru piemēri ir: konteineri, beztares pārvadājumu konteineri pārvadājumiem jūras piekrastes zonā, beramkravu konteineri atkritumu aizvešanai, lieltilpuma tvertnes, noņemamie kravas nodalījumi, plauktveida konteineri, konteineri uz pārbīdāmas platformas, vagonu kravas nodalījumi.

“**Beztaras pārvadājumu konteiners pārvadājumiem jūras piekrastes zonā**” ir beztaras pārvadājumu konteiners, kas īpaši konstruēts atkārtotiem pārvadājumiem uz, no un starp atklātā jūrā esošiem objektiem. Beztaras pārvadājumu konteiners pārvadājumiem jūras piekrastes zonā ir konstruēts un izgatavots saskaņā ar vadlīnijām, ko noteikusi Starptautiskā jūrniecības organizācija (*IMO*) dokumentā *MSC/Circ.860*, kas attiecas uz atklātā jūrā kraujamu jūras pārvadājumu konteineru apstiprināšanu.

“**Bīstama reakcija**” ir:

- a) degšana vai ievērojama siltuma izdalīšanās;
- b) uzliesmojošu, smacējošu, oksidējošu vai toksisku gāzu izdalīšanās;
- c) korozīvu vielu veidošanās;
- d) nestabilu vielu veidošanās; vai
- e) spiediena bīstama palielināšanās (tikai attiecībā uz cisternām).

“**Bīstamas kravas**” ir tādas vielas un izstrādājumi, kuru pārvadāšanu *RID* aizliedz vai atļauj tikai saskaņā ar tajā dotajiem nosacījumiem.

C

“**C.N.P. ieraksts (citādi neprecizēts ieraksts)**” ir kopējs ieraksts, uz kuru var attiecināt vielas, maisījumus, šķīdumus vai izstrādājumus, ja:

- a) to nosaukums nav minēts 3.2. nodaļas A tabulā; un
- b) tiem piemītošās ķīmiskās, fiziskās un/vai bīstamās īpašības atbilst c.n.p. ieraksta klasei, klasifikācijas kodam, iepakojuma grupai, nosaukumam un aprakstam.

“**Caur kuru vai uz kuru**”, attiecībā uz 7.klases materiālu pārvadāšanu, nozīmē valstis, caur kurām vai uz kurām sūtījums tiek pārvadāts, bet ar nodomu neattiecas uz valstīm, „pār kurām” sūtījums tiek pārvadāts gaisa kuģī ar nosacījumu, ka šajās valstīs nav iepriekš paredzētas nosēšanās.

“**Caurule**” (2. klase) ir pārvietojama bezšuvju spiedientvertne, kuras ūdens ietilpība pārsniedz 150 litrus, bet nepārsniedz 3000 litrus.

“**CGA**” ir Saspiestās gāzes asociācija (*CGA, 4221 Walney Road, 5th Floor, Chantilly VA 20151-2923, United States of America*);

“**Cieta viela**” ir

- a) viela, kuras kušanas temperatūra vai kušanas sākuma temperatūra 101,3 kPa spiedienā ir augstāka par 20°C; vai
- b) viela, kas saskaņā ar ASTM D 4359-90 pārbaudes metodi nav šķidrums vai kas, ņemot vērā 2.3.4. sadaļā aprakstītos plūstamības noteikšanas pārbaudei (pārbaudei, izmantojot penetrometru) piemērojamos kritērijus, ir pastveida viela.

“**CIM**” ir Vienveida noteikumi attiecībā uz kravu starptautisko dzelzceļa pārvadājumu līgumu (Konvencijas par starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem (COTIF) B papildinājums), ievērojot grozījumus.

“**Cisterna**” ir tilpne, ieskaitot tās apkalpošanas un iebūvēto aprīkojumu. Lietots atsevišķi termins “cisterna” apzīmē cisternkonteineru, portatīvo cisternu, nomontējamu cisternu vai cisternvagonu, kuru definīcijas ietvertas šajā daļā, ieskaitot cisternas, kas veido baterijvagona vai *MEGC* elementus.

PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7.4.1.

“**Cisternas pase**” ir dokuments, kurā ir visa svarīgā tehniskā informācija par cisternu, baterijvagonu vai *MEGC*, tāda kā, 6.8.2.3., 6.8.2.4. un 6.8.3.4. punktā minētie sertifikāti.

“**Cisternvagoni**” ir vagoni, kas paredzēti šķidrumu, gāzu, pulverveida vai granulētu vielu pārvadāšanai un kas sastāv no virsbūves, ko veido viena vai vairākas tilpnes un no šasijas, kas aprīkota ar savām aprīkojuma sastāvdaļām (ritošās daļas, piekares, atsperu, vilces un bremžu iekārtām, kā arī to marķējumiem).

PIEZĪME. Par cisternvagoniem uzskatāmi arī vagoni ar nomontējamām cisternām.

“**Cisternkonteiners**” ir transportēšanas aprīkojuma izstrādājums, kas atbilst konteīnera definīcijai un ietver tilpni un aprīkojuma elementus, ieskaitot aprīkojumu, kurš atvieglo cisternkonteīnera pārvietošanu bez ievērojamām stāvokļa izmaiņām, ko izmanto gāzu, šķidrumu, pulverveida vai granulētu vielu pārvadāšanai, un, ja to izmanto 2.2.2.1.1.punktā definēto gāzu pārvadāšanai, tā ietilpība ir lielāka par 0,45 m³ (450 litrus).

PIEZĪME. *IBC*, kas atbilst 6.5. nodaļas prasībām, nav uzskatāmi par cisternkonteīneriem.

“**Cisternkonteīnera, portatīvās cisternas vai cisternvagona operatori**” ir jebkurš uzņēmums, uz kura vārda reģistrēts cisternkonteīners, portatīvā cisterna vai cisternvagoni, vai arī ar kura vārdu atļauta to ekspluatācija.

“**CMR**” ir Konvencija par starptautisko autopārvadājumu līgumu (Ženēva, 1956.gada 19.maijs), ievērojot grozījumus.

“**CSC**” ir Starptautiskā konvencija par drošiem konteīneriem (Ženēva, 1972), kurā grozījumus izdarījusi un kuru publicējusi Starptautiskā Jūrniecības organizācija (*IMO*) Londonā.

D

“**Darba spiediens**” ir saspīestas gāzes pastāvīgais spiediens 15°C standarta temperatūrā pilnā spiedientvertnē.

PIEZĪME. Attiecībā uz cisternām skatīt “Maksimālais darba spiediens”.

“**Daudzelementu gāzu konteiners**” (*MEGC*) ir vienība, kas ietver elementus, kuri savstarpēji savienoti ar kolektoru un iemontēti rāmī. Par daudzelementu gāzu konteīnera elementiem uzskata šādus elementus: balonus, caurules, spiediena mucas un balonu komplektus, kā arī 2.2.2.1.1.punktā definēto gāzu pārvadāšanai paredzētas cisternas, kuru ietilpība pārsniedz 450 litrus.

PIEZĪME. Attiecībā uz *ANO MEGC* skatīt 6.7. nodaļu.

“**Degvielas elements**” ir elektroķīmiska ierīce, kas degvielas ķīmisko enerģiju pārvērš elektroenerģijā, siltumā un reakcijas galaproduktos.

“**Degvielas elementu motors**” ir ierīce, ko izmanto aprīkojuma darbināšanai un kura sastāv no degvielas elementa un tā degvielas apgādes sistēmas, kas var būt iebūvēta degvielas elementā vai atdalīta no tā, un ietver visas funkcionēšanai nepieciešamās papildierīces.

“**Drošības vārsts**” ir ar atsperi aprīkota ierīce, kura spiediena iedarbībā automātiski aktivizējas un kuras mērķis ir aizsargāt cisternu no nepieļaujamas iekšējā spiediena paaugstināšanās.

“**Dzelzceļa infrastruktūra**” ir visi dzelzceļa satiksmei un kustības drošībai nepieciešamie sliežu ceļi, stacionārās būves un iekārtas.

“**Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs**” ir valsts iestāde vai uzņēmums, kas ir tieši atbildīgs par dzelzceļa infrastruktūras izveidi vai uzturēšanu, un par satiksmes vadības un kustības drošības sistēmu darbību.

„*Dzīvnieku izcelsmes materiāli*” ir dzīvnieku kautķermeņi, dzīvnieku ķermeņa daļas vai dzīvnieku izcelsmes pārtikas produkti.

E

„*Ekskluzīva lietošana*”, attiecībā uz 7. klases materiālu pārvadāšanu, nozīmē to, ka vagonu vai lielo konteineru izmanto tikai viens nosūtītājs un visas sākuma, starpposma un beigu iekraušanas un izkraušanas darbības notiek tikai saskaņā ar nosūtītāja vai saņēmēja norādījumiem.

“*Elastīgo IBC apkope ekspluatācijas laikā*”, skatīt “*Vidējas kravnesības konteiners (IBC)*”.

“*Elastīgs IBC*” plēves, austa auduma vai jebkāda cita elastīga materiāla vai to kombināciju korpuss (vajadzības gadījumā ar iekšēju pārklājumu vai ieklājumu) kopā ar jebkādu atbilstīgu apkalpošanas aprīkojumu un kraušanas ierīcēm.

“*EN*” (standarts) ir Eiropas standarts, ko publicējusi Eiropas Standartizācijas komiteja (CEN) (CEN, Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels).

G

“*Gāze*” ir viela,

- a) kuras tvaika spiediens 50°C temperatūrā pārsniedz 300 kPa (3 bar) vai,
- b) kas 20°C temperatūrā un 101,3 kPa standartspiedienā ir pilnīgā gāzveida stāvoklī.

“*Gāzes baloniņš*”, skatīt „Maza gāzi saturoša tvertne”.

“*Gāzes spiedienbaloniņš*”, skatīt “*Aerosols jeb aerosola izsmidzinātājs*”.

H

“*Hermētiski noslēgta cisterna*” ir cisterna ar aprēķina spiedienu vismaz 4 bar, kura paredzēta šķidru vielu pārvadāšanai, vai cisterna, kas paredzēta cietu (pulverveida vai granulētu) vielu pārvadāšanai neatkarīgi no aprēķina spiediena, kuras atveres ir hermētiski noslēgtas, un kura:

- nav aprīkota ar drošības vārstiem, plīstošām membrānām, citām līdzīgām drošības ierīcēm vai vakuumbārstiem vai automātiskajiem ventilācijas vārstiem, vai
- nav aprīkota ar drošības vārstiem, plīstošām membrānām vai citām līdzīgām drošības ierīcēm, bet ir aprīkota ar vakuumbārstiem vai automātiskajiem ventilācijas vārstiem saskaņā ar 6.8.2.2.3.punkta prasībām, vai
- ir aprīkota ar plīstošām membrānām pirms drošības vārstiem saskaņā ar 6.8.2.2.10. punktu, bet nav aprīkota ar vakuumbārstiem vai automātiskajiem ventilācijas vārstiem, vai
- ir aprīkota ar plīstošām membrānām pirms drošības vārstiem saskaņā ar 6.8.2.2.10. punktu, kā arī vakuumbārstiem vai automātiskajiem ventilācijas vārstiem saskaņā ar 6.8.2.2.3. prasībām.

“*Hermētiskuma pārbaude*” ir pārbaude, lai noteiktu cisternas, iepakojuma vai IBC, kā arī aprīkojuma un slēgierīču hermētiskumu.

PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7. nodaļu.

I

“*IAEA*” ir Starptautiskā atomenerģijas aģentūra (IAEA), (IAEA, P.O. Box – A 1400 Vienna).

“*IBC*” skatīt “*Vidējas kravnesības konteiners*”.

“**ICAO**” ir Starptautiskā civilās aviācijas organizācija (*ICAO, 999 University Street, Montreal, Quebec H3C 5H7, Canada*).

“**ICAO Tehniskās instrukcijas**” ir Tehniskās instrukcijas bīstamu kravu drošai pārvadāšanai pa gaisu, kas papildina Čikāgas Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju 18. pielikumu (Čikāga, 1944) un ko publicējusi Starptautiskā civilās aviācijas organizācija (*ICAO*) Monreālā.

“**Iebūvēts aprīkojums**”:

- a) cisternvagonu gadījumā ir tilpnes ārējie vai iekšējie pastiprinošie, stiprinājuma, vai aizsargājošie elementi;
- b) cisternkonteineru cisternu gadījumā ir tilpnes ārējie vai iekšējie pastiprinošie, stiprinājuma, aizsargājošie vai stabilizējošie elementi;
- c) baterijvagona vai *MEGC* elementu gadījumā ir tilpnes vai tvertnes ārējie vai iekšējie pastiprinošie, stiprinājuma, aizsargājošie vai stabilizējošie elementi;
- d) *IBC*, izņemot elastīgos *IBC*, gadījumā ir korpusa (ieskaitot saliktu *IBC* ar plastmasas iekšējo tvertni atbalsta paleti) pastiprinošie, stiprinājuma, pārvietošanas, aizsargājošie vai stabilizējošie elementi.

PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7. nodaļu.

“**Iekļājums**” ir caurule vai maiss, kas ielikts iepakojumā, arī lielajā iepakojumā vai *IBC*, bet kas nav iepakojuma daļa, kopā ar atveru slēģelementiem.

“**Iekrāvējs**” ir jebkurš uzņēmums, kurš:

- a) krauj iepakotas bīstamās kravas, mazos konteinerus vai portatīvās cisternas vagonā vai konteinerā vai uz tiem; vai
- b) krauj konteineru, beztaras pārvadājumu konteineru, *MEGC*, cisternkonteineru vai portatīvo cisternu uz vagona.

“**Iekšējā tvertne**” ir tvertne, kurai, lai tā veiktu vielas saturēšanas funkciju, nepieciešams ārējais iepakojums.

“**Iekšējais iepakojums**” ir iepakojums, kura pārvadāšanai ir nepieciešams ārējais iepakojums.

„**Iepakojums**” ir viena vai vairākas tvertnes un jebkādas citas sastāvdaļas vai materiāli, kas nepieciešami, lai tvertnes veiktu kravas saturēšanas un citas drošības funkcijas (skatīt arī “*Kombinētais iepakojums*”, “*Saliktais iepakojums (plastmasas)*”, “*Saliktais iepakojums (stikla, porcelāna vai keramikas)*”, “*Iekšējais iepakojums*”, “*Vidējas kravnesības konteiners (IBC)*”, “*Starpiepakojums*”, “*Lielais iepakojums*”, “*Plānsieniņu metāla iepakojums*”, “*Ārējais iepakojums*”, “*Atjaunots iepakojums*”, “*Pārbūvēts iepakojums*”, “*Atkārtoti lietots iepakojums*”, “*Avārijas iepakojums*” un “*Pret izbiršanu drošs iepakojums*”.

“**Iepakošanas grupa**” ir grupa, uz kuru iepakošanas mērķiem var attiecināt noteiktas vielas atbilstoši to bīstamības pakāpei. Iepakošanas grupām, ir šāda nozīme (tā sīkāk ir aprakstīta 2. daļā):

- I iepakošanas grupa — ļoti bīstamas vielas,
- II iepakošanas grupa — vidēji bīstamas vielas, un
- III iepakošanas grupa — vielas, kuru bīstamība ir maza.

PIEZĪME. Atsevišķus izstrādājumus, kuros ietilpst bīstamas kravas, attiecina uz iepakošanas grupu.

“**Iepakotājs**” ir jebkurš uzņēmums, kas ievieto bīstamās kravas iepakojumos, arī lielajos iepakojumos un vidējas kravnesības konteineros (*IBC*), un vajadzības gadījumā sagatavo pakas pārvadāšanai.

„**Ieslēguma sistēma**” 7. klases materiālu pārvadāšanas gadījumā ir konstrukcijas projektētāja noteikts un kompetentās iestādes apstiprināts skaldmateriāla un iepakojuma sastāvdaļu kopums, kas paredzēts, lai saglabātu kodolkritiskuma drošību.

„**Ietvēruma sistēma**” 7. klases materiālu pārvadāšanas gadījumā ir iepakojuma sastāvdaļu kopums, ko konstrukcijas projektētājs izveidojis tā, lai saturētu radioaktīvos materiālus to pārvadāšanas laikā.

“**IMDG kodekss**” ir Starptautiskais jūras bīstamo kravu kodekss, kas pieņemts 1974. gada Starptautiskās konvencijas par cilvēku dzīvības aizsardzību uz jūras (*SOLAS konvencijas*) A daļas VII nodaļas īstenošanai, ko publicējusi Starptautiskā jūrniecības organizācija (*IMO*) Londonā.

“**IMO**” ir Starptautiskā jūrniecības organizācija (*IMO, 4 Albert Embankment, London SE1 7SR, United Kingdom*).

“**Inspicēšanas iestāde**” ir neatkarīga inspicēšanas un pārbaūžu iestāde, ko apstiprinājusi kompetentā iestāde.

“**ISO**” (standarts) ir starptautisks standarts, ko publicējusi Starptautiskā standartizācijas organizācija (*ISO*) (*ISO - 1, rue de Varembe CH-1204 Geneva 20*).

“**Izkrāvējs**” ir jebkurš uzņēmums, kas:

- a) noceļ konteineru, beztaras pārvadājumu konteineru, *MEGC*, cisternkonteineru vai portatīvo cisternu no vagona; vai
- b) izkrauj iepakotas bīstamās kravas, mazos konteinerus vai portatīvās cisternas no vagona vai konteinerā; vai
- c) iztukšo bīstamās kravas no cisternas (cisternvagona, nomontējamas cisternas, portatīvas cisternas vai cisternkonteinerā) vai no baterijvagona vai *MEGC*, vai no beztaras pārvadājumiem izmantota vagona, lielā vai mazā konteinerā, vai no beztaras pārvadājumu konteinerā.

“**Iztukšošanas spiediens**” ir maksimālais spiediens, kāds faktiski tiek radīts cisternā, kad to iztukšo paaugstinātā spiedienā (skatīt arī “*Aprēķina spiediens*”, “*Piepildīšanas spiediens*”, “*Maksimālais darba spiediens (manometriskais spiediens)*” un “*Pārbaudes spiediens*”).

K

“**Kartona IBC**” ir kartona korpus ar noņemamu atsevišķu augšējo un apakšējo vāku vai bez tā, vajadzības gadījumā ar iekšējo iekļājumu (bet ne iekšējo iepakojumu) un atbilstīgu apkalpošanas un iebūvēto aprīkojumu .

“**Kaste**” ir iepakojums ar taisnstūra vai daudzstūra vienlaidu skaldnēm, kas izgatavots no metāla, koka, saplākšņa, reģenerētas koksnes, kartona, plastmasas vai cita piemērota materiāla. Ir pieļaujamas nelielas atveres iepakojumā, kas vajadzīgas, lai atvieglotu tā kraušanu, atvēršanu vai izpildītu citas klasifikācijā paredzētās prasības, ar noteikumu, ka šīs atveres pārvadāšanas laikā neietekmē iepakojuma veselumu.

„**Kodolkritiskuma drošības indekss (CSI), kas piešķirts pakai, transporta tarai vai konteineram ar skaldmateriālu**” 7. klases materiālu pārvadāšanas gadījumā ir skaitlis, ko izmanto, lai kontrolētu paku, transporta taras vai konteineru ar skaldmateriālu uzkrāšanos.

“**Koka IBC**” ir monolīts vai saliekams koka korpus kopā ar iekšējo iekļājumu (bet ne iekšējo iepakojumu) un atbilstīgu apkalpošanas un iebūvēto aprīkojumu.

“**Koka muca**” ir dabīgā koka iepakojums ar apaļu šķērsgriezumu un izliektu sānu virsmu, un ko veido apstīpoti sānu dēļi un gala virsmas.

“Kombinētais iepakojums” ir pārvadāšanas vajadzībām izveidota iepakojumu kombinācija, kas sastāv no viena vai vairākiem iekšējiem iepakojumiem, kurus aptver ārējais iepakojums saskaņā ar 4.1.1.5. punktu.

PIEZĪME. *Kombinēto iepakojumu „iekšējos elementus” vienmēr sauc par “iekšējo iepakojumu”, nevis par “iekšējām tvertnēm”. Stikla pudele ir šāda „iekšējā iepakojuma” piemērs.*

“Kompetentā iestāde” ir iestāde vai iestādes, vai jebkāda cita struktūra vai struktūras, kas noteiktas kā tādas katrā valstī un katrā konkrētā gadījumā saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem.

“Kombinētais transports” ir transporta vienību vai piekabju (*ADR* izpratnē) pārvadāšana ar kombinētu autoceļu/dzelzceļa transporta veidu. Šī definīcija iekļauj sevī arī „riņķojošo ceļu” [*rolling road*] (pavadītu vai nepavadītu transporta vienību *ADR* izpratnē iekraušanu vagonos, kas ir konstruēti šādam transporta veidam).

„Konstrukcija” 7. klases materiālu pārvadāšanas gadījumā ir īpašas formas radioaktīvā materiāla, mazdispersa radioaktīvā materiāla, pakas vai iepakojuma apraksts, kas nodrošina to pilnīgu identifikāciju. Aprakstā var būt specifikācijas, tehniskie rasējumi, atskaites, kas demonstrē atbilstību normatīvu prasībām, un cita būtiska dokumentācija.

“Konteiners” ir transportējama iekārta (paceļama kravas telpa vai tamlīdzīga konstrukcija), kas ir:

- pastāvīga pēc būtības un attiecīgi pietiekami izturīga, lai to varētu izmantot atkārtoti;
- īpaši konstruēta, lai atvieglotu kravu pārvadāšanu ar vienu vai vairākiem transportēšanas līdzekļiem, nesadalot kravu;
- aprīkota ar ierīcēm, kas pieļauj tā kā veseluma izvietošanu un kraušanu, jo īpaši to pārkraujot no viena transportēšanas līdzekļa citā;
- tā konstruēta, lai to varētu viegli piepildīt un iztukšot;
- izņemot radioaktīvo materiālu pārvadāšanai paredzētos konteinerus, ar iekšējo tilpumu, kas nav mazāks par 1 m³.

Turklāt:

“Lielais konteiners” ir:

- a) konteiners, kas neatbilst mazā konteintera definīcijai;
- b) *CSC* izpratnē – tāda izmēra konteiners, kura četru ārējo apakšējo stūru ietvertais laukums ir:
 - i) vismaz 14 m² (150 kvRIDātpēdas), vai
 - ii) vismaz 7 m² (75 kvRIDātpēdas), ja tas aprīkots ar augšējiem stūru savienotājelementiem.

„Maināms kravas nodalījums” ir konteiners, kam saskaņā ar standartu EN 283:1991 ir šādas īpašības:

- mehāniskās stiprības ziņā tas ir konstruēts tikai pārvadāšanai ar dzelzceļa vagonu, vai ar transportlīdzekli pa sauszemi, vai ar ro-ro kuģi,
- to nedrīkst kraut citu uz cita,
- to var noņemt no transportlīdzekļiem ar iekārtu, kas atrodas uz transportlīdzekļa un uz paša balstiem, un to var uzkraut atkārtoti.

“*Mazais konteiners*” ir konteiners, kam vai nu jebkurš no ārējiem izmēriem (garums, augstums vai platums) nepārsniedz 1,5 m, vai iekšējais tilpums nav lielāks par 3 m³;

“*Pārsegts konteiners*” ir vaļējs konteiners, kas aprīkots ar pārklāju iekrautās kravas aizsardzībai;

“*Slēgts konteiners*” ir pilnīgi noslēgts konteiners ar stingru jumtu, stingrām sānu sienām, stingrām gala sienām un grīdu. Termins ietver arī konteinerus ar atveramu jumtu, kas pārvadāšanas laikā ir noslēdzams;

“*Vaļējs konteiners*” ir konteiners ar vaļēju augšējo daļu vai platformas veida konteiners.

PIEZĪME. Termins “*konteiners*” neattiecas uz parastajiem iepakojumiem, IBC, cisternkonteineriem vai vagoniem. Tomēr konteineru drīkst izmantot kā iepakojumu radioaktīvo materiālu pārvadāšanai.

“*Kontroles temperatūra*” ir maksimālā temperatūra, kādā droši var pārvadāt organisko peroksīdu vai pašreaģējošo vielu.

“*Kopējs ieraksts*” ir konkrēti definēts vielu vai izstrādājumu grupas ieraksts (skatīt 2.1.1.2.B, C un D).

“*Korpuss*” (visu kategoriju IBC, kas nav saliktie IBC) ir pati tvertne kopā ar atverēm un slēģelementiem, bet bez apkalpošanas aprīkojuma.

“*Kraušanas ierīce*” (elastīga IBC) ir jebkāda strope, cilpa, osa vai rāmis, kas ir piestiprināts pie IBC korpusa vai izveidots kā IBC korpusa materiāla turpinājums.

“*Kravas transporta vienība*” ir vagoni, konteiners, cisternkonteiners, portatīvā cisterna vai MEGC.

PIEZĪME: Šī definīcija attiecas tikai uz 3.3. nodaļas īpašā noteikuma 302 un 5.5. nodaļas piemērošanu.

“*Kriogēna tvertne*” ir transportējama, termiski izolēta, atdzesētām sašķidrinātām gāzēm paredzēta spiedientvertne, kuras ūdens ietilpība nepārsniedz 1000 litrus (skatīt arī “*Vaļēja kriogēnā tvertne*”).

“*Kritiskā temperatūra*” ir temperatūra, kuru pārsniedzot, viela nevar eksistēt šķidrā stāvoklī.

“*Kvalitātes nodrošināšana*” ir sistemātiska kontroles un inspicēšanas programma, kuru piemēro jebkāda organizācija vai iestāde un kuras mērķis ir nodrošināt pārlicību, ka RID noteiktās drošības prasības tiek praktiski izpildītas.

L

“*Lielais iepakojums*” ir iepakojums, kas sastāv no ārējā iepakojuma, kas satur izstrādājumus vai iekšējos iepakojumus, un

- a) kas konstruēts mehāniskai kraušanai, un
- b) kura neto masa pārsniedz 400 kg vai ietilpība pārsniedz 450 litrus, bet tilpums nepārsniedz 3 m³.

„*Lielais konteiners*”, skatīt „*Konteiners*”.

M

“*Maināms kravas nodalījums*”, skatīt “*Konteiners*”.

“*Maināms kravas nodalījums-cisterna*” ir uzskatāms par cisternkonteineru.

“*Maiss*” ir no papīra, plastmasas plēves, tekstilmateriāliem, austiem materiāliem vai cita piemērota materiāla izgatavots elastīgs iepakojums.

“**Maksimālā ietilpība**” ir tvertņu vai iepakojumu, arī vidējas kravnesības konteineru (IBC) un lielo iepakojumu, maksimālais kubikmetros vai litros izteikts iekšējais tilpums.

“**Maksimālā neto masa**” ir kilogramos izteikta atsevišķā iepakojuma satura maksimālā neto masa vai iekšējo iepakojumu un to satura maksimālā kopējā masa.

“**Maksimālā pieļaujamā bruto masa**”

- a) (visu IBC kategoriju, izņemot elastīgos IBC) ir IBC un visa apkalpošanas vai iebūvētā aprīkojuma masa kopā ar maksimālo neto masu;
- b) (cisternu) ir cisternas taras un pārvadāšanai atļautās smagākās kravas masa.

PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7. nodaļu.

“**Maksimālā pieļaujamā noslodze**” (elastīgo IBC) ir maksimālā neto masa, kādai attiecīgais IBC ir paredzēts un kādu tajā atļauts pārvadāt.

“**Maksimālais darba spiediens (manometriskais spiediens)**” ir augstākais no šādiem trim spiedieniem:

- a) augstākais faktiskais spiediens, kāds pieļaujams cisternā, to piepildot (maksimālais pieļaujamais piepildīšanas spiediens);
- b) augstākais faktiskais spiediens, kāds pieļaujams cisternā, to iztukšojot (maksimālais pieļaujamais iztukšošanas spiediens); un
- c) faktiskais manometriskais spiediens, kādu cisternā rada tās saturs (ieskaitot pieļaujamās gāzes piemaisījumus, ko tas var saturēt) maksimālajā darba temperatūrā.

Ja vien 4.3. nodaļā paredzētajās īpašajās prasībās nav noteikts citādi, šī darba spiediena (manometriskā spiediena) skaitliskā vērtība nedrīkst būt mazāka par iepildāmās vielas tvaika spiedienu (absolūto spiedienu) 50 °C temperatūrā.

Cisternām ar drošības vārstiem (ar plīstošo membrānu vai bez tās), izņemot cisternas, kas paredzētas saspiestu, sašķīdinātu vai izšķīdinātu 2. klases gāzu pārvadāšanai, maksimālais darba spiediens (manometriskais spiediens) tomēr būs vienāds ar šādiem drošības vārstiem noteikto atvēršanās spiedienu.

(Skatīt arī “Aprēķina spiediens”, “Iztukšošanas spiediens”, “Piepildīšanas spiediens” un “Pārbaudes spiediens”).

1. PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7. nodaļu.

2. PIEZĪME. Attiecībā uz slēgtām kriogēnām tvertnēm skatīt 6.2.1.3.6.5.punkta PIEZĪMI.

„**Maksimālais normālais darba spiediens**” 7. klases materiālu pārvadāšanas gadījumā ir tāds maksimālais spiediens virs atmosfēras spiediena jūras līmenī, kas rastos ietvēruma sistēmā viena gada laikā tādos apkārtējās vides temperatūras un saules starojuma apstākļos, kuri atbilst vides apstākļiem bez ventilācijas, ārējās dzesēšanas ar palīgsistēmu vai bez darbības kontroles pasākumiem pārvadāšanas laikā.

“**Maza gāzi saturoša tvertne (gāzes baloniņš)**” ir atkārtoti nepiepildāma tvertne, kas atbilst attiecīgajām 6.2.6. sadaļas prasībām un kurā paaugstinātā spiedienā atrodas gāze vai gāzu maisījums. Tā drīkst būt aprīkota ar ventili.

„**Mazais kontainers**”, skatīt „**Konteiners**”.

“**Mazlēgēts tērauds**” ir tērauds, kura minimālā stiepes izturība ir starp 360 N/mm² un 440 N/mm².

PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7. nodaļu.

“**MEGC**” skatīt “**Daudzelementu gāzu konteiners**”.

"**Metāla hidrīda uzglabāšanas sistēma**" ir atsevišķa, vienota ūdeņraža uzglabāšanas sistēma, ieskaitot tvertni, metāla hidrīdu, spiediena samazināšanas ierīci, slēgvārstu, apkalpošanas aprīkojumu un iekšējās sastāvdaļas, kas paredzēta vienīgi ūdeņraža pārvadāšanai.

"**Metāla IBC**" ir metāla korpuss kopā ar attiecīgo apkalpošanas un iebūvēto aprīkojumu.

"**Muca**" ir cilindrisks iepakojums ar plakaniem vai izliektiem galiem, izgatavots no metāla, kartona, plastmasas, saplākšņa vai citiem piemērotiem materiāliem. Šī definīcija attiecas arī uz citādas formas iepakojumiem, piemēram, apaļas formas iepakojumiem ar konusveida kakliņu vai tovera veida iepakojumiem. Šī definīcija neattiecas uz koka mucām un transportkannām.

N

"**Nomontējama cisterna**" ir cisterna, kas ir saderīga ar vagona īpašu aprīkojumu, bet ko no tā var noņemt tikai pēc stiprinājumu atbrīvošanas.

"**Nosūtītājs**" ir uzņēmums, kas nosūta bīstamo kravu pats savā vārdā vai trešās personas uzdevumā. Ja transporta operāciju veic saskaņā ar pārvadājuma līgumu, nosūtītājs ir kravas nosūtītājs atbilstīgi pārvadājuma līgumam.

O

"**OTIF**" ir Starptautisko pārvadājumu pa dzelzceļu starpvaldību organizācija [*Intergovernmental Organization for International Carriage by Rail*] (*OTIF, Gryphenhübeliweg 30, CH-3006 Bern, Switzerland*).

"**Otrreizējā pārstrādē iegūts plastmasas materiāls**" ir materiāls, kas iegūts no izmantotiem rūpnieciskiem iepakojumiem, kuri tikuši notīrīti un sagatavoti pārstrādāšanai par jauniem iepakojumiem.

P

"**Paka**" ir iepakojuma operācijas galaprodukts, ko veido nosūtīšanai sagatavots iepakojums, lielais iepakojums vai *IBC* un tā saturs. Termins attiecas uz šajā sadaļā definētajām gāzu tvertnēm, kā arī uz izstrādājumiem, kurus to izmēra, masas vai konfigurācijas dēļ drīkst pārvadāt neiepakotus vai pārvadāt uz sastatnēm, redeļu kastēs vai kraušanas ierīcēs. Izņemot radioaktīvo materiālu pārvadāšanu, termins neattiecas uz kravām, ko pārvadā bez taras, un uz vielām, kuras pārvadā cisternās.

PIEZĪME. Attiecībā uz radioaktīviem materiāliem skatīt 2.2.7.2., 4.1.9.1.1. punktu un 6.4. nodaļu.

"**Pakas masa**" ir pakas bruto masa, ja nav norādīts citādi.

"**Paliktņis**" (1. klase) ir metāla, plastmasas, kartona vai cita piemērota materiāla loksne, kas ir novietota iekšējā, ārējā vai starpiepakojumā, un kas panāk šāda iepakojuma ciešumu. Paliktņa virsma var būt izveidota tā, lai iepakojumus vai izstrādājumus varētu ievietot, nostiprināt un nodalīt vienu no otra.

"**Pārbaudes spiediens**" ir noteikts spiediens, kādu izmanto spiediena pārbaudē sākotnējā vai periodiskajā inspicēšanā (skatīt arī "*Aprēķina spiediens*", "*Iztukšošanas spiediens*", "*Piepildīšanas spiediens*" un "*Maksimālais darba spiediens (manometriskais spiediens)*").

PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7. nodaļu.

"**Pārbaužu un kritēriju rokasgrāmata**" ir piektais, pārskatītais Apvienoto Nāciju Organizācijas Rekomendāciju bīstamo kravu pārvadājumiem Pārbaužu un kritēriju rokasgrāmatas izdevums, ko publicējusi Apvienoto Nāciju Organizācija (ST/SG/AC.10/11/Rev.5).

„**Pārbūvēts IBC**”, skatīt "*Vidējas kravnesības kontainers (IBC)*".

“**Pārbūvēts iepakojums**” ir, it īpaši:

- a) metāla mucas:
 - i) kas no ANO tipam neatbilstošām ir pārveidotas par 6.1. nodaļas prasībām atbilstošu ANO tipu;
 - ii) kas no viena 6.1. nodaļas prasībām atbilstoša ANO tipa ir pārveidotas par citu ANO tipu; vai
 - iii) kurām nomaina iebūvētas sastāvdaļas (piemēram, nenonemamas augšdaļas);
- b) plastmasas mucas:
 - i) kas ir pārveidotas no viena ANO tipa par citu ANO tipu (piemēram, no 1H1 par 1H2); vai
 - ii) kurām nomaina iebūvētas sastāvdaļas.

Uz pārbūvētām mucām attiecas 6.1. nodaļas prasības, ko piemēro tā paša tipa jaunām mucām.

“**Pārbūvēts lielais iepakojums**” ir metāla vai stingrs plastmasas lielais iepakojums, kas:

- a) no ANO tipam neatbilstoša ir pārbūvēts par ANO tipam atbilstošu; vai
- b) ir pārveidots no viena ANO konstrukcijas tipa par citu ANO konstrukcijas tipu.

Uz pārbūvētiem lielajiem iepakojumiem attiecas tās pašas *RID* prasības, ko piemēro tāda paša tipa jauniem lielajiem iepakojumiem (skatīt arī konstrukcijas tipa definīciju 6.6.5.1.2. punktā).

„**Pārsegts kontainers**”, skatīt „*Konteiners*”.

“**Pārsegts vagon**” ir *vaļējs vagon*, kas aprīkots ar pārklāju kravas aizsardzībai.

“**Pārvadāšana**” ir bīstamo kravu atrašanās vietas maiņa, ieskaitot apstāšanos, kas nepieciešama transportēšanas nosacījumu dēļ, kā arī ieskaitot jebkādu laika posmu, kad bīstamās kravas atradušās vagonos, cisternās un konteineros satiksmes apstākļu dēļ pirms atrašanās vietas maiņas, tās laikā un pēc tās.

Šī definīcija attiecas arī uz bīstamu kravu starpposma pagaidu uzglabāšanu, lai mainītu transporta veidu vai līdzekli (pārkraušana). To piemēro ar nosacījumu, ka pēc pieprasījuma tiek uzrādīti pārvadājuma dokumenti, kur norādīta nosūtīšanas vieta un saņemšanas vieta un ka pagaidu uzglabāšanas laikā pakas un cisternas neatver, izņemot gadījumus, kad to dara kompetentās iestādes pārbaudes vajadzībām.

“**Pārvadātājs**” ir uzņēmums, kas veic transporta operāciju saskaņā ar pārvadājuma līgumu vai bez tā.

“**Pārvadājuma dokuments**” ir kravas pavadzīme atbilstoši Pārvadājumu līgumam (skatīt CIM), vagona pavadzīme saskaņā ar Vispārējo līgumu vagonu izmantošanai (*GCU*)⁴ vai cits pārvadājuma dokuments, kas atbilst 5.4.1. sadaļā minētajiem noteikumiem.

“**Pastāvīgais spiediens**” ir spiedientvertnes termiskā un difūzā līdzsvarā esoša satura spiediens.

“**Pašpaātrinošas sadalīšanās temperatūra**” (*PST*) ir zemākā temperatūra, kādā pārvadājuma laikā var notikt iepakojumā esošas vielas pašpaātrinoša sadalīšanās. Noteikumi par *PST* noteikšanu un to, kādas ir sekas karsēšanai noslēgtā telpā, ir izklāstītas Pārbaužu un kritēriju rokasgrāmatas II daļā.

⁴ Publicējis *GCU* birojs, Avenue Louise, 500, BE-1050 Brussels, www.gcubureau.org.

“**Piepildīšanas spiediens**” ir maksimālais spiediens, kāds faktiski rodas cisternā, kad to piepilda paaugstinātā spiedienā (skatīt arī “*Aprēķina spiediens*”, “*Iztukšošanas spiediens*”, “*Maksimālais darba spiediens (manometriskais spiediens)*” un “*Pārbaudes spiediens*”).

“**Piepildītājs**” ir jebkurš uzņēmums, kas iekrauj bīstamās kravas cisternā (cisternvagonā, vagonā ar nomontējamām cisternām, portatīvā cisternā vai cisternkonteinerā), baterijvagonā vai *MEGC* un/vai beztaras pārvadājumu gadījumā vagonā, lielajā vai mazajā konteinerā.

“**Piestiprināta cisterna**” ir cisterna, kuras ietilpība pārsniedz 1000 litrus un kas ir pastāvīgi piestiprināta vagonam (kurš tādējādi kļūst par cisternvagonu) vai ir šāda vagona šasijas neatņemama daļa.

„**Pieteikuma iesniedzējs**” atbilstības novērtēšanas gadījumā ir ražotājs vai tā pilnvarotais pārstāvis valstī, kas ir Līgumslēdzēja valsts. Periodiskās inspicēšanas, starpposma inspicēšanas vai ārkārtas inspicēšanas gadījumā „*pieteikuma iesniedzējs*” ir iestāde, kur veic pārbaudes, operators vai to pilnvarotais pārstāvis valstī, kas ir Līgumslēdzēja valsts.

PIEZĪME. *Izņēmuma gadījumā atbilstības novērtēšanu drīkst pieteikt trešā persona (piemēram, 1.2.1.sadaļā dotajai definīcijai atbilstošs operators).*

“**Pildījuma pakāpe**” ir gāzes masas un 15 °C temperatūrā esoša ūdens, kas pilnībā piepildītu izmantošanai sagatavotu spiedientvertni, masas attiecība.

“**Pilna krava**” ir viena nosūtītāja jebkāda krava, kuras nosūtīšanai ir pilnībā rezervēts lielais konteiners, un visas iekraušanas un izkraušanas darbības notiek atbilstīgi nosūtītāja vai saņēmēja norādījumiem.

PIEZĪME. *Atbilstošais termins 7. klasei ir „ekskluzīva lietošana”.*

“**Plānsieniņu metāla iepakojums**” ir no metāla (piemēram, baltā skārda) izgatavots apaļa, eliptiska, taisnstūra vai daudzstūra (arī koniska) šķērsgriezuma iepakojums, iepakojums ar konusveida kaklu un kubla veidā, ar sieniņu biezumu mazāku par 0,5 mm, ar plakanām vai izliektām gala virsmām, vienu vai vairākām atverēm, kas nav atbilstošs metāla mucu vai transportkannu definīcijai.

“**Portatīva cisterna**” ir multimodāla cisterna saskaņā ar 6.7. nodaļā vai *IMDG* kodeksā ietvertajām definīcijām un ir norādīta portatīvo cisternu instrukcijā (T-kods) 3.2. nodaļas A tabulas 10. slejā, kuras ietilpība, ja to izmanto 2.2.2.1.1.punktā definēto gāzu pārvadāšanai, pārsniedz 450 litrus.

“**Portatīvās cisternas operators**”, skatīt “*Cisternkonteinerā/portatīvās cisternas operators*”.

“**Pret izbiršanu drošs iepakojums**” ir iepakojums, kas ir necaurļaidīgs sausam saturam, ieskaitot smalku cietas vielas materiālu, kurš rodas pārvadājuma laikā.

“**PST**”, skatīt “*Pašpaātrinošas sadalīšanās temperatūra*”.

R

“**Radiācijas līmenis (starojuma dozas jauda)**” 7. klases materiālu pārvadāšanas gadījumā ir atbilstošā dozas jauda, kas izteikta milizīvertos stundā.

“**Radioaktīvais saturs**” 7. klases materiālu pārvadāšanas gadījumā ir iepakojumā esošais radioaktīvais materiāls kopā ar jebkuru piesārņotu vai aktivētu cietu vielu, šķidrumu vai gāzi.

“**Redeļu kaste**” ir ārējais iepakojums ar daļēji noslēgtām virsmām.

“**Remontēts IBC**”, skatīt “*Vidējas kravnesības konteiners (IBC)*”.

S

“**Saliktais IBC ar plastmasas iekšējo tvertni**” ir IBC, kas sastāv no iebūvēta aprīkojuma stingra ārējā apvalka formā, kas ietver plastmasas iekšējo tvertni kopā ar tās apkalpošanas vai citu iebūvētu aprīkojumu. Tas ir konstruēts tā, ka kopā samontēta iekšējā tvertne un ārējais apvalks veido vienu veselu neizjaucamu vienību, kuru piepilda, uzglabā, transportē un iztukšo.

PIEZĪME. Ja vārdi „plastmasas materiāls” ir lietoti saistībā ar salikto IBC iekšējām tvertnēm, uzskata, ka ar tiem apzīmē arī citus polimēru materiālus, piemēram, gumiju.

“**Saliktais iepakojums (plastmasas materiālu)**” ir iepakojums, kas sastāv no plastmasas iekšējās tvertnes un ārējā iepakojuma (no metāla, kartona, saplākšņa u. c.). Pēc samontēšanas šāds iepakojums turpmāk ir nedalāma vienība; kā tādu to pēc vajadzības piepilda, uzglabā, transportē un iztukšo.

PIEZĪME. Skatīt **PIEZĪMI**, kas attiecas uz “Salikto iepakojumu (stikla, porcelāna vai keramikas)”.

“**Saliktais iepakojums (stikla, porcelāna vai keramikas)**” ir iepakojums, kas sastāv no iekšējās stikla, porcelāna vai keramikas tvertnes un ārējā iepakojuma (no metāla, koka, kartona, plastmasas, putuplasta u. c.). Pēc samontēšanas šāds iepakojums turpmāk ir nedalāma vienība; kā tādu to pēc vajadzības piepilda, uzglabā, transportē un iztukšo.

PIEZĪME. „Salikto iepakojumu” „iekšējos” elementus parasti sauc par “iekšējām tvertnēm”. Šāda iekšējā tvertne ir, piemēram, 6HA1 (plastmasas saliktais iepakojums), jo bez ārējā iepakojumā tajā nav paredzēts neko iepildīt, un tādēļ tā nav “iekšējais iepakojums”.

“**Saņēmējs**” ir kravas saņēmējs atbilstīgi pārvadājuma līgumam. Ja saņēmējs saskaņā ar pārvadājuma līguma noteikumiem norāda trešo personu, šādu personu uzskata par saņēmēju RID izpratnē. Ja transporta operācija notiek bez pārvadājuma līguma, par saņēmēju uzskata uzņēmumu, kam pēc atvešanas nodod attiecīgo bīstamo kravu.

“**Satiksmes līdzeklis**” attiecībā uz pārvadājumiem pa autoceļiem vai pa dzelzceļu ir transportlīdzeklis vai vagonš”.

“**Šķidrums**” ir viela, kuras tvaika spiediens 50° C temperatūrā nepārsniedz 300 kPa (3 bar), un kura pie 20° C un 101,3 kPa nav pilnīgā gāzveida stāvoklī un:

- a) kuras kušanas temperatūra vai kušanas sākuma temperatūra 101,3 kPa spiedienā ir 20° C vai zemāka vai
- b) kura ir šķidrums saskaņā ar ASTM 4359-90 pārbaudes metodi, vai
- c) kura saskaņā ar 2.3.4. sadaļā aprakstītajiem plūstamības noteikšanas pārbaudei (pārbaudei, izmantojot penetrometru) piemērojamajiem kritērijiem, nav pastveida viela.

PIEZĪME. “Pārvadāšana šķidrā stāvoklī”, piemērojot prasības, kas attiecas uz cisternām, ir:

- šķidrumu pārvadāšana atbilstīgi iepriekš norādītajai definīcijai vai
- cietu vielu, kas nodota pārvadāšanai izkausētā stāvoklī, pārvadāšana.

“**Slēģelements**” ir ierīce, kas noslēdz tvertnes atveri.

“**Slēgts kontainers**”, skatīt „Kontainers”.

“**Slēgts vagonš**” ir vagonš ar sienām un nekustīgi nostiprinātu vai noņemamu jumtu.

“**Spiediena muca**” ir metināta transportējama spiedientvertne, kuras ūdens ietilpība pārsniedz 150 litrus, bet nepārsniedz 1000 litrus (piemēram, cilindriskas tvertnes, kas aprīkotas ar ripināšanas stīpām, lodveida tvertnes uz sliecēm).

“**Spiedientvertne**” ir kopējs termins, kas aptver balonus, caurules, spiediena mucas, slēgtas kriogēnas tvertnes, metāla hidrīda uzglabāšanas sistēmas un balonu komplektus.

“**Spole**” (1. klase) ir plastmasas, koka, kartona, metāla vai cita piemērota materiāla ierīce ar centrālo asi un ar sānu sienām katrā ass galā vai bez tām. Izstrādājumus un vielas var uzlīmēt uz ass, un tos satur sānu sienas.

“**Standarttērauds**” ir tērauds, kura stiepes izturība ir 370 N/mm² un stiepes deformācija ir 27%.

“**Starpiepakojums**” ir iepakojums, kas novietots starp iekšējo iepakojumu vai izstrādājumiem un ārējo iepakojumu.

“**Stingra iekšējā tvertne**” (saliktiem IBC) ir tvertne, kas tukša saglabā savu formu, bez slēģelementiem un tvertni balstoša ārējā apvalka. Jebkāda iekšējā tvertne, kas nav „stingra”, uzskatāma par „elastīgu”.

“**Stingro IBC apkope ekspluatācijas laikā**”, skatīt “*Vidējas kravnesības konteiners (IBC)*”.

“**Stingrs plastmasas IBC**” ir stingrs plastmasas korpuss, kuram var būt iebūvēts aprīkojums, kopā ar atbilstīgu apkalpošanas aprīkojumu.

“**Sūtījums**” ir jebkāda paka vai pakas, vai bīstama krava, ko nosūtītājs nodod pārvadāšanai.

T

“**Tehniskais nosaukums**” ir atzīts ķīmiskais, vai ja tas ir būtiski – bioloģisks nosaukums, vai kāds cits nosaukums, ko pašlaik lieto zinātniskās un tehniskās rokasgrāmatās, žurnālos un dokumentos (skatīt 3.1.2.8.1.1.).

“**Tilpne**” ir apvalks, kurā atrodas viela (ieskaitot atveres un to slēģelementus).

1. PIEZĪME. Šī definīcija neattiecas uz tvertnēm.

2. PIEZĪME. Attiecībā uz portatīvām cisternām skatīt 6.7. nodaļu.

“**Tilpnes vai tilpnes nodalījuma ietilpība**” cisternas gadījumā ir tilpnes vai tilpnes nodalījuma kopējais iekšējais tilpums, kas izteikts litros vai kubikmetros. Ja tilpnes vai tilpnes nodalījuma formas vai konstrukcijas dēļ to nav iespējams piepildīt pilnīgi, šo samazināto ietilpību jāizmanto, lai noteiktu pildījuma pakāpi un cisternas marķējumu.

„**Transporta indekss (TI)**, kas piešķirts pakai, transporta tarai, konteineram vai neiepakotam LSA-I vai SCO-P”, 7. klases materiālu pārvadāšanas gadījumā ir skaitlis, ko izmanto, lai nodrošinātu radioaktīvās apstarošanas kontroli.

“**Transporta tara**” ir apvalks, ko izmanto (7.klases gadījumā viens nosūtītājs), lai ievietotu tajā vienu vai vairākas pakas, kuras apvienotas vienā vienībā, lai atvieglotu pārvietošanu un kraušanu pārvadāšanas laikā.

Transporta taras piemēri:

- a) iekraušanas paliktnis, piemēram, paleta, uz kuras novieto vai sakrauj un ar plastmasas lentu, rūkošu vai izstiepjamu plēvi vai citādiem piemērotiem līdzekļiem nostiprina vairākas pakas; vai,
- b) ārējais aizsargiekpakojums, piemēram, kaste vai redeļu kaste.

“**Transportkanna**” ir metāla vai plastmasas iepakojums ar taisnstūrveida vai daudzstūra šķērsriezumu un vienu vai vairākām atverēm.

“**Tvertne**” (1. klase) aptver iekšējā iepakojumā vai starpiepakojumā izmantotas kastes, pudeles, kārbas, mucas, kannas un caurules, ieskaitot jebkādu veidu slēģelementus.

“**Tvertne**” ir ietverošs trauks kopā ar jebkādu veidu slēģelementiem vielu vai izstrādājumu uzņemšanai un glabāšanai tajā. Šī definīcija neattiecas uz tilpnēm (skatīt arī “**Kriogēna tvertne**”, “**Iekšējā tvertne**”, “**Spiedientvertne**”, “**Stingra iekšējā tvertne**” un “**Gāzes baloniņš**”).

“**Tvertnes nominālā ietilpība**” ir litros izteikts tvertnē esošās bīstamās vielas nominālais tilpums. Saspiestas gāzes balonu nominālā ietilpība ir balona ūdens ietilpība.

U

“**UIC**” ir Starptautiskā dzelzceļu savienība (*UIC, 16 rue Jean Rey, F-75015 Paris, France*).

“**Uzliesmojoša sastāvdaļa**” (aerosoliem) ir uzliesmojoši šķidrums, uzliesmojošas cietas vielas vai uzliesmojošas gāzes vai gāzu maisījumi, kā tas ir definēts *Pārbaužu un kritēriju rokasgrāmatas* III daļas 31.1.3. sadaļas 1.-3.piezīmēs. Šis apzīmējums neietver pašuzliesmojošas, pašsakarstošas vai ar ūdeni reaģējošas vielas. Sadegšanas ķīmiskais siltums jānosaka ar vienu no sekojošām metodēm: ASTM D 240, ISO/FDIS 13943: 1999 (E/F) 86.1 līdz 86.3 vai NFPA 30B.

“**Uzliesmošanas temperatūra**” ir šķidruma zemākā temperatūra, kādā tā tvaiki veido uzliesmojošu maisījumu ar gaisu.

“**Uzņēmēj sabiedrība**”, skatīt “*Uzņēmums*”.

“**Uzņēmums**” ir fiziska persona, peļņas vai bezpeļņas juridiska persona, peļņas vai bezpeļņas personu apvienība vai grupa bez juridiskas personas statusa, oficiāla iestāde ar atsevišķas juridiskas personas statusu, vai iestāde, kas atkarīga no citas iestādes ar šādu statusu.

V

“**Vagons**” ir kravu pārvadāšanai izmantojams dzelzceļa transportlīdzeklis bez vilces līdzekļiem, kas ripo pa sliežu ceļiem uz saviem riteņiem (skatīt arī „*baterijvagons*”, „*slēgts vagons*”, „*vaļējs vagons*”, „*pārklāts vagons*” un „*cisternvagons*”).

“**Vagonsūftjums**” ir vagona ekskluzīva izmantošana neatkarīgi no tā, vai vagona kravas telpa tiek izmantota pilnībā vai daļēji.

PIEZĪME. *Atbilstošais termiņš 7. klasei ir “ekskluzīva lietošana”.*

“**Vakuumsisterna atkritumu pārvadāšanai**” ir cisternkonteiners vai maināms kravas nodalījums-cisterna, ko izmanto galvenokārt bīstamu atkritumu pārvadāšanai un kam ir īpaša konstrukcija un/vai aprīkojums atkritumu iekraušanas un izkraušanas atvieglošanai, kā tas ir noteikts 6.10. nodaļā. Cisternu, kas pilnībā atbilst 6.7. vai 6.8. nodaļas prasībām, neuzskata par vakuumsisternu atkritumu pārvadāšanai.

“**Vakuumsvārsts**” ir ar atsperi aprīkota ierīce, kas spiediena iedarbībā automātiski aktivizējas, un kuras mērķis ir aizsargāt cisternu pret nepieļaujamu negatīvo iekšējo spiedienu.

“**Vaļēja kriogēna tvertne**” ir transportējama termiski izolēta tvertne atdzesētām, sašķidrinātām gāzēm, kuras tiek uzturētas atmosfēras spiedienā, nepārtraukti novadot (ar ventilēšanu) atdzesēto, sašķidrināto gāzi.

„**Vaļējs konteiners**”, skatīt „*Konteiners*”.

“**Vaļējs vagons**” ir vagons ar sānu un galu bortiem vai bez tiem, kura platforma kravas novietošanai ir vaļēja.

“*Vidējas kravnesības konteiners (IBC)*” ir stingrs vai elastīgs portatīvs iepakojums, kas atšķiras no 6.1. nodaļā minētajiem iepakojumiem,

- a) kura ietilpība:
 - i) II un III iepakojšanas grupas cietām vielām un šķidrumiem nepārsniedz 3 m³;
 - ii) I iepakojšanas grupas cietām vielām, kad tās iepako elastīgos, stingros plastmasas, saliktajos, kartona un koka IBC, nepārsniedz 1,5 m³;
 - iii) I iepakojšanas grupas cietām vielām, kad tās iepako metāla IBC, nepārsniedz 3 m³;
 - iv) 7. klases radioaktīviem materiāliem nepārsniedz 3 m³;
- b) kas konstruēts mehanizētai pārvietošanai,
- c) kas ir izturīgs pret pārvietošanas un transportēšanas izraisītiem mehāniskiem spriegumiem, kuri noteikti 6.5. nodaļā paredzētajās pārbaudēs.

(skatīt arī “*Saliktais IBC ar plastmasas iekšējo tvertni*”, “*Kartona IBC*”, “*Elastīgs IBC*”, “*Metāla IBC*”, “*Stingrs plastmasas IBC*” un “*Koka IBC*”).

1. PIEZĪME. *Portatīvās cisternas un cisternkonteinerus, kas atbilst attiecīgi 6.7. un 6.8. nodaļas prasībām, neuzskata par vidējas kravnesības konteineriem (IBC).*

2. PIEZĪME. *Vidējas kravnesības konteinerus (IBC), kas atbilst 6.5. nodaļas prasībām, neuzskata par konteineriem RID izpratnē.*

“*Pārbūvēts IBC*” ir metāla, stingrs plastmasas vai saliktais IBC, kas:

- a) no ANO tipam neatbilstoša ir pārbūvēts par ANO tipam atbilstošu vai
- b) ir pārveidots no viena ANO konstrukcijas tipa par citu ANO konstrukcijas tipu.

Uz pārbūvētiem IBC attiecas tās pašas RID prasības, ko piemēro tāda paša tipa jauniem IBC (skatīt arī konstrukcijas tipa definīciju 6.5.6.1.1. punktā).

“*Remontēts IBC*” ir metāla, stingrs plastmasas vai saliktais IBC, kas ir bijis bojāts trieciena vai jebkāda cita iemesla dēļ (piemēram, korozijas, trausluma palielināšanās vai citādas izturīguma samazināšanās salīdzinājumā ar konstrukcijas tipu pazīmju dēļ) un ir atjaunots tā, ka tas atbilst konstrukcijas tipam un spēj izturēt konstrukcijas tipa pārbaudes. RID izpratnē salikto IBC stingrās iekšējās tvertnes nomainītu ar tvertni, kas atbilst oriģinālajam tā paša ražotāja konstrukcijas tipam, uzskata par remontu. Stingra IBC apkopi ekspluatācijas laikā tomēr neuzskata par remontu. Stingra plastmasas IBC korpusi un salikto IBC iekšējās tvertnes nav remontējamas. Elastīgie IBC nav remontējami, ja vien remontu neapstiprina kompetentā iestāde.

“*Elastīgu IBC apkope ekspluatācijas laikā*” ir regulāra šādu darbību veikšana plastmasas vai tekstilmateriālu IBC:

- a) tīrīšana vai
- b) tādu neiebūvētu sastāvdaļu kā noņemami ieklājumi un slēģelementu saites nomaiņa ar sastāvdaļām, kas atbilst ražotāja oriģinālajai specifikācijai

ar noteikumu, ka minētās darbības negatīvi neietekmē elastīga IBC spēju saturēt vielu vai neizmaina konstrukcijas tipu.

“*Stingru IBC apkope ekspluatācijas laikā*” ir regulāra šādu darbību veikšana metāla, stingriem plastmasas vai saliktiem IBC:

- a) tīrīšana,
- b) korpusa slēģelementu (arī attiecīgo blīvējumu) vai apkalpošanas iekārtu noņemšana un uzstādīšana no jauna vai nomaiņa atbilstoši oriģinālajām ražotāja specifikācijām, ja ir pārbaudīts IBC hermētiskums, vai

- c) tā iebūvētā aprīkojuma atjaunošana, kas tieši nav saistīta ar bīstamo kravu saturēšanu vai iztukšošanas spiediena uzturēšanu, lai IBC atbilstu konstrukcijas tipam, (piemēram, balsta vai pacelšanas ierīču iztaisnošana) ar noteikumu, ka nav ietekmēta IBC spēja saturēt vielu.

“**VSS (GHS)**” ir Vispārējās saskaņotās ķīmisko vielu klasifikācijas un apzīmēšanas sistēmas trešais, pārskatītais izdevums, ko publicējusi ANO kā dokumentu ST/SG/AC.10/30/Rev.3.

1.2.2. Mērvienības

1.2.2.1. RID ir piemērojamas šādas mērvienības⁵:

Mērījums	SI mērvienība ⁶	Pieļaujamā alternatīvā mērvienība	Mērvienību savstarpējā saikne
Garums	m (metrs)	–	–
Laukums	m ² (kvadrātmets)	–	–
Tilpums	m ³ (kubikmets)	l ² (litrs)	1 l = 10 ⁻³ m ³
Laiks	s (sekunde)	min. (minūte) h (stunda) d (dienu)	1 min. = 60 s 1 h = 3600 s 1 d = 86 400 s
Masa	kg (kilograms)	g (grams) t (tonna)	1 g = 10 ⁻³ kg 1 t = 10 ³ kg
Masas blīvums	kg/m ³	kg/l	1 kg/l = 10 ³ kg/m ³
Temperatūra	K (kelvins)	°C (Celsija grāds)	0°C = 273,15 K
Temperatūras starpība	K (kelvins)	°C (Celsija grāds)	1°C = 1 K
Spēks	N (ņūtons)	–	1 N = 1 kg·m/s ²
Spiediens	Pa (paskāls)	–	1 Pa = 1 N/m ²
Mehāniskais spriegums	N/m ²	bar (bārs) N/mm ²	1 bar = 10 ⁵ Pa 1 N/mm ² = 1 MPa
Darbs	J (džouls)	kW·h (kilovatstundas)	1 kW·h = 3,6 MJ
Enerģija	J (džouls)	–	1 J = 1 N·m = 1 W·s
Siltuma daudzums	–	eV (elektronvolts)	1 eV = 0,1602 x 10 ⁻¹⁸ J
Jauda	W (vats)	–	1 W = 1 J/s = 1 N·m/s
Kinemātiskā viskozitāte	m ² /s	mm ² /s	1 mm ² /s = 10 ⁻⁶ m ² /s
Dinamiskā viskozitāte	Pa·s (paskālsekunde)	mPa·s	1 mPa·s = 10 ⁻³ Pa·s
Aktivitāte	Bq (bekerels)	–	–
Ekvivalentā doza	Sv (zīverts)	–	–

⁵ Līdz šim lietoto mērvienību pārvēršanai SI mērvienībās izmantojami šādi aptuvenie koeficienti:

Spēks

$$1 \text{ kg} = 9,807 \text{ N}$$

$$1 \text{ N} = 0,102 \text{ kg}$$

Mehāniskais spriegums

$$1 \text{ kg/mm}^2 = 9,807 \text{ N/mm}^2$$

$$1 \text{ N/mm}^2 = 0,102 \text{ kg/mm}^2$$

Spiediens

$$1 \text{ Pa} = 1 \text{ N/m}^2 = 10^{-5} \text{ bar} = 1,02 \times 10^{-5} \text{ kg/cm}^2 = 0,75 \times 10^{-2} \text{ torr}$$

$$1 \text{ bar} = 10^5 \text{ Pa} = 1,02 \text{ kg/cm}^2 = 750 \text{ torr}$$

$$1 \text{ kg/cm}^2 = 9,807 \times 10^4 \text{ Pa} = 0,9807 \text{ bar} = 736 \text{ torr}$$

$$1 \text{ torr} = 1,33 \times 10^2 \text{ Pa} = 1,33 \times 10^{-3} \text{ bar} = 1,36 \times 10^{-3} \text{ kg/cm}^2$$

Enerģija. Darbs. Siltuma daudzums

$$1 \text{ J} = 1 \text{ N}\cdot\text{m} = 0,278 \times 10^{-6} \text{ kW}\cdot\text{h} = 0,102 \text{ kg}\cdot\text{m} = 0,239 \times 10^{-3} \text{ kcal}$$

$$1 \text{ kWh} = 3,6 \times 10^6 \text{ J} = 367 \times 10^3 \text{ kg}\cdot\text{m} = 860 \text{ kcal}$$

$$1 \text{ kg}\cdot\text{m} = 9,807 \text{ J} = 2,72 \times 10^{-6} \text{ kW}\cdot\text{h} = 2,34 \times 10^{-3} \text{ kcal}$$

$$1 \text{ kcal} = 4,19 \times 10^3 \text{ J} = 1,16 \times 10^{-3} \text{ kW}\cdot\text{h} = 427 \text{ kg}\cdot\text{m}$$

Jauda

$$1 \text{ W} = 0,102 \text{ kgm/s} = 0,86 \text{ kcal/h}$$

$$1 \text{ kgm/s} = 9,807 \text{ W} = 8,43 \text{ kcal/h}$$

$$1 \text{ kcal/h} = 1,16 \text{ W} = 0,119 \text{ kgm/s}$$

Kinemātiskā viskozitāte

$$1 \text{ m}^2/\text{s} = 10^4 \text{ St (stoksi)}$$

$$1 \text{ St} = 10^{-4} \text{ m}^2/\text{s}$$

Dinamiskā viskozitāte

$$1 \text{ Pa}\cdot\text{s} = 1 \text{ N}\cdot\text{s}/\text{m}^2 = 10 \text{ P (puāzs)} = 0,102 \text{ kg}\cdot\text{s}/\text{m}^2$$

$$1 \text{ P} = 0,1 \text{ Pa}\cdot\text{s} = 0,1 \text{ N}\cdot\text{s}/\text{m}^2 = 1,02 \times 10^{-2} \text{ kg}\cdot\text{s}/\text{m}^2$$

$$1 \text{ kg}\cdot\text{s}/\text{m}^2 = 9,807 \text{ Pa}\cdot\text{s} = 9,807 \text{ N}\cdot\text{s}/\text{m}^2 = 98,07 \text{ P}$$

⁶ Starptautiskā mērvienību sistēma (SI) ir izveidota, pamatojoties uz Ģenerālajā svaru un mēru konferencē pieņemtajiem lēmumiem (adrese: Pavillon de Breteuil, Parc de St-Cloud, F-92 310 Sèvres).

⁷ Saīsinājumu "L" attiecība uz litru drīkst lietot saīsinājuma "l" vietā, ja mašīnrakstā nevar izšķirt ciparu "1" un burtu "l".

Mērvienību daudzkārtņu (decimāldaudzkārtņu un daļu) nosaukumus drīkst veidot ar piedēkļiem vai simboliem pirms mērvienības nosaukuma vai apzīmējuma ar šādu nozīmi:

<u>Koeficients</u>		<u>Priedēklis</u>	<u>Simbols</u>
1 000 000 000 000 000 000 = 10^{18}	kvintiljons	eksa	E
1 000 000 000 000 000 = 10^{15}	kvRIDiljons	peta	P
1 000 000 000 000 = 10^{12}	triljons	tera	T
1 000 000 000 = 10^9	miljards	giga	G
1 000 000 = 10^6	miljons	mega	M
1 000 = 10^3	tūkstotis	kilo	k
100 = 10^2	simts	hekto	h
10 = 10^1	desmit	deka	da
0,1 = 10^{-1}	desmitdaļa	deci	d
0,01 = 10^{-2}	simtdaļa	centi	c
0,001 = 10^{-3}	tūkstošdaļa	mili	m
0,000 001 = 10^{-6}	miljonā daļa	mikro	μ
0,000 000 001 = 10^{-9}	miljardā daļa	nano	n
0,000 000 000 001 = 10^{-12}	biljonā daļa	piko	p
0,000 000 000 000 001 = 10^{-15}	kvRIDiljonā daļa	femto	f
0,000 000 000 000 000 001 = 10^{-18}	kvintiljonā daļa	ato	a

PIEZĪME. ANO lietotajā angļu valodas variantā 10^9 ir miljards (tūkstoš miljonu). Analogiski 10^{-9} ir 1 miljardā daļa.

1.2.2.2.

Ja vien nav citu īpašu norādījumu, “%” zīme *RID* apzīmē:

- attiecībā uz cietu vielu vai šķidrums maisījumiem, kā arī attiecībā uz šķīdumiem un ar šķidrums mitrinātām cietām vielām — procentuālo masas daļu no kopējās maisījuma, šķīduma vai mitrinātās cietās vielas masas,
- attiecībā uz saspiestu gāzu maisījumiem, ja tos piepilda pēc spiediena — procentuālo tilpuma daļu no gāzu maisījuma kopējā tilpuma, vai, ja tos piepilda pēc masas, procentuālo masas daļu no gāzu maisījuma kopējās masas,
- attiecībā uz sašķīdinātu un izšķīdinātu gāzu maisījumiem — procentuālo masas daļu no maisījuma kopējās masas.

1.2.2.3.

Visu veidu spiedienus saistībā ar tvertnēm (tādus kā pārbaudes spiedienu, iekšējo spiedienu, drošības vārsta atvēršanās spiedienu) vienmēr norāda kā manometrisko spiedienu (spiedienu, kas pārsniedz atmosfēras spiedienu); tomēr vielu tvaika spiedienu vienmēr norāda kā absolūto spiedienu.

1.2.2.4.

Ja *RID* ir norādīta tvertņu pildījuma pakāpe, tā vienmēr ir noteikta 15°C vielas standarta temperatūrā, ja vien nav norādīta kāda cita temperatūra.

1.3. NODAĻA

BĪSTAMU KRAVU PĀRVADĀJUMOS IESAISTĪTO PERSONU APMĀCĪBA

1.3.1. Darbības joma un piemērojamība

Personas, kuras nodarbina 1.4. nodaļā norādītie pārvadājumu dalībnieki un kuru darba pienākumi ir saistīti ar bīstamo kravu pārvadājumiem, jāapmāca par prasībām, kas reglamentē šādu kravu pārvadāšanu, atbilstīgi šo personu atbildībai un pienākumiem. Darbinieki ir jāapmāca pirms atbildības uzņemšanās saskaņā ar 1.3.2. sadaļas prasībām, un tās funkcijas, kuru veikšanai apmācības vēl nav veiktas, darbinieki drīkst veikt tikai apmācītas personas tiešā uzraudzībā. Mācībās jāapgūst arī prasības, kas īpaši attiecas uz 1.10 nodaļā norādīto bīstamo kravu aizsardzību.

1. **PIEZĪME.** Attiecībā uz drošības konsultantu apmācību skatīt 1.8.3. sadaļu.

2. **PIEZĪME.** (Rezervēts)

3. **PIEZĪME.** Attiecībā uz apmācību saistībā ar 7. klases materiāliem skatīt arī 1.7.2.5. punktu.

1.3.2. Apmācības veids

Atbilstoši katra iesaistītā indivīda konkrētajiem pienākumiem un atbildībai mācības ir šādas.

1.3.2.1. *Vispārīga ievadapmācība*

Darbiniekiem jāpārzina vispārīgās prasības, kas iekļautas noteikumos par bīstamo kravu pārvadājumiem.

1.3.2.2. *Ar veicamajiem pienākumiem saistītā apmācība*

Darbinieki atbilstīgi viņu pienākumiem un atbildībai detalizēti jāapmāca par to noteikumu prasībām, kas attiecas uz bīstamu kravu pārvadājumiem.

Ja bīstamo kravu pārvadājumi ir saistīti ar multimodāliem pārvadājumiem, darbiniekiem jābūt ziņoņiem arī par tām prasībām, kas attiecas uz citiem pārvadājumu veidiem.

Pārvadātāja un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja personālam jābūt apmācītam arī īpašos ar dzelzceļa pārvadājumiem saistītos jautājumos. Šīs apmācības jāveic vispārīgas apmācības un specializētas apmācības veidā.

a) Visa personāla vispārīgā apmācība:

visam personālam jābūt apmācītam par bīstamības zīmju un oranžās krāsas pazīšanas zīmju nozīmi. Bez tam personālam jābūt ziņoņam par kārtību, kādā ziņot par neatbilstību,

b) specializētā apmācība bīstamo kravu pārvadājumos tieši iesaistītajam ekspluatācijas personālam:

papildus a) apakšpunktā aprakstītajām vispārīgajām apmācībām personālam jābūt atbilstīgi apmācītam attiecībā uz veicamajiem pienākumiem.

Personālam jābūt apmācītam specializētās apmācības jautājumos, kas, pamatojoties uz 1.3.2.2.1.punktā norādītajām personāla grupām, 1.3.2.2.2. punktā ir iedalīti trijās kategorijās.

1.3.2.2.1. Tabulā norādītas personāla grupas, kuras iedalāmas konkrētās kategorijās.

Kategorija	Kategorijas apraksts	Personāls
1.	Ekspluatācijas personāls, kas tieši iesaistīts bīstamo kravu pārvadājumos	Mašīnisti un darbinieki, kas iesaistīti šķirošanā, vai personāls ar tiem līdzvērtīgām funkcijām
2.	Personāls, kas ir atbildīgs par bīstamo kravu pārvadājumos izmantojamo vagonu tehnisko kontroli	Ritošā sastāva tehniskie speciālisti vai personāls ar tiem līdzvērtīgām funkcijām
3.	Personāls, kas ir atbildīgs par dzelzceļa kustības un manevrēšanas pakalpojumu vadību un kontroli, un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja vadošais personāls	Dispečeri, staciju dežuranti, kustības vadības centra personāls vai personāls ar tiem līdzvērtīgām funkcijām

1.3.2.2.2. Specializētajās apmācībās jāiekļauj vismaz šādi jautājumi:

- a) mašīnistiem vai citam 1. kategorijas personālam ar līdzvērtīgām funkcijām:
- kā iegūt vajadzīgo informāciju par vilciena formējumu, bīstamo kravu klātbūtni un vietu, kur tās atrodas vilcienā,
 - neatbilstību veidi,
 - rīcība kritiskās situācijās neatbilstību gadījumā, pasākumi attiecībā uz satiksmes drošību saistībā ar savu vilcienu un satiksmi pa blakus ceļiem.
- Darbiniekiem, kas iesaistīti šķirošanā, vai citam 1. kategorijas personālam ar līdzvērtīgām funkcijām :
- *RID* paraugiem Nr.13. un Nr.15 atbilstošo manevrēšanas zīmju nozīme (skatīt 5.3.4.2. punktu),
 - drošības distances 1. klases kravām saskaņā ar *RID* 7.5.3. sadaļu,
 - neatbilstību veidi;
- b) ritošā sastāva tehniskajiem speciālistiem vai citam 2. kategorijas personālam ar līdzvērtīgām funkcijām:
- inspicēšanas veikšana saskaņā ar Vispārējā līguma vagonu izmantošanai (*GCU*)⁸ 9.pielikumu „Noteikumi par vagonu tehniskajām starpposma pārbaudēm”,
 - *UIC* atgādnes 471-3 norādījumu īstenošana (tikai personālam, kas veic *RID* 1.4.2.2.1. punktā noteiktās pārbaudes),
 - neatbilstību atklāšana;
- c) dispečeriem, staciju dežurantiem, kustības vadības centra personālam vai citam 3.kategorijas personālam ar tiem līdzvērtīgām funkcijām:
- rīcība kritiskās situācijās neatbilstību gadījumos,
 - šķirošanas staciju iekšējie operatīvās rīcības plāni ārkārtas situācijās saskaņā ar *RID* 1.11.nodaļu.

1.3.2.3. *Ar drošību saistītā apmācība*

Atbilstoši iespējamībai gūt traumu vai tikt pakļautam nevēlamai iedarbībai, kas varētu notikt negadījumā, kurš saistīts ar bīstamo kravu pārvadāšanu, ieskaitot iekraušanu un izkraušanu, darbiniekiem jābūt apmācītiem par bīstamām kravām piemītošo bīstamību un kaitīgo iedarbību.

⁸ Publicējis *GCU* birojs, Avenue Louise, 500, BE-1050 Brussels, www.gcubureau.org.

Sniegtās apmācības mērķis ir iemācīt darbiniekiem drošas rīcības procedūras darba procesā un ārkārtas gadījumos.

1.3.2.4. Apmācība periodiski jāpapildina ar zināšanu atjaunošanas apmācību, lai tiktu ņemtas vērā izmaiņas noteikumos.

1.3.3. Dokumentācija

Darba devējam jāglabā dokumentācija par apmācību saskaņā ar šīs nodaļas nosacījumiem un pēc pieprasījuma tā jāpadara pieejama darbiniekam vai kompetentajai iestādei. Darba devējam jāglabā dokumentācija tik ilgi, cik to nosaka kompetentā iestāde. Dokumentācija par apmācību jāpārbauda, uzsākot jaunas darba attiecības.

1.4. NODAĻA

PĀRVADĀJUMU DALĪBNIKU DROŠĪBAS PIENĀKUMI

1.4.1. Vispārēji drošības pasākumi

1.4.1.1. Pārvadājumu dalībniekiem jāveic attiecīgi pasākumi atbilstīgi paredzamās bīstamības veidam un apjomam, lai nepieļautu kaitējumu vai zaudējumus un, nepieciešamības gadījumā, līdz minimumam samazinātu to sekas. Dalībniekiem visos gadījumos jāizpilda *RID* noteiktās prasības savā darbības jomā.

1.4.1.2. Ja ir tieši apdraudēta sabiedrības drošība, pārvadājumu dalībniekiem nekavējoties jāinformē avārijas dienesti un jāsniedz visa informācija, kas nepieciešama to darbības nodrošināšanai.

1.4.1.3. *RID* var noteikt zināmus pienākumus dažādiem iesaistītajiem pārvadājumu dalībniekiem.

Ja *RID* Līgumslēdzēja valsts uzskata, ka drošība nekļūs mazāka, tā nacionālos tiesību aktos drīkst noteikt, ka pienākumus, kas uzlikti kādam konkrētam pārvadājumu dalībniekam, drīkst uzticēt kādam citam vai vairākiem citiem pārvadājumu dalībniekiem, ja 1.4.2. un 1.4.3. sadaļā noteiktie pienākumi tiek izpildīti. Attiecīgā *RID* Līgumslēdzēja valsts par šīm atkāpēm ziņo *OTIF* Sekretariātam, kas to dara zināmu visām *RID* Līgumslēdzējām valstīm.

Noteikumi, kas ir norādīti 1.2.1., 1.4.2. un 1.4.3. sadaļā, attiecībā uz pārvadājumu dalībnieku definīcijām un to atbilstošajiem pienākumiem neietekmē attiecīgās valsts tiesību normas attiecībā uz juridiskajām sekām (kriminālsods, atbildība u. c.), kas izriet no tā fakta, ka konkrētais iesaistītais pārvadājumu dalībnieks ir, piemēram, juridiska persona, pašnodarbināta persona, darba devējs vai darba ņēmējs.

1.4.2. Galveno pārvadājumu dalībnieku pienākumi

1. PIEZĪME: *Vairāki dalībnieki, kuriem šajā nodaļā noteikti drošības pienākumi, drīkst būt viens un tas pats uzņēmums. Tāpat viena dalībnieka darbības un atbilstošos drošības pienākumus var uzņemties vairāki uzņēmumi.*

2. PIEZĪME: *Attiecībā uz radioaktīviem materiāliem skatīt arī 1.7.6. sadaļu.*

1.4.2.1. Nosūtītājs

1.4.2.1.1. Bīstamo kravu nosūtītāja pienākums ir nodot pārvadāšanai tikai tādus sūtījumus, kas atbilst *RID* prasībām. Nosūtītājs 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros, jo īpaši:

- a) pārlicinās, ka bīstamās kravas ir klasificētas un tās ir atļauts pārvadāt saskaņā ar *RID*;
- b) sniedz pārvadātājam informāciju, ziņas un vajadzības gadījumā nepieciešamos pārvadājuma dokumentus un pavaddokumentus (atļaujas, apstiprinājumus, paziņojumus, sertifikātus u.c.), jo īpaši ņemot vērā 5.4. nodaļas un 3. daļas tabulu prasības;
- c) izmanto tikai tādus iepakojumus, lielos iepakojumus, vidējas kravnesības konteinerus (*IBC*) un cisternas (cisternvagonus, vagonus ar nomontējamām cisternām, baterijvagonus, *MEGC*, portatīvās cisternas un cisternkonteinerus), kas ir apstiprinātas un piemērotas attiecīgo vielu pārvadāšanai un ir marķētas atbilstoši *RID* prasībām;
- d) izpilda prasības par nosūtīšanas veidu un nosūtīšanas ierobežojumiem;
- e) nodrošina, lai pat tukšas neattīrītas un nedegazētas cisternas (cisternvagoni, vagoni ar nomontējamām cisternām, baterijvagoni, *MEGC*, portatīvās cisternas un cisternkonteineri) vai tukši, neattīrīti vagoni un lielie un mazie konteineri

beztaras pārvadājumiem būtu atbilstoši marķēti un apzīmēti, kā arī lai tukšas neatīrītas cisternas būtu noslēgtas tikpat hermētiski kā pilnas cisternas.

1.4.2.1.2. Ja nosūtītājs izmanto citu pārvadājumu dalībnieku (iepakotāju, iekrāvēju, papildītāju u. c.) pakalpojumus, viņam jāveic attiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu sūtījuma atbilstību *RID* prasībām. Attiecībā uz 1.4.2.1.1 punkta a), b), c) un e) apakšpunktu nosūtītājs tomēr drīkst pamatoties uz informāciju un ziņām, ko viņam snieguši citi pārvadājumu dalībnieki.

1.4.2.1.3. Ja nosūtītājs darbojas trešās personas vārdā, minētai trešajai personai rakstiski jāinformē nosūtītājs par to, ka krava ir bīstama, un jāpadara pieejama visa vajadzīgā informācija un dokumenti, kas nosūtītājam vajadzīgi, lai viņš varētu veikt savus pienākumus.

1.4.2.2. Pārvadātājs

1.4.2.2.1. Pārvadātājs, kas maršruta sākuma punktā pieņem pārvadāšanai bīstamās kravas, 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros, veicot reprezentatīvas pārbaudes jo īpaši:

- a) pārlicinās, ka pārvadāšanai paredzētās bīstamās kravas, ir atļauts pārvadāt saskaņā ar *RID*;
- b) pārlicinās, ka nosūtītājs pirms pārvadājuma uzsākšanas sniedzis visu *RID* paredzēto informāciju attiecībā uz pārvadājamajām bīstamajām kravām, ka paredzētā dokumentācija ir pievienota pārvadājuma dokumentam vai, ja papīra dokumentācijas vietā tiek izmantota datu elektroniskās apstrādes (EDP) vai elektroniskās datu apmaiņas (EDI) tehnika, informācija ir pieejama pārvadājuma laikā tādā veidā, kas ir vismaz līdzvērtīgs dokumentācijai papīra formā;
- c) vizuāli pārlicinās, vai vagoniem un kravām nav acīmredzamu defektu, noplūžu vai plaisu un vai netrūkst aprīkojuma sastāvdaļas utt.,
- d) pārlicinās, vai cisternvagoniem, baterijvagoniem, vagoniem ar nomontējamām cisternām, portatīvajām cisternām, cisternkonteineriem un *MEGC* nav nokavēts kārtējās inspicēšanas termiņš;
PIEZĪME. Tomēr cisternas, baterijvagonus un *MEGC* drīkst pārvadāt arī pēc šī termiņa beigām, ja tiek ievēroti 4.1.6.10. (baterijvagonu un *MEGC*, kuru elementi ir spiedientvertnes, gadījumā), 4.2.4.4., 4.3.2.4.4., 6.7.2.19.6., 6.7.3.15.6. vai 6.7.4.14.6. punkta noteikumi.
- e) pārbauda, vai vagoni nav pārslogoti,
- f) pārlicinās, vai vagoniem ir piestiprinātas pieprasītās transporta bīstamības zīmes un marķējums,
- g) pārlicinās, vai rakstiskajā instrukcijā minētais aprīkojums atrodas mašīnista kabīnē.

Atkarībā no konkrētā gadījumā minētās darbības jāveic, pamatojoties uz pārvadājuma dokumentiem un pavaddokumentiem, vizuāli pārbaudot vagonus vai konteinerus un, kur tas nepieciešams, arī kravu.

Šā punkta noteikumu prasības uzskata par ievērotām, ja tiek piemērota *UIC* atgādnis 471-3 O ("Bīstamo kravu sūtījumu pārbaudes") 5.sadaļa².

1.4.2.2.2. Attiecībā uz 1.4.2.2.1 punkta a), b), e) un f) apakšpunktu pārvadātājs tomēr drīkst pamatoties uz informāciju un ziņām, ko viņam snieguši citi pārvadājumu dalībnieki.

1.4.2.2.3. Ja atbilstoši 1.4.2.2.1. punktam pārvadātājs pamana, ka *RID* prasības ir pārkāptas, viņš nedrīkst pārvadāt kravu, kamēr attiecīgās kļūdas nav izlabotas.

² *UIC* atgādnis redakcija, kas ir piemērojama no 2011. gada 1. janvāra.

1.4.2.2.4. Ja brauciena laikā tiek pamanīts pārkāpums, kas varētu apdraudēt pārvadājuma drošību, tiklīdz iespējams, pārvadājums jāpārtrauc, ņemot vērā satiksmes drošības, drošas apstāšanās un sabiedrības drošības prasības. Pārvadājumu drīkst atsākt tikai tad, kad sūtījums atbilst piemērojamajiem noteikumiem. Kompetentā(-ās) iestāde(-es), kuras pārziņā ir pārvadājums atlikušajā ceļa posmā, drīkst dot atļauju turpināt pārvadājumu.

Ja nepieciešamo atbilstību noteikumiem nevar panākt un nav dota atļauja atlikušajam ceļa posmam, kompetentā(-ās) iestāde(-es) sniedz pārvadātājam vajadzīgo administratīvo palīdzību. Tas pats attiecas uz gadījumu, kad pārvadātājs informē kompetento(-ās) iestādi(-es) par to, ka nosūtītājs nav ziņojis viņam par to, ka krava ir bīstama, un ka, pamatojoties uz tiesību aktiem, kas piemērojami konkrētajam pārvadāšanas līgumam, pārvadātājs vēlas kravu izkraut, iznīcināt vai padarīt nekaitīgu.

1.4.2.2.5. Pārvadātājam jānodrošina to, lai jebkurā pārvadājuma brīdī izmantotās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs būtu spējīgs ātri un neierobežoti piekļūt informācijai, kas ļautu tam izpildīt 1.4.3.6. punkta b) apakšpunktā noteiktās prasības.

PIEZĪME. *Kārtība, kādā jānodrošina informācijas nodošana, ir nosakāma noteikumos par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu.*

1.4.2.2.6. Pārvadātājam jānodrošina mašīnists ar 5.4.3.sadaļā pieprasītajām rakstiskajām instrukcijām

1.4.2.3. Saņēmējs

1.4.2.3.1. Saņēmēja pienākums ir nekavēties ar kravas pieņemšanu bez nepārvarama iemesla un pēc izkraušanas pārliecināties, vai ir izpildītas viņam noteiktās *RID* prasības.

1.4.2.3.2. Vagonu vai konteineru drīkst atgriezt vai izmantot atkārtoti tikai pēc *RID* prasību attiecībā uz izkraušanu izpildīšanas.

1.4.2.3.3. Ja saņēmējs izmanto citu pārvadājuma dalībnieku (izkrāvēju, uzņēmumu, kas nodarbojas ar attīrīšanu vai deaktivāciju utt.) pakalpojumus, viņam jāveic attiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu *RID* 1.4.2.3.1. un 1.4.2.3.2. punkta prasību izpildi.

1.4.3. Pārējo pārvadājumu dalībnieku pienākumi

Nepilnīgs pārējo pārvadājumu dalībnieku saraksts kopā ar viņu pienākumu aprakstu iekļauts turpmāk tekstā. Pārējo pārvadājumu dalībnieku pienākumi izriet no iepriekšējās 1.4.1. sadaļas, tikai tik lielā mērā, cik viņiem ir zināms vai vajadzētu būt zināmam, ka savus pienākumus viņi veic kā daļu no pārvadājuma, uz kuru attiecas *RID*.

1.4.3.1. Iekrāvējs

1.4.3.1.1. Iekrāvējam 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros ir šādi pienākumi:

- a) viņš drīkst nodod pārvadātājam bīstamās kravas tikai tad, ja to pārvadāšana ir atļauta saskaņā ar *RID*;
- b) nododot pārvadāšanai iepakotas bīstamās kravas vai neattīrītus tukšus iepakojumus, viņam jāpārbauda, vai iepakojumi nav bojāti. Iekrāvējs nedrīkst nodot pārvadāšanai paku, kuras iepakojums ir bojāts, īpaši, ja iepakojums nav noplūdes drošs un ir bīstamās vielas noplūde vai iespējama noplūde, kamēr bojājums nav novērsts; šis pienākums attiecas arī uz tukšiem, neattīrītiem iepakojumiem;
- c) iekraujot bīstamās kravas vagonā vai lielā vai mazā konteinerā, viņam jāievēro īpašās prasības, kas attiecas uz kravas iekraušanu un darbībām ar kravu;
- d) tieši nododot bīstamās kravas pārvadāšanai, viņam jāievēro prasības par transporta bīstamības zīmju vai oranžas krāsas pazīšanas zīmju izvietojumu uz vagona vai lielā konteinerā;

- e) iekraujot pakas, viņam jāievēro jauktās iekraušanas aizliegumus, ņemot vērā bīstamās kravas, kas jau atrodas vagonā vai lielajā konteinerā, kā arī prasības par pārtikas produktu, citu patēriņa preču un dzīvnieku barības atdalīšanu.

1.4.3.1.2. Attiecībā uz 1.4.3.1.1. punkta a), d), un e) apakšpunktu iekrāvējs tomēr drīkst pamatoties uz informāciju un ziņām, ko viņam snieguši citi pārvadājumu dalībnieki.

1.4.3.2. *Iepakotājs*

Iepakotājs 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros, jo īpaši:

- a) ievēro prasības, kas attiecas uz iepakojumu vai jauktu iepakojumu;
- b) ievēro noteikumus par paku marķēšanu un apzīmēšanu, ja viņš sagatavo pakas pārvadāšanai.

1.4.3.3. *Piepildītājs*

Piepildītājam 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros ir šādi pienākumi:

- a) pirms cisternu piepildīšanas viņam jāpārlicinās, vai cisternas un to aprīkojums ir tehniski apmierinošā stāvoklī;
- b) viņam jāpārlicinās, vai cisternvagoniem, baterijvagoniem, vagoniem ar nomontējamām cisternām, portatīvajām cisternām, cisternkonteineriem un *MEGC* nav nokavēts kārtējās inspicēšanas termiņš;
- c) viņš drīkst piepildīt cisternu tikai ar tādu bīstamo kravu, kādu atļauts pārvadāt attiecīgajā cisternā;
- d) piepildot cisternu, viņam jāizpilda prasības, kas attiecas uz bīstamām kravām blakus nodalījumos;
- e) piepildot cisternu, viņam jāievēro iepildāmās vielas maksimālā pieļaujamā pildījuma pakāpe vai maksimālā pieļaujamā satura masa uz litru ietilpības;
- f) pēc cisternas piepildīšanas viņam jāpārbauda slēgierīču hermētiskums;
- g) viņam jānodrošina, lai piepildītās cisternas ārpusē nebūtu notraipīta ar iepildītās bīstamās vielas atlikumiem;
- h) sagatavojot bīstamās kravas pārvadāšanai, viņam jāpārlicinās, vai saskaņā ar attiecīgajām prasībām nepieciešamās oranžas krāsas pazīšanas zīmes un transporta bīstamības zīmes vai bīstamības zīmes ir piestiprinātas pie cisternām, vagoniem, lielajiem un mazajiem konteineriem;
- i) pirms un pēc cisternvagona ar sašķidrinātu gāzi piepildīšanas viņam jāievēro piemērojamās īpašās pārbaudes prasības;
- j) piepildot vagonus vai konteinerus ar bīstamām kravām, ko pārvadā beztaras pārvadājumā, viņam jāpārlicinās, ka tiek izpildīti attiecīgie 7.3. nodaļas noteikumi.

1.4.3.4. *Cisternkonteineru/portatīvās cisternas operators*

Cisternkonteineru/portatīvās cisternas operators 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros, jo īpaši:

- a) nodrošina konteineru konstrukcijas, aprīkojuma, inspicēšanas un marķēšanas prasību izpildi;
- b) nodrošina, lai tilpņu un to aprīkojuma apkope tiktu veikta tā, lai parastos darbības apstākļos būtu nodrošināts, ka attiecīgais cisternkonteiners/portatīvā cisterna līdz nākamajai inspicēšanai atbilst *RID* prasībām;
- c) ja remonta, pārveidošanas vai negadījuma dēļ varētu būt pasliktinājusies tilpnes vai tā aprīkojuma drošība, nodrošina ārkārtas inspicēšanu.

1.4.3.5. Cisternvagona operators

Cisternvagona operators 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros, jo īpaši:

- a) nodrošina konstrukcijas, aprīkojuma, inspicēšanas un marķēšanas prasību izpildi,
- b) nodrošina, lai cisternu un to aprīkojuma apkope tiktu veikta tā, lai parastos darbības apstākļos būtu nodrošināts, ka attiecīgais cisternvagonš līdz nākamajai inspicēšanai atbilst *RID* prasībām,
- c) ja remonta, pārveidošanas vai negadījuma dēļ varētu būt pasliktinājies tilpnes vai tā aprīkojuma drošība, nodrošina ārkārtas inspicēšanu.

1.4.3.6. Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs

Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros, ir jo īpaši šādi pienākumi. Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs:

- a) nodrošina to, ka saskaņā ar 1.11. nodaļu tiek izstrādāti šķirošanas staciju iekšējie operatīvās rīcības plāni ārkārtas situācijām;
- b) nodrošina ātru un neierobežotu pieeju jebkurā brīdī pārvadājuma laikā šādai informācijai:
 - vilciena sastāva formējumam ar katra vagona numura norādi un vagona tipa norādi, ja tā nav ietverta vagona numurā,
 - katrā vagonā vai uz katra vagona pārvadājamo bīstamo kravu ANO numuriem vai, ja tiek pārvadātas tikai ierobežotos daudzumos saskaņā ar 3.4.nodaļu iepakotas bīstamās kravas, informācijai ar norādi par to klātbūtni, ja nepieciešama vagona vai lielā konteineru marķēšana saskaņā ar 3.4.nodaļu,
 - katra vagona pozīcijai vilciena sastāvā (vagonu secība).

Šī informācija ir atklājama tikai tām personām, kuras to pieprasa drošības, aizsardzības vai rīcības ārkārtas situācijā nolūkos.

PIEZĪME. *Kārtība, kādā jānodrošina informācijas nodošana, ir nosakāma noteikumos par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu.*

1.4.3.7. Izkrāvējs

PIEZĪME: *Šajā punktā izkraušana ietver nocelšanu, izkraušanu un iztukšošanu, kā norādīts 1.2.1. sadaļā dotajā izkrāvēja definīcijā.*

1.4.3.7.1. Izkrāvējs 1.4.1. sadaļas prasību ietvaros, jo īpaši:

- a) pārliecinās, ka tiek izkrauta pareizā krava, salīdzinot attiecīgo informāciju pārvadājuma dokumentā ar informāciju uz iepakojuma, konteineru, cisternas, *MEGC* vai vagona;
- b) pirms izkraušanas un tās laikā pārbauda, vai iepakojumi, cisterna, vagonš vai konteiners nav tādā mērā bojāts, ka apdraud izkraušanas darbības. Šādā gadījumā pārliecinās, ka izkraušana nenotiek, kamēr nav veikti atbilstoši pasākumi;
- c) ievēro visas uz izkraušanu attiecināmās prasības;
- d) nekavējoties pēc cisternas, vagona vai konteineru izkraušanas:
 - i) novāc jebkādus bīstamos atlikumus, kas izkraušanas procesā nonākuši uz cisternas, vagona vai konteineru ārpusi; un
 - ii) nodrošina vārstu un pārbaudes atveru noslēgšanu;
- e) nodrošina to, ka tiek veikta paredzētā vagona vai konteineru tīrīšana un degazēšana, dezinficēšana vai dezaktivēšana; un

f) nodrošina to, ka pēc konteineru izkrašanas pilnīgas pabeigšanas, tīrīšanas un degazēšanas, dezinficēšanas vai dezaktivēšanas vagoni un konteineri nav apzīmēti ar transporta bīstamības zīmēm un oranžās krāsas pazīšanas zīmēm.

1.4.3.7.2. Ja izkrāvējs izmanto citu pārvadājuma dalībnieku (uzņēmumu, kas nodarbojas ar attīrīšanu vai dezaktivāciju utt.) pakalpojumus, viņam jāveic attiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu *RID* prasību izpildi.

1.5. NODAĻA

ATKĀPES

1.5.1. Pagaidu atkāpes

1.5.1.1. *RID* Līgumslēdzēju valstu kompetentās iestādes drīkst savstarpēji tieši vienoties atļaut atsevišķus pārvadājumus to teritorijā, nosakot pagaidu atkāpes no *RID* prasībām, ar noteikumu, ka tādējādi netiek apdraudēta drošība. Iestāde, kas ierosinājusi šādu pagaidu atkāpi, paziņo par to *OTIF* Sekretariātam, kurš savukārt dara to zināmu *RID* Līgumslēdzējām valstīm¹⁰.

PIEZĪME. "Īpašā kārtība" saskaņā ar 1.7.4 sadaļu nav uzskatāma par pagaidu atkāpi saskaņā ar šo sadaļu.

1.5.1.2. Pagaidu atkāpes spēkā esības termiņš nepārsniedz piecus gadus no tās spēkā stāšanās dienas. Pagaidu atkāpe automātiski zaudē spēku no attiecīgā *RID* grozījuma spēkā stāšanās dienas.

1.5.1.3. Pārvadājumi, kas veikti, pamatojoties uz pagaidu atkāpēm, ir pārvadājumi *COTIF C* pielikuma izpratnē.

1.5.2. Militārie sūtījumi

Militārajiem sūtījumiem, t.i., 1. klases vielu vai izstrādājumu sūtījumiem, kas pieder bruņotajiem spēkiem, vai par kuriem bruņotie spēki ir atbildīgi, piemērojamas atkāpes (skatīt 5.2.1.5., 5.2.2.1.8., 5.3.1.1.2. un 5.4.1.2.1.punkta f) apakšpunktu un 7.2.4. sadaļas īpašo noteikumu W2).

¹⁰ Par īpašiem nolīgumiem, kas noslēgti saskaņā ar šo nodaļu, var uzzināt *OTIF* mājas lapā internetā (www.otif.org).

1.6. NODAĻA

PĀREJAS NOTEIKUMI

1.6.1. Vispārīgi norādījumi

- 1.6.1.1. Ja nav paredzēts citādi, *RID* vielas un izstrādājumus līdz 2011. gada 30. jūnijam drīkst pārvadāt atbilstoši tām *RID*¹¹ prasībām, kas bija piemērojamas līdz 2010. gada 31. decembrim.
- PIEZĪME.** *Par pārvadājuma dokumentā norādāmo informāciju skatīt 5.4.1.1.12.punktu.*
- 1.6.1.2. *(Svītrots)*
- 1.6.1.3. Vielas un izstrādājumus, kas atbilst 1. klasei un pieder *RID* Līgumslēdzēju valstu bruņotajiem spēkiem, un ir iepakoti pirms 1990. gada 1. janvāra saskaņā ar minētajā laikā spēkā esošām *RID*¹² prasībām, drīkst pārvadāt arī pēc 1989. gada 31. decembra ar noteikumu, ka iepakojumi ir nebojāti un pārvadājuma dokumentā ir deklarēti kā militāras kravas, kuras iepakotas pirms 1990. gada 1. janvāra. Pārējās prasības, kas minētajai klasei piemērojamas no 1990. gada 1. janvāra, ir jāizpilda.
- 1.6.1.4. Vielas un izstrādājumus, kas atbilst 1. klasei un kas ir iepakoti laika posmā no 1990. gada 1. janvāra līdz 1996. gada 31. decembrim saskaņā ar minētajā laikā spēkā esošajām *RID*¹³ prasībām, drīkst pārvadāt arī pēc 1996. gada 31. decembra ar noteikumu, ka iepakojumi ir nebojāti un pārvadājuma dokumentā ir deklarēti kā 1. klases kravas, kuras iepakotas laika posmā no 1990. gada 1. janvāra līdz 1996. gada 31. decembrim.
- 1.6.1.5. Joprojām drīkst izmantot *IBC* konteinerus, kuri ražoti saskaņā ar marginālu 405(5) un 555(3) prasībām, kas bija spēkā līdz 1999. gada 1. janvārim, bet neatbilst marginālu 405 (5) un 555 (3) prasībām, kas ir spēkā pēc 1999. gada 1. janvāra.
- 1.6.1.6. Vidējas kravnesības konteinerus (*IBC*), kuri ražoti līdz 2003. gada 1. janvārim saskaņā ar 1612 (1) margināla prasībām, kas piemērojamas līdz 2001. gada 30. jūnijam, un kuri neatbilst no 2001. gada 1. jūlija piemērojamajām 6.5.2.1.1. punkta prasībām, kuras attiecas uz burtu, ciparu un simbolu augstumu, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.1.7. No lielas vai vidējas molekulmasas polietilēna izgatavotu mucu, transportkannu un salikto iepakojumu tipa apstiprinājumi, kas piešķirti līdz 2005. gada 1. jūlijam saskaņā ar 6.1.5.2.6. punkta līdz 2004. gada 31. decembrim spēkā esošajām prasībām, bet neatbilst 4.1.1.19. punkta prasībām, ir derīgi līdz 2009. gada 31. decembrim. Jebkādu šādu iepakojumu, kas izgatavots un marķēts, pamatojoties uz minētajiem tipa apstiprinājumiem, drīkst izmantot līdz to 4.1.1.15. punktā noteiktā derīguma termiņa beigām.
- 1.6.1.8. Pazīšanas zīmes, kas atbilst līdz 2004. gada 31. decembrim piemērojamajām 5.3.2.2. punkta prasībām, drīkst joprojām izmantot, ja tās atbilst 5.3.2.2.1 un 5.3.2.2.2 punkta prasībām par to, ka oranžās krāsas pazīšanas zīmei, cipariem un burtiem ir jāpaliek nostiprinātiem neatkarīgi no vagona orientācijas telpā.
- 1.6.1.9. *(Rezervēts)*
- 1.6.1.10. Litija elementus un baterijas, kuri ražoti līdz 2003. gada 1. jūlijam un pārbaudīti atbilstoši līdz 2002. gada 31. decembrim piemērojamajām prasībām, bet kuri nav

¹¹ *RID redakcija, kas bija spēkā no 2009. gada 1. janvāra.*

¹² *RID redakcija, kas bija spēkā no 1985. gada 1. maija.*

¹³ *RID redakcijas, kas bija spēkā no 1990. gada 1. janvāra, 1993. gada 1. janvāra un 1995. gada 1. janvāra.*

pārbaudīti atbilstoši no 2003. gada 1. janvāra piemērojamajām prasībām, kā arī ierīces, kurās ir šādi litija elementi vai baterijas, drīkst joprojām izmantot līdz 2013. gada 30. jūnijam, ja ir izpildītas visas pārējās attiecīgās prasības.

- 1.6.1.11. No lielas vai vidējas molekulmasas polietilēna izgatavotu mucu, transportkannu un salikto iepakojumu un no lielas molekulmasas polietilēna izgatavotu *IBC* tipa apstiprinājumi, kas piešķirti līdz 2007. gada 1. jūlijam saskaņā ar 6.1.6.1. punkta a) apakšpunktā noteiktajām prasībām, kuras bija spēkā līdz 2006. gada 31. decembrim, bet neatbilst 6.1.6.1. punkta a) apakšpunktā noteiktajām prasībām, kas piemērojamas no 2007. gada 1. jūlija, ir derīgi arī turpmāk.
- 1.6.1.12. (*Rezervēts*)
- 1.6.1.13. (*Svītrots*)
- 1.6.1.14. *IBC*, kas ražoti pirms 2011.gada 1.janvāra un atbilst konstrukcijas tipam, kurš nav izturējis 6.5.6.13.punktā noteikto vibrācijas pārbaudi vai kuram nebija jāatbilst 6.5.6.9.5.punkta d) apakšpunktā noteiktajiem kritērijiem laikā, kad tas tika pakļauts kritiena pārbaudei, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.1.15. *IBC*, kas ražoti, pārbūvēti vai remontēti pirms 2011. gada 1. janvāra, drīkst nemarkēt ar maksimālo atļauto krāvuma slodzi saskaņā ar 6.5.2.2.2. punktu. Šādus *IBC*, kas nav marķēti saskaņā 6.5.2.2.2. punktu, drīkst joprojām izmantot pēc 2010. gada 31. decembra, bet, ja pēc šī datuma tie tiek pārbūvēti vai remontēti, tie jāmarķē atbilstoši 6.5.2.2.2. punktā noteiktajam.
- 1.6.1.16. Dzīvnieku izcelsmes materiālus, kurus ir skāruši B kategorijas patogēni, kas kā kultūras nav attiecināmi uz A kategoriju (skatīt 2.2.62.1.12.2.), līdz 2014. gada 31. decembrim drīkst pārvadāt saskaņā ar kompetentās iestādes noteiktiem noteikumiem.¹⁴
- 1.6.1.17 un 1.6.1.18. (*Svītrots*)
- 1.6.1.19. Līdz 2010.gada 31.decembrim piemērojamais 2.2.9.1.10.3 un 2.2.9.1.10.4.punkta nosacījumus attiecībā uz videi kaitīgu vielu klasifikāciju drīkst piemērot līdz 2012.gada 31.decembrim.
- 1.6.1.20. Neskatoties uz no 2011.gada 1.janvāra piemērojamiem 3.4.nodaļas nosacījumiem ierobežotos daudzumos iepakotās bīstamās kravas, atskaitot tās, attiecībā uz kurām 3.2.nodaļas A tabulas 7a) slejā norādīts cipars "0", līdz 2015.gada 30.jūnijam joprojām drīkst pārvadāt saskaņā ar 3.4.nodaļas prasībām, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim. Tomēr šādā gadījumā no 2011.gada 1.janvāra spēkā esošās 3.4.12. līdz 3.4.15.sadaļas prasības drīkst piemērot no 2011.gada 1.janvāra.
- 1.6.1.21. (*Rezervēts*)
- 1.6.1.22. Salikto *IBC* iekšējās tvertnes, kas ražotas pirms 2011.gada 1.janvāra un marķētas saskaņā ar līdz 2010.gada 31.decembrim spēkā esošajām 6.5.2.2.4.punkta prasībām, joprojām drīkst izmantot.

1.6.2. Spiedientvertnes un tvertnes 2. klases kravām

- 1.6.2.1. Tvertnes, kuras ražotas līdz 1997. gada 1. janvārim un kas neatbilst no 1997. gada 1. janvāra piemērojamajām *RID* prasībām, bet kuru pārvadāšana bija atļauta saskaņā ar *RID* prasībām, kas piemērojamas līdz 1996. gada 31. decembrim, pēc minētās dienas drīkst joprojām pārvadāt, ja ir ievērotas iepakojšanas instrukciju P200 un P203 periodisko inspicēšanu prasības.

¹⁴ Noteikumi attiecībā uz mirušiem, inficētiem dzīvniekiem ir ietverti, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 3. oktobra Regulā Nr. 1774/2002/EK, ar ko nosaka veselības noteikumus tiem dzīvnieku blakusproduktiem, kuri nav paredzēti lietošanai pārtikā ("Eiropas Kopienų Oficiālais Vēstnesis", Nr. L 273, 10.10.2002., 1. lpp.).

- 1.6.2.2. Balonus, kuri atbilst 1.2.1. sadaļas definīcijai un kuriem līdz 1997. gada 1. janvārim veikta sākotnējā vai periodiskā inspicēšana, tukšus un neatfīrītus drīkst pārvadāt bez attiecīgās bīstamības zīmes līdz nākamās atkārtotās piepildīšanas dienas vai nākamajai periodiskajai inspicēšanai.
- 1.6.2.3. Tvertnēm, kas paredzētas 2. klases vielu pārvadāšanai un kas izgatavotas līdz 2003. gada 1. janvārim, pēc 2003. gada 1. janvāra drīkst būt marķējumi, kuri atbilst līdz 2002. gada 31. decembrim piemērojamajām prasībām.
- 1.6.2.4. Joprojām drīkst izmantot spiedientvertnes, kas konstruētas un ražotas saskaņā ar tehniskajiem noteikumiem, kuri atbilstoši 6.2.5. sadaļai turpmāk vairs netiek atzīti.
- 1.6.2.5. Joprojām ir izmantojamas spiedientvertnes un to slēģelementi, kas konstruēti un ražoti saskaņā ar ražošanas laikā piemērojamajām *RID* prasībām atbilstoši standartiem, kuri tika piemēroti attiecīgajā laikā (skatīt 6.2.4.), ja to neierobežo īpašs pārejas noteikums.
- 1.6.2.6. Spiedientvertnes vielām, kas nav 2. klases vielas, ja tās ir izgatavotas pirms 2009. gada 1. jūlija saskaņā ar 4.1.4.4. punkta prasībām, kas bija spēkā līdz 2008. gada 31. decembrim, bet tās neatbilst 4.1.3.6. punkta prasībām, kas ir piemērojamas no 2009. gada 1. janvāra, drīkst joprojām izmantot tad, ja tās atbilst 4.1.4.4. punkta prasībām, kas bija spēkā līdz 2008. gada 31. decembrim.
- 1.6.2.7. *RID* Līgumslēdzējas valstis 1.8.6., 1.8.7.sadaļu, 6.2.2.10., 6.2.3.6.–6.2.3.8. punkta prasību vietā līdz 2011. gada 30. jūnijam drīkst joprojām piemērot 6.2.1.4.1.–6.2.1.4.4. punkta prasības, kas bija spēkā līdz 2008. gada 31. decembrim.
- 1.6.2.8. Pirms 2011.gada 1.jūlija piešķirtie spiedientvertņu tipa apstiprinājumi jāpārskata, lai pirms 2013.gada 1.janvāra tie atbilstu 1.8.7.2.4. punkta nosacījumiem.
- 1.6.2.9. Pirms 2015.gada 1.janvāra izgatavotiem baloniem *RID* Līgumslēdzējas valstis drīkst piemērot 4.1.4.1.punkta iepakojšanas instrukcijas P200 (10) īpašā iepakojšanas noteikuma v nosacījumus, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim.
- 1.6.2.10. Gāzu ar ANO Nr. 1011, 1075, 1965, 1969 vai 1978 pārvadāšanai paredzētos, atkārtoti uzpildāmos, metinātos tērauda balonus, kam valsts (valstu), kur notiek pārvadājums, kompetentā iestāde piešķirusi periodiskās inspicēšanas 15 gadu intervālu saskaņā ar 4.1.4.1.punkta iepakojšanas instrukcijas P200 (10) īpašā iepakojšanas noteikuma v nosacījumiem, kas piemērojami līdz 2010.gada 31.decembrim, drīkst joprojām periodiski inspicēt saskaņā ar šiem nosacījumiem.
- 1.6.2.11. *RID* Līgumslēdzējām valstīm pirms 2013.gada 1.janvāra gāzes baloniņu atbilstības novērtēšanai nav obligāti jāpiemēro 1.8.6., 1.8.7. vai 1.8.8. sadaļu nosacījumi. Šādā gadījumā gāzes baloniņus, kas izgatavoti un sagatavoti pārvadāšanai pirms 2013.gada 1.janvāra, joprojām drīkst pārvadāt pēc šī datuma ar nosacījumu, ka tiek ievēroti visi citi attiecināmie *RID* nosacījumi.

1.6.3. Cisternvagoni un baterijvagoni

- 1.6.3.1. Cisternvagonus, kas ir ražoti, pirms stājās spēkā no 1978. gada 1. oktobra piemērojamās prasības, drīkst paturēt ekspluatācijā, ja tilpnes aprīkojums atbilst 6.8. nodaļas prasībām. Tilpnes sienu biežumam, izņemot tilpnes, kas paredzēti sašķidrīnātu, atdzēsētu 2. klases gāzu pārvadāšanai, jāatbilst vismaz 0,4 MPa (4 bar) (manometriskais spiediens) aprēķina spiedienam attiecībā uz mazlēģētu tēraudu vai vismaz 200 kPa (2 bar) (manometriskais spiediens) attiecībā uz alumīniju vai alumīnija sakausējumiem.
- 1.6.3.2. Periodiskās inspicēšanas cisternvagoniem, ko ekspluatē saskaņā ar šīm pārejas prasībām, veic saskaņā ar 6.8.2.4. un 6.8.3.4. punkta prasībām un attiecīgajām īpašajām prasībām, kas noteiktas dažādām klasēm. Ja vien agrākās prasībās nav noteikts augstāks pārbaudes spiediens, alumīnija un alumīnija sakausējumu tilpnēm ir pietiekams 200 kPa (2 bar) (manometriskais spiediens) pārbaudes spiediens.

- 1.6.3.3. Cisternvagonus, kas atbilst 1.6.3.1. un 1.6.3.2. punktā noteiktajām pārejas prasībām, drīkst izmantot līdz 1998. gada 30. septembrim to bīstamo kravu pārvadājumiem, kurām tie ir apstiprināti. Šis pārejas laiks neattiecas uz cisternvagoniem, kas paredzēti 2. klases vielu pārvadāšanai, vai uz cisternvagoniem, kuru sienu biezums un aprīkojuma elementi atbilst 6.8. nodaļas prasībām.
- 1.6.3.4. Cisternvagonus, kuri izgatavoti līdz 1988. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 1987. gada 31. decembrim, bet neatbilst prasībām, kas ir piemērojamas no 1988. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot. Tas attiecas arī uz cisternvagoniem, uz kuriem nav uzraksta par tilpnes materiāliem saskaņā ar XI pielikuma 1.6.1. punktu, kas pieprasīts no 1988. gada 1. janvāra.
- 1.6.3.5. Cisternvagonus, kuri izgatavoti līdz 1993. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 1992. gada 31. decembrim, bet kuri neatbilst prasībām, kas piemērojamas no 1993. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.3.6. Cisternvagonus, kuri izgatavoti pirms to noteikumu spēkā stāšanās, kas piemērojami no 1995. gada 1. janvāra un kas neatbilst minētajām prasībām, taču ir izgatavoti saskaņā ar *RID* noteikumiem, kas līdz tai dienai bija spēkā, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.3.7. Cisternvagonus, kuri paredzēti uzliesmojošu šķidrumu ar uzliesmošanas temperatūru no 55 °C līdz 60 °C pārvadājumiem, un kuri ir izgatavoti līdz 1997. gada 1. janvārim saskaņā ar XI pielikuma 1.2.7., 1.3.8. un 3.3.3. punkta prasībām, kas piemērojamas līdz 1996. gada 31. decembrim, bet kas neatbilst šo punktu prasībām, kas ir spēkā no 1997. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.3.8. Cisternvagonus, vagonus ar nomontējamām cisternām un baterijvagonus, kas paredzēti 2. klases vielu pārvadāšanai un ir ražoti līdz 1997. gada 1. janvārim, līdz nākamajai periodiskajai inspicēšanai drīkst marķēt atbilstoši prasībām, kuras bija piemērojamas līdz 1996. gada 31. decembrim.
- Ja *RID* grozījumu dēļ ir mainīti atsevišķu gāzu oficiālie kravas nosaukumi, nav jāmaina nosaukumi uz plāksnītes vai uz pašas tilpnes (skatīt 6.8.3.5.2. vai 6.8.3.5.3.) ar nosacījumu, ka gāzu nosaukumus uz cisternvagoniem, vagoniem ar nomontējamām cisternām un baterijvagoniem vai uz to plāksnītēm [skatīt 6.8.3.5.6. b) un c)] attiecīgi pielāgos nākamajā periodiskajā inspicēšanā.
- 1.6.3.9. un 1.6.3.10. (*Rezervēts*)
- 1.6.3.11. Cisternvagonus, kuri ir izgatavoti līdz 1997. gada 1. janvārim saskaņā ar *RID* prasībām, kas bija spēkā līdz 1996. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst XI pielikuma 3.3.3. un 3.3.4. punkta prasībām, kas ir piemērojamas no 1997. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.3.12. (*Svītrots*)
- 1.6.3.13. (*Svītrots*)
- 1.6.3.14. Cisternvagonus, kas izgatavoti līdz 1999. gada 1. janvārim saskaņā ar XI pielikuma 5.3.6.3. punkta prasībām, bet kas neatbilst no 1999. gada 1. janvāra spēkā esošajām XI pielikuma 5.3.6.3. punkta prasībām, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.3.15. Līdz nākamajai periodiskajai inspicēšanai drīkst joprojām izmantot cisternvagonus, kas ražoti līdz 2007. gada 1. jūlijam saskaņā ar prasībām, kuras bija spēkā līdz 2006. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst no 2007. gada 1. janvāra piemērojamām 6.8.2.2.3. punkta prasībām.
- 1.6.3.16. Cisternvagoniem un baterijvagoniem, kas ražoti līdz 2007. gada 1. jūlijam un kas neatbilst 4.3.2. sadaļā, 6.8.2.3., 6.8.2.4. un 6.8.3.4. punktā noteiktajām prasībām par cisternu pasi, cisternu pases datu glabāšana ir jāuzsāk vismaz nākamajā periodiskajā inspicēšanā.

- 1.6.3.17. Līdz 2022. gada 31. decembrim drīkst joprojām izmantot cisternvagonus, kas paredzēti 3. klases I iepakojšanas grupas vielu, kam tvaika spiediens 50°C temperatūrā nav lielāks par 175 kPa (1,75 bar) (absolūtais), pārvadāšanai, un kuri ražoti līdz 2007.gada 1. jūlijam atbilstoši prasībām, kas bija spēkā līdz 2006. gada 31.decembrim, ja saskaņā ar prasībām, kuras piemērojamas līdz 2006. gada 31.decembrim, tiem tika piešķirts cisternas kods - L1,5BN.
- 1.6.3.18. Cisternvagonus un baterijvagonus, kuri ir izgatavoti līdz 2003. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 2001. gada 30. jūnijam, bet kuri tomēr neatbilst prasībām, kas ir piemērojamas no 2001. gada 1. jūlija, drīkst joprojām izmantot.
- Tomēr, tiem jābūt marķētiem ar atbilstošo cisternas kodu un, ja piemērojams, atbilstošo īpašo noteikumu TC un TE burtciparu kodu saskaņā ar 6.8.4.sadaļu.
- 1.6.3.19. (Rezervēts)
- 1.6.3.20. Cisternvagonus, kas ir izgatavoti līdz 2003. gada 1. jūlijam saskaņā ar RID prasībām, kas bija spēkā līdz 2002. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst 6.8.2.1.7. punkta prasībām, kas ir piemērojamas no 2003. gada 1. janvāra, un 6.8.4.sadaļas b) apakšpunkta īpašajam noteikumam TE15, kas bija piemērojams no 2003. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim, drīkst joprojām izmantot.
- 1.6.3.21. (Svītrots)
- 1.6.3.22. Cisternvagonus ar tilpni no alumīnija sakausējumiem, kas izgatavoti līdz 2003. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas ir spēkā līdz 2002. gada 31. decembrim, bet kas neatbilst no 2003. gada 1. janvāra spēkā esošajām prasībām, drīkst joprojām izmantot.
- 1.6.3.23. (Svītrots)
- 1.6.3.24. Gāzu ar ANO nr. 1052, 1790 un 2073 pārvadājumiem paredzētus cisternvagonus, kas ir izgatavoti līdz 2003. gada 1. janvārim saskaņā ar līdz 2002. gada 31. decembrim spēkā esošām prasībām, bet kas neatbilst no 2003. gada 1. janvāra spēkā esošajām 6.8.5.1.1. punkta b) apakšpunkta prasībām, drīkst joprojām izmantot.
- 1.6.3.25. Inspicēšanas veidu ("P" vai "L"), kas pieprasīts 6.8.2.5.1. punktā, drīkst nenorādīt cisternas plāksnītē, kamēr nav veikta pirmā inspicēšana pēc 2007. gada 1. janvāra.
- Burtu "L", kas pieprasīts 6.8.2.5.2. punktā, drīkst nenorādīt, kamēr nav veikta pirmā inspicēšana pēc 2009. gada 1. janvāra. Ja uz cisternvagona pēc nākošās 6.8.2.5.2.punkta prasībām atbilstošās inspicēšanas datuma nav norādīts burts „L”, nākošās inspicēšanas veikšanai norādīto datumu nedrīkst pārsniegt.
- 1.6.3.26. Joprojām drīkst izmantot cisternvagonus, kas ir izgatavoti līdz 2007. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 2006. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst piemērojamajām prasībām, kuras saskaņā ar 6.8.2.5.1. punktu attiecas uz ārējā aprēķina spiediena marķējumu, kas stājas spēkā no 2007. gada 1. janvāra.
- 1.6.3.27. a) Cisternvagonus un baterijvagonus
- 2.klases gāzēm, kuru klasifikācijas kodā ir burti T, TF, TC, TO, TFC vai TOC, un
 - 3. līdz 8. klases vielām, ko pārvadā šķidrā stāvoklī un kurām 3.2.nodaļas A tabulas 12.slejšā ir norādīti cisternu kodi: L15CH, L15DH vai L21DH,
- kas ražoti līdz 2005. gada 1. janvārim un neatbilst no 2005. gada 1. janvāra piemērojamajām 6.8.4. sadaļas īpašā noteikuma TE22 prasībām, drīkst joprojām izmantot. Tomēr ne vēlāk kā līdz 2010.gada 31. decembrim tiem jābūt aprīkoti ar īpašajā noteikumā TE22 norādīto ierīci, kura katrā vagona galā spētu absorbēt vismaz 500 kJ enerģijas.

Cisternvagoniem un baterijvagoniem, kuriem periodiskā inspicēšana saskaņā ar 6.8.2.4.2. vai 6.8.3.4.6. punktu ir jāveic no 2011. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31.decembrim, šādu modernizāciju drīkst veikt ne vēlāk kā līdz 2012. gada 31.decembrim.

b) Cisternvagonus un baterijvagonus

- 2.klases gāzēm, kuru klasifikācijas kodā ir tikai burts F, un
- 3. līdz 8. klases vielām, ko pārvadā šķidrā stāvoklī un kurām 3.2.nodaļas A tabulas 12.slejā ir norādīti cisternu kodi: L10BH, L10CH vai L10DH,

kas ražoti līdz 2007. gada 1. janvārim un neatbilst no 2007. gada 1. janvāra piemērojamajām 6.8.4. sadaļas īpašā noteikuma TE22 prasībām, drīkst joprojām izmantot.

- 1.6.3.28. Cisternvagoni, kas ražoti līdz 2005. gada 1. janvārim saskaņā ar līdz 2004. gada 31.decembrim piemērojamām prasībām, un neatbilst 6.8.2.2.1. punkta otrās rindkopas noteikumiem, jāaprīko no jauna visvēlākais nākamā atjaunošanas vai parastā remonta laikā, kur tas ir praktiski iespējams un nepieciešamos darbus nevar veikt, nemonstējot stiprinājumus.
- 1.6.3.29. Cisternvagonus, kas ražoti līdz 2005. gada 1. janvārim un neatbilst no 2005.gada 1.janvāra spēkā esošā 6.8.2.2.4. punkta prasībām, drīkst joprojām izmantot.
- 1.6.3.30. (Rezervēts)
- 1.6.3.31. Ir atļauts joprojām izmantot tādus cisternvagonus un cisternas, kas ir baterijvagonu elementi, kuras konstruētas un izgatavotas saskaņā ar izgatavošanas laikā piemērojamajiem 6.8.2.7. punkta nosacījumiem atbilstoši tehniskajiem noteikumiem, kas bija spēkā izgatavošanas laikā.
- 1.6.3.32. Drīkst joprojām izmantot cisternvagonus:
- 2. klases gāzēm, kuru klasifikācijas kodā ir burts(-i) T, TF, TC, TO, TFC vai TOC un
 - 3. līdz 8. klases vielām, kurām 3.2. nodaļas A tabulas 12. slejā ir norādīts cisternas kods: L15CH, L15DH vai L21DH,
- kuri ražoti līdz 2007. gada 1. janvārim un neatbilst 6.8.4. sadaļas b) apakšpunkta īpašā noteikuma TE25 prasībām, kas ir spēkā no 2007. gada 1. janvāra.
- Tomēr cisternvagoni, kas paredzēti gāzu - ANO nr. 1017 hlora, ANO nr. 1749 hlora trifluorīda, ANO nr. 2189 dihlorsilāna, ANO nr. 2901 bromā hlorīda un ANO nr. 3057 trifluoracetāta hlorīda pārvadājumiem, un kuriem galu sienu biežumi neatbilst īpašā noteikuma TE 25 b) apakšpunkta prasībām, ne vēlāk kā līdz 2014. gada 31.decembrim jāaprīko ar ierīcēm saskaņā ar īpašā noteikuma TE25 a), c) vai d) apakšpunktu.
- 1.6.3.33. Drīkst joprojām izmantot 2. klases gāzu pārvadāšanai paredzētos cisternvagonus un baterijvagonus, kuri ražoti līdz 1986. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 1985. gada 31. decembrim, bet kuri neatbilst 6.8.3.1.6. punkta prasībām attiecībā uz buferiem.
- 1.6.3.34. (Rezervēts)
- 1.6.3.35. *RID* Līgumslēdzējas valstis līdz 2011. gada 1. jūlijam drīkst nepiemērot 1.8.6., 1.8.7. sadaļas un 6.8.4. sadaļas TA4 un TT9 īpašā noteikuma prasības.
- 1.6.3.36. Cisternvagonus, kuri izgatavoti līdz 2011.gada 1.janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim, bet kuri neatbilst 6.8.2.1.29.punkta prasībām, kas piemērojamas no 2011.gada 1.janvāra, drīkst joprojām izmantot.
- 1.6.3.37. Cisternvagonu un baterijvagonu tipa apstiprinājumi, kas izsniegti pirms 2011.gada 1.jūlija, ir jāpārskata, lai pirms 2013.gada 1.janvāra tie atbilstu 1.8.7.2.4. vai 6.8.2.3.3. punkta nosacījumiem.

- 1.6.3.38. Cisternvagonus un baterijvagonus, kas konstruēti un izgatavoti saskaņā ar to izgatavošanas laikā piemērojamajiem standartiem (skatīt 6.8.2.6. un 6.8.3.6.) atbilstoši *RID* nosacījumiem, kuri tolaik bija spēkā, joprojām drīkst izmantot, ja to neierobežo īpašs pārejas noteikums.
- 1.6.3.39. Cisternvagonus, kas izgatavoti pirms 2011.gada 1.jūlija atbilstoši 6.8.2.2.3. punkta nosacījumiem, kuri bija spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim, bet kuri tomēr neatbilst 6.8.2.2.3. punkta trešās rindkopas nosacījumiem attiecībā uz liesmu slāpētāja vai dzirksteļu slāpētāja atrašanās vietu, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.3.40. Attiecībā uz ieelpojot toksiskām vielām ar ANO Nr. 1092, 1238, 1239, 1244, 1251, 1510, 1580, 1810, 1834, 1838, 2474, 2486, 2668, 3381, 3383, 3385, 3387 un 3389 cisternas kodu, kas norādīts 3.2.nodaļas A tabulas 12. slejā un piemērojams līdz 2010.gada 31.decembrim, drīkst līdz 2016.gada 31.decembrim joprojām piemērot cisternvagoniem, kas izgatavoti pirms 2011.gada 1.jūlija.
- 1.6.4. Cisternkonteineri, portatīvās cisternas un daudzelementu gāzes konteineri (MEGC)**
- 1.6.4.1. Cisternkonteinerus, kuri izgatavoti līdz 1988. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 1987. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst prasībām, kas ir piemērojamas no 1988. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.2. Cisternkonteinerus, kuri izgatavoti līdz 1993. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 1992. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst prasībām, kas ir piemērojamas no 1993. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.3. Cisternkonteinerus, kuri izgatavoti līdz 1995. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 1994. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst prasībām, kas ir piemērojamas no 1995. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.4. Cisternkonteinerus, kuri paredzēti uzliesmojošu šķidrumu ar uzliesmošanas temperatūru no 55°C līdz 60°C pārvadājumiem, un kuri ir izgatavoti līdz 1997. gada 1. janvārim saskaņā ar X pielikuma 1.2.7., 1.3.8. un 3.3.3. punkta prasībām, kas piemērojamas līdz 1996. gada 31. decembrim, bet kas neatbilst šo punktu prasībām, kas ir spēkā no 1997. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.5. Ja *RID* grozījumu dēļ ir mainīti atsevišķu gāzu oficiālie kravas nosaukumi, nav jāmaina nosaukumi uz plāksnītes vai uz pašas tilpnes (skatīt 6.8.3.5.2. vai 6.8.3.5.3.) ar nosacījumu, ka gāzu nosaukumus uz cisternkonteineriem un *MEGC* vai uz to plāksnītēm [skatīt 6.8.3.5.6. b) vai c)] attiecīgi pielāgos nākamajā periodiskajā inspicēšanā.
- 1.6.4.6. Drīkst joprojām izmantot cisternkonteinerus, kas ražoti līdz 2007. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kuras bija spēkā līdz 2006. gada 31. decembrim, bet, kuri tomēr neatbilst piemērojamajām prasībām, kuras saskaņā ar 6.8.2.5.1. punktu attiecas uz ārējā aprēķina spiediena marķējumu, kas stājas spēkā no 2007. gada 1. janvāra.
- 1.6.4.7. Cisternkonteinerus, kuri izgatavoti līdz 1997. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija spēkā līdz 1996. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst X pielikuma 3.3.3. un 3.3.4. punkta prasībām, kas ir piemērojamas no 1997. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.8. Cisternkonteinerus, kas izgatavoti līdz 1999. gada 1. janvārim saskaņā ar X pielikuma 5.3.6.3. punkta prasībām, bet kas neatbilst no 1999. gada 1. janvāra spēkā esošajām X pielikuma 5.3.6.3. punkta prasībām, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.9. Joprojām ir atļauts izmantot cisternkonteinerus un *MEGC*, kas projektēti un izgatavoti saskaņā ar izgatavošanas laikā piemērojamajiem 6.8.2.7. punkta noteikumiem atbilstoši tehniskajiem noteikumiem, kas bija spēkā izgatavošanas laikā.
- 1.6.4.10. (*Svītrots*)

- 1.6.4.11. (Rezervēts)
- 1.6.4.12. Cisternkonteinerus un *MEGC*, kuri izgatavoti līdz 2003. gada 1. janvārim saskaņā ar prasībām, kas bija piemērojamas līdz 2001. gada 30. jūnijam, bet kuri tomēr neatbilst prasībām, kas ir piemērojamas no 2001. gada 1. jūlija, joprojām drīkst izmantot.
Tomēr, tiem jābūt marķētiem ar atbilstošo cisternas kodu un, ja piemērojams, atbilstošo īpašo noteikumu TC un TE burtciparu kodu saskaņā ar 6.8.4. sadaļu.
- 1.6.4.13. Cisternkonteinerus, kuri ir izgatavoti līdz 2003. gada 1. jūlijam saskaņā ar *RID* prasībām, kas bija spēkā līdz 2002. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst 6.8.2.1.7. punkta prasībām, kas ir piemērojamas no 2003. gada 1. janvāra, un 6.8.4. sadaļas b) apakšpunkta īpašajam noteikumam TE15, kas bija piemērojams no 2003. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.14. Gāzu ar ANO nr. 1052, 1790 un 2073 pārvadājumiem paredzētus cisternkonteinerus, kas ir izgatavoti līdz 2003. gada 1. janvārim saskaņā ar līdz 2002. gada 31. decembrim spēkā esošām prasībām, bet kas neatbilst no 2003. gada 1. janvāra spēkā esošajām 6.8.5.1.1. punkta b) apakšpunkta prasībām, drīkst joprojām izmantot.
- 1.6.4.15. Pārbaudes veids ("P" vai "L"), kas pieprasīts 6.8.2.5.1. punktā, nav papildus jānorāda cisternas plāksnītē, kamēr nav veikta pirmā inspicēšana pēc 2007. gada 1. janvāra.
- 1.6.4.16. (Svītrots)
- 1.6.4.17. Līdz nākamajai periodiskajai inspicēšanai joprojām drīkst izmantot cisternkonteinerus, kas ražoti līdz 2007. gada 1. jūlijam saskaņā ar prasībām, kuras bija spēkā līdz 2006. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst no 2007. gada 1. janvāra piemērojamā 6.8.2.2.3. punkta prasībām.
- 1.6.4.18. Cisternkonteineriem un *MEGC*, kas ražoti līdz 2007. gada 1. janvārim un kas neatbilst 4.3.2. sadaļā, 6.8.2.3., 6.8.2.4. un 6.8.3.4. punktā noteiktajām prasībām par cisternu pasēm, cisternu pases datu glabāšana ir jāuzsāk vismaz nākamajā periodiskajā inspicēšanā.
- 1.6.4.19. Līdz 2016. gada 31. decembrim joprojām drīkst izmantot cisternkonteinerus, kas paredzēti 3. klases I iepakojšanas grupas vielu, kam tvaika spiediens 50°C temperatūrā nav lielāks par 175 kPa (1,75 bar) (absolūtais) pārvadāšanai un kuri ražoti līdz 2007. gada 1. janvārim atbilstoši prasībām, kas tika piemērotas līdz 2006. gada 31. decembrim, ja saskaņā ar prasībām, kuras piemērojamas līdz 2006. gada 31. decembrim, tiem tika piešķirts cisternas kods - L1,5BN.
- 1.6.4.20. Vakuumcisternkonteinerus atkritumu pārvadāšanai, kuri izgatavoti līdz 2005. gada 1. jūlijam saskaņā ar prasībām, kas bija piemērojamas līdz 2004. gada 31. decembrim, bet kuri tomēr neatbilst 6.10.3.9. punkta prasībām, kas ir piemērojamas no 2005. gada 1. janvāra, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.21 līdz 1.6.4.29 (Rezervēts)
- 1.6.4.30. Joprojām drīkst izmantot portatīvās cisternas un ANO *MEGC*, kas neatbilst no 2007. gada 1. janvāra piemērojamām konstrukcijas prasībām, bet kuras ir ražotas atbilstoši konstrukcijas apstiprinājuma sertifikātam, kas izsniegts līdz 2008. gada 1. janvārim.
- 1.6.4.31. Vielām, kurām 3.2. nodaļas A tabulas 11. slejā norādīta īpašā nosacījuma *TP35* izmantošana, līdz 2014. gada 31. decembrim drīkst joprojām piemērot *RID* paredzēto portatīvo cisternu instrukciju T14, kas bija piemērojama līdz 2008. gada 31. decembrim.
- 1.6.4.32. Ja pirms 2009. gada 1. janvāra cisternkonteineru tilpne ar šķērssienu vai pretsvārstību plāksnēm ir jau sadalīta sekcijās, kuru ietilpība nepārsniedz 7 500 litru, 6.8.2.5.1. punktā pieprasītie dati par tilpnes ietilpību nav nepieciešams papildināt ar burtu "S" līdz brīdim, kad saskaņā ar 6.8.2.4.2. punktu veic periodisko inspicēšanu.

- 1.6.4.33. Neatkarīgi no 4.3.2.2.4. punkta prasībām cisternkonteinerus, kas paredzēti sašķidrinātu gāzu vai atdzesētu sašķidrinātu gāzu pārvadāšanai un kas izgatavoti pirms 2009. gada 1. jūlija atbilstoši piemērojamajiem *RID* konstrukcijas noteikumiem, bet ar šķērssienu vai pretsvārstību plāksnēm nav sadalīti sekcijās, kuru ietilpība nepārsniedz 7 500 litru, vēl joprojām ir atļauts piepildīt vairāk par 20% un mazāk par 80% no to ietilpības.
- 1.6.4.34. *RID* Līgumslēdzējas valstis līdz 2011. gada 1. jūlijam drīkst nepiemērot 1.8.6., 1.8.7. sadaļas un 6.8.4. sadaļas TA4 un TT9 īpašā noteikuma prasības.
- 1.6.4.35. Cisternkonteineru un *MEGC* tipa apstiprinājumi, kas izsniegti pirms 2011.gada 1.jūlija, ir jāpārskata, lai pirms 2013.gada 1.janvāra tie atbilstu 1.8.7.2.4. vai 6.8.2.3.3. punkta nosacījumiem.
- 1.6.4.36. Attiecībā uz vielām, kurām 3.2.nodaļas A tabulas 11.slejā norādīts TP37, līdz 2016.gada 31.decembrim drīkst joprojām piemērot portatīvās cisternas instrukciju, ko paredzēja līdz 2010.gada 31.decembrim piemērojamais *RID*.
- 1.6.4.37. Pirms 2012.gada 1.janvāra izgatavotas portatīvās cisternas un *MEGC*, kas atbilst līdz 2010.gada 31.decembrim piemērojamajām, katrā konkrētajā gadījumā attiecināmajām punktā 6.7.2.20.1., 6.7.3.16.1., 6.7.4.15.1. vai 6.7.5.13.1. noteiktajām marķēšanas prasībām, joprojām drīkst izmantot, ja tie atbilst visiem citiem 2011.gada 1.janvāra piemērojamajiem *RID* nosacījumiem, ieskaitot, ja piemērojams, 6.7.2.20.1.punkta (g) apakšpunkta nosacījumu par simbola „S” marķējumu uz plāksnītes, kad pretsvārstību plāksnes sadala tilpni vai nodalījumu sekcijās, kuru ietilpība nepārsniedz 7500 litru ietilpību. Ja tilpne vai nodalījums pirms 2012.gada 1.janvāra jau sadalīts sekcijās, kuru ietilpība nepārsniedz 7500 litru ietilpību, attiecīgi tilpnes vai nodalījuma ietilpību nav nepieciešams papildināt ar simbolu „S” līdz nākamajai 6.7.2.19.5. punktā noteiktajai periodiskajai inspicēšanai vai pārbaudei.
- 1.6.4.38. Pirms 2014.gada 1.janvāra izgatavotās portatīvās cisternas līdz nākamajai periodiskajai inspicēšanai un pārbaudei drīkst nemarķēt ar portatīvās cisternas instrukciju, ko paredz 6.7.2.20.2., 6.7.3.16.2. un 6.7.4.15.2. punkts.
- 1.6.4.39. Cisternkonteinerus un *MEGC*, kas konstruēti un izgatavoti saskaņā ar to izgatavošanas laikā piemērojamajiem standartiem (skatīt 6.8.2.6. un 6.8.3.6.) atbilstoši *RID* nosacījumiem, kuri tolaik bija spēkā, joprojām drīkst izmantot, ja to neierobežo īpašs pārejas noteikums.
- 1.6.4.40. Cisternkonteinerus, kas izgatavoti pirms 2011.gada 1.jūlija saskaņā ar 6.8.2.2.3. punkta nosacījumiem, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim, bet kuri tomēr neatbilst 6.8.2.2.3. punkta trešās rindkopas nosacījumiem attiecībā uz liesmu slāpētāja vai dzirksteļu slāpētāja atrašanās vietu, joprojām drīkst izmantot.
- 1.6.4.41. Attiecībā uz ieelpojot toksiskām vielām ar ANO Nr. 1092, 1238, 1239, 1244, 1251, 1510, 1580, 1810, 1834, 1838, 2474, 2486, 2668, 3381, 3383, 3385, 3387 un 3389 cisternas kodu, kas norādīts 3.2.nodaļas A tabulas 12.slejā un piemērojams līdz 2010.gada 31.decembrim, drīkst līdz 2016.gada 31.decembrim joprojām piemērot cisternkonteineriem, kuri izgatavoti pirms 2011.gada 1.jūlija.

1.6.5. **(Rezervēts)**

1.6.6. **7. klase**

1.6.6.1. ***Pakas, kurām saskaņā ar IAEA Drošības sērijas Nr. 6 1985. gada un 1985. gada (ar 1990. gada grozījumiem) izdevumiem nav nepieciešams kompetentās iestādes piešķirts konstrukcijas apstiprinājums***

Izņēmuma pakas, IP-1, IP-2, IP-3 tipa rūpnieciskās pakas un A tipa pakas, kam nav nepieciešams kompetentās iestādes piešķirts konstrukcijas apstiprinājums un kas atbilst 1985. gada vai 1985. gada (ar 1990. gada grozījumiem) *IAEA* Noteikumiem par radioaktīvu materiālu drošu pārvadāšanu (*IAEA* Drošības sērija Nr. 6) izdevumam,

drīkst joprojām izmantot atbilstīgi kvalitātes nodrošināšanas obligātajai programmai, kura atbilst 1.7.3. sadaļas prasībām, un 2.2.7.2.2., 2.2.7.2.4.1., 2.2.7.2.4.4., 2.2.7.2.4.5., 2.2.7.2.4.6. punktā, 3.3. nodaļas īpašajā noteikumā 336 un 4.1.9.3. punktā noteiktajām aktivitātes robežvērtībām un materiālu ierobežojumiem.

Visiem iepakojumiem, kas ir pārveidoti, ja vien tas nav darīts, lai palielinātu drošību, vai arī ražoti pēc 2003. gada 31. decembra, jāatbilst *RID* prasībām. Pakas, kas ir sagatavotas pārvadāšanai ne vēlāk kā 2003. gada 31. decembrī atbilstoši *IAEA* Drošības sērijas Nr. 6 1985. gada vai 1985. gada (ar 1990. gada grozījumiem) izdevumiem, drīkst joprojām izmantot pārvadājumos. Pakām, kas sagatavotas pārvadāšanai pēc minētās dienas, jāatbilst *RID* prasībām.

1.6.6.2. *Pakas, kas ir apstiprinātas saskaņā ar IAEA Drošības sērijas Nr. 6 1973. gada, 1973. gada (ar grozījumiem), 1985. gada un 1985. gada (ar 1990. gada grozījumiem) izdevumiem*

1.6.6.2.1. Iepakojumus, kas ražoti atbilstīgi kompetentās iestādes apstiprinātai paku konstrukcijai un ievērojot *IAEA* Drošības sērijas Nr. 6 1973. gada vai 1973. gada (ar grozījumiem) izdevuma noteikumus, drīkst joprojām izmantot saskaņā ar pakas konstrukcijas daudzpusēju apstiprinājumu, kvalitātes nodrošināšanas obligāto programmu, kas atbilst 1.7.3. sadaļas prasībām, un 2.2.7.2.2., 2.2.7.2.4.1., 2.2.7.2.4.4., 2.2.7.2.4.5., 2.2.7.2.4.6. punktā, 3.3. nodaļas īpašajā noteikumā 337 un 4.1.9.3. punktā noteiktajām aktivitātes robežvērtībām un materiālu ierobežojumiem. Nav atļauts sākt šādu iepakojumu jaunu ražošanu. Iepakojumu konstrukcijas vai atļautā radioaktīvā satura īpašību vai daudzuma pārmaiņām, kuras, kā noteikusi kompetentā iestāde, varētu būtiski ietekmēt drošību, jāatbilst *RID* prasībām. Saskaņā ar 5.2.1.7.5. punktu jāpiešķir sērijas numuru, kuru jāmarķē katra iepakojuma ārpusē.

1.6.6.2.2. Iepakojumus, kas ražoti atbilstīgi kompetentās iestādes apstiprinātai paku konstrukcijai un ievērojot *IAEA* Drošības sērijas Nr. 6 1985. gada vai 1985. gada (ar 1990. gada grozījumiem) izdevuma noteikumus, drīkst joprojām izmantot saskaņā ar: pakas konstrukcijas daudzpusējo apstiprinājumu, kvalitātes nodrošināšanas obligāto programmu, kas atbilst 1.7.3. sadaļas prasībām, un 2.2.7.2.2., 2.2.7.2.4.1., 2.2.7.2.4.4., 2.2.7.2.4.5., 2.2.7.2.4.6. punktā, 3.3. nodaļas īpašajā noteikumā 337 un 4.1.9.3. punktā noteiktajām aktivitātes robežvērtībām un materiālu ierobežojumiem. Iepakojumu konstrukcijas vai atļautā radioaktīvā satura īpašību vai daudzuma pārmaiņām, kuras, kā noteikusi kompetentā iestāde, varētu būtiski ietekmēt drošību, jāatbilst *RID* prasībām. Visiem iepakojumiem, kuru ražošana uzsākta pēc 2006. gada 31. decembra, jāatbilst *RID* prasībām.

1.6.6.3. *Īpašas formas radioaktīvi materiāli, kas ir apstiprināti saskaņā ar IAEA Drošības sērijas Nr. 6 1973. gada, 1973. gada (ar grozījumiem), 1985. gada un 1985. gada (ar 1990. gada grozījumiem) izdevumu*

Īpašas formas radioaktīvu materiālu, kas ir ražots atbilstīgi konstrukcijai, kuru vienpusēji apstiprinājusi kompetentā iestāde saskaņā ar *IAEA* Drošības sērijas Nr. 6 1973., 1973. (ar grozījumiem), 1985. un 1985. gada (ar 1990. gada grozījumiem) izdevumu, drīkst joprojām izmantot, ja saskaņā ar 1.7.3. sadaļas piemērojamajām prasībām tas atbilst kvalitātes nodrošināšanas obligātajai programmai. Visiem īpašas formas radioaktīviem materiāliem, kas ražoti pēc 2003. gada 31. decembra, jāatbilst *RID* prasībām.

1.7. NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ 7. KLASI

1.7.1. Darbības joma un piemērošana

1. PIEZĪME. Lai radioaktīvo materiālu pārvadāšanas laikā notikušajos negadījumos vai starpgadījumos aizsargātu personas, īpašumu un vidi, jāievēro attiecīgie ārkārtas situāciju noteikumi, kurus izdevušas attiecīgās valstis un/vai starptautiskās organizācijas. Šādu noteikumu izstrādei piemēroti norādījumi ir ietverti dokumentā "Plānu izstrāde un sagatavošanās ārkārtas reaģēšanai uz transporta negadījumiem, kas saistīti ar radioaktīvajiem materiāliem", Drošības standartu sērijas Nr. TS-G-1.2 (ST-3), Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra, Vīne (2002).

2. PIEZĪME. Veicot ārkārtas pasākumus, jāņem vērā citu bīstamu vielu veidošanās, ko negadījuma rezultātā var radīt sūtījuma satūra reakcija ar vidi.

1.7.1.1. *RID* nosaka drošības standartus, kas nodrošina pieņemamu kontroles līmeni attiecībā uz radiācijas, kritiskuma un ar termisko bīstamību cilvēkiem, īpašumam un videi, kas rodas pārvadājot radioaktīvu materiālu. *RID* pamatā ir IAEA Noteikumi par radioaktīvo materiālu pārvadājumu drošību 2009. gada redakcijā, Drošības standartu sērija Nr. TS-R-1, IAEA, Vīne (2009. gads). Paskaidrojumi atrodami "IAEA noteikumu konsultatīvajos materiālos par radioaktīvu materiālu drošu pārvadāšanu (2005.gada izdevums)", Drošības standartu sērija Nr. TS-G-1.1 (Rev. 1), IAEA, Vīne (2008.gads).

1.7.1.2. *RID* mērķis ir iedibināt nosacījumus, kas jāievēro, lai panāktu drošību un aizsargātu cilvēkus, īpašumu un apkārtējo vidi no radiācijas iedarbības radioaktīvu materiālu pārvadāšanas laikā. Šādu aizsardzību panāk, pieprasot nodrošināt

- a) radioaktīvā satūra ietvērumu,
- b) ārējās radiācijas līmeņa kontroli,
- c) kritiskuma novēršanu,
- d) karstuma radītā kaitējuma novēršanu.

Minētās prasības jāizpilda, pirmkārt, piemērojot pakāpveida pieeju satūra ierobežojumiem attiecībā uz pakām un vagoniem, kā arī veiktspējas standartiem, ko piemēro paku konstrukcijām atbilstoši radioaktīvā satūra bīstamībai. Otrkārt, tās jāizpilda, nosakot prasības paku konstrukcijai un ekspluatācijai, kā arī iepakojumu apkopei, ievērojot apsvērumus par radioaktīvā satūra īpašībām. Visbeidzot, prasības jāizpilda, nodrošinot obligātu administratīvo kontroli, tostarp attiecīgā gadījumā apstiprināšanu, ko veic kompetentās iestādes.

1.7.1.3. *RID* attiecas uz radioaktīvo vielu pārvadājumiem pa dzelzceļu, tostarp uz pārvadājumiem, kas ir saistīti ar radioaktīvā materiāla izmantošanu. Pārvadājums ietver visas darbības un apstākļus, kas saistīti ar radioaktīvā materiāla pārvietošanu; minētās darbības ietver iepakojumu konstruēšanu, ražošanu, apkopi un remontu, un radioaktīvo materiālu kravu un paku sagatavošanu, nosūtīšanu, iekraušanu, pārvadāšanu, ieskaitot tranzīta uzglabāšanu, izkraušanu un saņemšanu galamērķī. Veiktspējas standartiem *RID* piemēro pakāpenisku pieeju, kurus raksturo trīs vispārējās stingrības līmeņi:

- a) parastie pārvadājuma apstākļi (bez starpgadījumiem),
- b) normālie pārvadājuma apstākļi (nelieli vai maznozīmīgi starpgadījumi),
- c) pārvadājums avārijas apstākļos.

1.7.1.4. *RID* noteikumus nepiemēro, pārvadājot:

- a) radioaktīvos materiālus, kas ir transportēšanas līdzekļa neatņemama sastāvdaļa;
- b) radioaktīvos materiālus, kurus pārvieto uzņēmuma robežās, uz kuru attiecas īpaši uzņēmuma drošības noteikumi, un pārvietošana nenotiek pa koplietošanas ceļiem vai dzelzceļu;
- c) radioaktīvos materiālus, kuri diagnostikas vai ārstēšanas nolūkā ir implantēti vai inkorporēti cilvēkā vai dzīvā dzīvniekā;
- d) radioaktīvos materiālus patēriņa precēs, attiecībā uz kurām ir saņemts reglamentēts apstiprinājums, pēc to pārdošanas gala lietotājam;
- e) dabīgos materiālus un rūdas, kuri satur dabīgos radionuklīdus, kas ir vai nu dabīgā stāvoklī, vai apstrādāti tikai citiem mērķiem, nevis radionuklīdu ekstrakcijai, un kurus nav paredzēts pārstrādāt, lai šos radionuklīdus izmantotu, ja materiāla īpatnējā aktivitāte vairāk kā 10 reizes nepārsniedz vērtības, kas norādītas 2.2.7.2.2.1. punkta b) apakšpunktā vai aprēķinātas saskaņā ar 2.2.7.2.2.2.–2.2.7.2.2.6. punktu;
- f) neradioaktīvus cietus priekšmetus ar radioaktīvām vielām, kas ir uz jebkuras no virsmām daudzumos, kuri nepārsniedz 2.2.7.1.2. punktā “sasmērējuma” definīcijā norādītās robežas.

1.7.1.5. *Īpaši noteikumi attiecībā uz izņēmuma paku pārvadāšanu*

- 1.7.1.5.1. Uz izņēmuma pakām, kuras var saturēt radioaktīvo materiālu ierobežotā daudzumā, instrumentus, ražotus izstrādājumus un tukšus iepakojumus, kā norādīts 2.2.7.2.4.1. punktā, attiecas tikai šādi 5. līdz 7. daļas nosacījumi:
- a) piemērojamie nosacījumi, ko satur 5.1.2., 5.1.3.2., 5.1.4., 5.1.5.4., 5.2.1.9. un 7.5.11. CW33 (5.2);
 - b) prasības attiecībā uz izņēmuma pakām, kas norādītas 6.4.4. sadaļā, un
 - c) ja izņēmuma paka satur skaldmateriālu, tai jāpiemēro vienu no 2.7.2.3.5. punkta izņēmumiem un tai ir jāatbilst 6.4.7.2. punkta prasībām.

1.7.1.5.2. Uz izņēmuma pakām attiecas visu citu *RID* daļu attiecīgie noteikumi.

1.7.2. Programma aizsardzībai pret radiāciju

- 1.7.2.1. Radioaktīvos materiālus jāpārvadā saskaņā ar Programmu aizsardzībai pret radiāciju, ko veido sistemātiski pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt atbilstošus aizsardzības pasākumus pret radiāciju.
- 1.7.2.2. Individuālajām apstāšanās devām jābūt mazākām par attiecīgo devu robežvērtībām. Aizsardzību un drošību jāoptimizē tā, lai individuālo devu lielums, apstaroto personu skaits un apstāšanās iespējamība būtu cik tas saprātīgi ir iespējams maza, ņemot vērā ekonomiskos un sociālos faktorus, ievērojot ierobežojumu, ka individuālās apstāšanās devas ir attiecināmas uz devu robežvērtībām. Jāpieņem strukturēta un sistemātiska pieeja, kurā ietverti apsvērumi par mijiedarbību starp pārvadāšanu un citiem darbības veidiem.
- 1.7.2.3. Programmā izmantoto pasākumu būtībai un apjomam jābūt saistītam ar apstāšanās apjomu un iespējamību. Programmā jāietver prasības, kas iekļautas 1.7.2.2., 1.7.2.4., 1.7.2.5. un 7.5.11. CW33 (1.1). Programmas dokumentiem pēc pieprasījuma jābūt pieejamiem attiecīgajai kompetentajai iestādei pārbaudēm.
- 1.7.2.4. Arodapstārošanas gadījumā, kas rodas ar pārvadāšanu saistītu darbību laikā, ja saskaņā ar novērtējumu faktiskā deva:
- a) varētu būt no 1 mSv līdz 6 mSv gadā, jāīsteno devu novērtēšanas programmu, veicot darba vietas uzraudzību vai individuālo dozimetrisko kontroli,
 - b) varētu pārsniegt 6 mSv gadā, jāveic individuālu dozimetrisko kontroli.

Ja veic individuālo dozimetrisko kontroli vai darba vietas uzraudzību, jā saglabā atbilstošie ieraksti.

PIEZĪME. Arodapstarošanas gadījumā, kas rodas ar pārvadāšanu saistītu darbību laikā, ja aprēķini liecina, ka varbūtība efektīvai dozei pārsniegt $1mSv$ gadā ir ļoti maza, nav nepieciešams pieprasīt sīki izstrādātu uzraudzību, dozu novērtēšanas programmas vai individuālu uzskaiti.

- 1.7.2.5. Darbiniekus (skatīt 7.5.11.sadaļas īpašā noteikuma CW33 3. piezīmi) atbilstoši jāapmāca aizsardzībā pret radiāciju, tostarp jāinformē par piesardzības pasākumiem, kas jāievēro, lai ierobežotu viņu arodapstarošanu un citu personu apstarošanu viņu darbības rezultātā.

1.7.3. Kvalitātes nodrošināšana

Lai nodrošinātu attiecīgo *RID* noteikumu izpildi attiecībā uz visu īpaša veida radioaktīvo materiālu, mazdispersu radioaktīvo materiālu un paku konstruēšanu, izgatavošanu, pārbaudi, dokumentēšanu, izmantošanu, apkopi un inspicēšanu, kā arī attiecībā uz pārvadāšanas un tranzīta uzglabāšanas operācijām, ir jāizstrādā un jāīsteno kvalitātes nodrošināšanas programmas, kas pamatojas uz kompetentajām iestādēm pieņemamiem starptautiskajiem, valsts vai citādiem standartiem. Kompetentajai iestādei jābūt pieejamam apliecinājumam par konstrukcijas pilnīgu atbilstību specifikācijai. Ražotājam, nosūtītājam vai lietotājam jānodrošina iespējas kompetentās iestādes veiktai pārbaudei ražošanas vai izmantošanas laikā, lai pierādītu visām attiecīgi pilnvarotām kompetentajām iestādēm, ka:

- a) ražošanas paņēmieni un izmantotie materiāli atbilst apstiprinātajām konstrukcijas specifikācijām un
- b) visus iepakojumus periodiski inspicē un vajadzības gadījumā remontē un uztur labā stāvoklī, tā, ka tie pat pēc atkārtotas izmantošanas joprojām atbilst visām attiecīgajām prasībām un specifikācijām.

Ja ir nepieciešams kompetentās iestādes apstiprinājums, piešķirot šādu apstiprinājumu, jāņem vērā kvalitātes nodrošināšanas programmu un apstiprinājums ir atkarīgs no minētās programmas atbilstības.

1.7.4. Īpašā kārtība

- 1.7.4.1. Īpašā kārtība ir tādi kompetentās iestādes apstiprināti noteikumi, saskaņā ar kuriem drīkst pārvadāt sūtījumus, kuri neatbilst visām piemērojamām uz radioaktīviem materiāliem attiecinātajām *RID* prasībām.

PIEZĪME. Īpašā kārtība nav uzskatāma par pagaidu atkāpi saskaņā ar 1.5.1. sadaļu.

- 1.7.4.2. Sūtījumus, kuriem atbilstība kādam 7. klasei piemērojamam noteikumam nav praktiski realizējama, drīkst pārvadāt tikai, piemērojot īpašo kārtību. Ja kompetentā iestāde piekrīt, ka atbilstība *RID* 7. klases noteikumiem nav realizējama un ka *RID* noteiktie attiecīgie drošības standarti ir uzskatāmi parādīti ar alternatīviem līdzekļiem, kompetentā iestāde drīkst apstiprināt īpašu kārtību vienam sūtījumam vai plānotai vairākkārtēju sūtījumu sērijai. Kopējam drošības līmenim pārvadājumā jābūt vismaz līdzvērtīgam tam, kādu nodrošinātu, ja būtu izpildītas visas piemērojamās prasības. Šādiem starptautiskiem sūtījumiem ir vajadzīgs daudzpusējs apstiprinājums.

1.7.5. Radioaktīvs materiāls ar citām bīstamām īpašībām

Lai nodrošinātu atbilstību visiem *RID* noteikumiem, kas attiecas uz bīstamām kravām, saistībā ar dokumentāciju, iepakojšanu, apzīmēšanu, marķēšanu, pazīšanas zīmju uzlikšanu, iekraušanu, nošķiršanu un pārvadāšanu papildus tādām īpašībām kā radioaktivitāte un skaldāmība jāņem vērā arī pakas satura papildus bīstamība, piemēram, sprādzienbīstamība, uzliesmojamība, piroforās īpašības, ķīmiskais toksiskums un korozivitāte.

1.7.6. Neatbilstība

1.7.6.1. Ja ir pārkāpts kāds *RID* noteiktais ierobežojums, kas piemērojams radiācijas līmenim vai sasmērējumam,

- a) nosūtītāju par neatbilstību jāinformē
 - i) pārvadātājam, ja neatbilstība atklāta pārvadājuma laikā, vai
 - ii) saņēmējam, ja neatbilstība atklāta, kravu saņemot;
- b) pārvadātājam, nosūtītājam vai saņēmējam attiecīgi
 - i) jāveic tūlītējus pasākumus, lai mazinātu neatbilstības sekas;
 - ii) jāizmeklē neatbilstību un tās cēloņus, apstākļus un sekas;
 - iii) attiecīgi jārīkojas, lai novērstu cēloņus un apstākļus, kas izraisījuši neatbilstību, un novērstu līdzīgus apstākļus, kas varētu izraisīt neatbilstību, un
 - iv) jāpaziņo kompetentajai(-ajām) iestādei(-ēm) neatbilstības cēloņus un korektīvos vai preventīvos pasākumus, kas veikti vai jāveic;
- c) paziņošanu nosūtītājam un kompetentajai(-ajām) iestādei(-ēm) par neatbilstību jāveic, cik ātri vien praktiski iespējams un tas jā dara nekavējoties, ja ir radusies vai rodas avārijas apstārošanas situācija.

1.8. NODAĻA

PĀRBAUDES UN CITI PAPILDUS PASĀKUMI DROŠĪBAS PRASĪBU IZPILDES NODROŠINĀŠANAI

1.8.1. Bīstamo kravu administratīvā kontrole

1.8.1.1. *RID* Līgumslēdzēju valstu kompetentās iestādes drīkst savā teritorijā jebkurā laikā veikt pēkšņas pārbaudes, lai pārlicinātos, vai ir izpildītas bīstamo kravu pārvadāšanas prasības, arī prasības, kas attiecas uz aizsardzības pasākumiem saskaņā ar 1.10.1.5. punktu.

Minētās pārbaudes tomēr jāveic, neapdraudot cilvēkus, īpašumu un vidi, kā arī neradot ievērojamus dzelzceļa satiksmes traucējumus.

1.8.1.2. Bīstamo kravu pārvadājumu dalībniekiem (1.4. nodaļa) saistībā ar saviem attiecīgajiem pienākumiem bez kavēšanās jāsniedz kompetentajām iestādēm un to pārstāvjiem visa informācija, kas vajadzīga, lai varētu izdarīt pārbaudes.

1.8.1.3. Lai pārbaudītu bīstamo kravu pārvadāšanā iesaistīto uzņēmumu (1.4. nodaļa) telpas, kompetentās iestādes drīkst izdarīt apskati, izskatīt vajadzīgos dokumentu un ņemt pārbaudei bīstamo kravu vai iepakojumu paraugus ar noteikumu, ka minētās darbības neapdraud drošību. Bīstamo kravu pārvadājumu dalībniekiem (1.4. nodaļa), pārbaudes vajadzībām jānodrošina piekļuve vagoniem, to daļām, aprīkojumam un iekārtām, ja tas ir iespējams un pamatots. Viņi drīkst, ja uzskata to par nepieciešamu, nozīmēt uzņēmuma darbinieku, kas pavada kompetentās iestādes pārstāvi.

1.8.1.4. Ja kompetentās iestādes konstatē, ka *RID* prasības nav izpildītas, tās drīkst aizliegt nosūtīšanu vai pārtraukt pārvadājumu, līdz konstatētie trūkumi ir novērsti, vai arī tās drīkst noteikt citus atbilstošus pasākumus. Pārvadājumu drīkst pārtraukt tieši kontroles vietā vai jebkurā citā vietā, ko minētās iestādes izraudzījušās drošības apsvērumu dēļ. Minētie pasākumi nedrīkst radīt ievērojamus dzelzceļa satiksmes traucējumus.

1.8.2. Savstarpējs administratīvs atbalsts

1.8.2.1. *RID* Līgumslēdzējas valstis vienojas par savstarpēju administratīvu atbalstu *RID* īstenošanai.

1.8.2.2. Ja *RID* Līgumslēdzējai valstij ir iemesls uzskatīt, ka bīstamo kravu pārvadāšanas drošības līmenis tās teritorijā ir pazeminājies ļoti nopietnu vai atkārtotu tāda uzņēmuma izdarītu pārkāpumu dēļ, kura vadība atrodas citas *RID* Līgumslēdzējas valsts teritorijā, minētā *RID* Līgumslēdzēja valsts paziņo par pārkāpumiem attiecīgās *RID* Līgumslēdzējas valsts kompetentajām iestādēm. Tās *RID* Līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes, kuras teritorijā ir konstatēti minētie ļoti nopietnie vai atkārtotie pārkāpumi, drīkst pieprasīt, lai attiecīgās *RID* Līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes, kuras teritorijā atrodas uzņēmuma vadība, veic atbilstošus pasākumus pret pārkāpēju(-iem). Nodot uz personām norādošu informāciju nav pieļaujami, ja vien tas nav nepieciešams, lai sauktu pie atbildības par ļoti nopietniem vai atkārtotiem pārkāpumiem.

1.8.2.3. Informētās iestādes informē tās *RID* Līgumslēdzējas valsts kompetentās iestādes, kuras teritorijā pārkāpumi konstatēti, par pasākumiem, kuri vajadzības gadījumā veikti attiecībā uz konkrēto uzņēmumu.

1.8.3. Drošības konsultants

1.8.3.1. Katrs uzņēmums, kas nodarbojas ar bīstamo kravu pārvadājumiem pa autoceļiem vai ar tiem saistīto iepakojšanu, iekraušanu, piepildīšanu vai izkraušanu, ieceļ vienu vai vairākus bīstamo kravu pārvadājumu drošības konsultantus, kas atbild par to, lai

uzņēmums saņemtu palīdzību ar šādām darbībām saistītās bīstamības novēršanai attiecībā uz personām, īpašumu un vidi.

1.8.3.2. *RID* Līgumslēdzēju valstu kompetentās iestādes drīkst noteikt, ka minētās prasības neattiecas uz uzņēmumiem,

- a) kuru darbībā ietilpst bīstamo kravu pārvadājumi ar transportēšanas līdzekļiem, kas pieder bruņotajiem spēkiem, vai kuri ir bruņoto spēku atbildībā, vai
- b) kuru pārvadātie daudzumi katrā vagonā ir mazāki par 1.1.3.6. punktā, 1.7.1.4. punktā un 3.3., 3.4. un 3.5. nodaļā norādītajiem daudzumiem vai
- c) kuru galvenā vai papildu darbība nav bīstamo kravu pārvadāšana vai ar to saistītā iekraušana vai izkraušana, bet kuri savas valsts teritorijā neregulāri veic tādu bīstamo kravu pārvadājumus, kuru bīstamība ir neliela vai kuru radītā piesārņojuma iespējamība ir neliela, vai ar šādiem pārvadājumiem saistīto iekraušanu vai izkraušanu.

1.8.3.3. Ievērojot uzņēmuma vadītāja atbildību, konsultanta galvenais uzdevums ir ar visiem piemērotiem līdzekļiem un rīcību, un atbilstoši uzņēmuma attiecīgo darbību jomai veicināt minēto darbību veikšanu saskaņā ar piemērojamajām prasībām un cik iespējams drošā veidā.

Konsultantam ir šādi pienākumi attiecībā uz uzņēmuma darbībām:

- uzraudzīt to prasību izpildi, kas reglamentē bīstamo kravu pārvadājumus,
- konsultēt savu uzņēmumu par bīstamo kravu pārvadājumiem,
- sagatavot gada pārskatu uzņēmuma vadībai vai attiecīgajai vietējai varas iestādei par uzņēmuma darbībām, kas saistītas ar bīstamo kravu pārvadājumiem. Šādus gada pārskatus glabā piecus gadus, un pēc pieprasījuma tiem jābūt pieejamiem valsts varas iestādēm.

Konsultanta pienākumi ietver arī šādu ar uzņēmuma darbību saistītas prakses un procedūru uzraudzību:

- procedūras to prasību izpildei, kas reglamentē pārvadājamo bīstamo kravu identifikāciju,
- uzņēmuma prakse, pārvadāšanas līdzekļu iegādē ņemot vērā visas īpašās prasības, kas saistītas ar pārvadājamām bīstamajām kravām,
- ar bīstamo kravu pārvadājumiem, iekraušanu vai izkraušanu saistītā aprīkojuma pārbaudes procedūras,
- uzņēmuma darbinieku atbilstīga apmācība un šādas apmācības uzskaitē,
- piemērotu avārijas novēršanas procedūru ieviešanu jebkuram iespējamam nelaiemes gadījumam vai incidentam, kas var ietekmēt drošību pārvadāšanas, iekraušanas vai izkraušanas laikā,
- izmeklēšana un vajadzības gadījumā ziņojumu sagatavošana par nopietniem bīstamo kravu pārvadāšanas, iekraušanas vai izkraušanas laikā reģistrētiem negadījumiem, incidentiem vai nopietniem pārkāpumiem,
- tādu atbilstīgu pasākumu īstenošana, kuru mērķis ir izvairīties no negadījumu, incidentu vai nopietnu pārkāpumu atkārtotāšanās,
- ar bīstamo kravu pārvadājumiem saistītu juridisku normu un īpašu prasību ievērošana, izvēloties un izmantojot apakšuzņēmējus vai trešās personas,
- pārbaude, vai bīstamo kravu pārvadājumos, iekraušanā vai izkraušanā iesaistītajiem darbiniekiem ir sīki izstrādātas darbības procedūras un instrukcijas,
- tādu pasākumu ieviešana, kuru mērķis ir palielināt informētību par bīstamību, kas saistīta ar bīstamo kravu pārvadāšanu, iekraušanu vai izkraušanu,

- tādu pārbaudes procedūru īstenošana, kuru mērķis ir nodrošināt, lai transportēšanas līdzeklī būtu vajadzīgie dokumenti un drošības aprīkojums un lai šie dokumenti un aprīkojums atbilstu noteikumiem,
 - tādu pārbaudes procedūru īstenošana, kuru mērķis ir nodrošināt to prasību izpildi, kas reglamentē iekraušanu un izkraušanu,
 - šā nolīguma 1.10.3.2. punktā norādītā aizsardzības plāna esamība.
- 1.8.3.4. Konsultants drīkst būt arī uzņēmuma vadītājs, persona, kas veic citus pienākumus uzņēmumā, vai persona, kura nav tieši nodarbināta attiecīgajā uzņēmumā, ar nosacījumu, ka minētā persona spēj veikt konsultanta pienākumus.
- 1.8.3.5. Katrs iesaistītais uzņēmums pēc pieprasījuma informē kompetento iestādi vai katras *RID* Līgumslēdzēja valsts šādam nolūkam izraudzītu iestādi par sava konsultanta identitāti.
- 1.8.3.6. Ja attiecīgā uzņēmuma veiktā pārvadājuma, iekraušanas vai izkraušanas laikā noticis negadījums skar cilvēkus, īpašumu vai vidi, vai tā dēļ ir nodarīts kaitējums īpašumam vai videi, konsultants pēc visas attiecīgās informācijas savākšanas sagatavo ziņojumu par negadījumu uzņēmuma vadībai vai attiecīgajai vietējai valsts varas iestādei. Minētais ziņojums neaizstāj uzņēmuma vadības ziņojumu, ko varētu pieprasīt saskaņā ar citiem starptautiskajiem vai attiecīgās valsts tiesību aktiem.
- 1.8.3.7. Konsultantam jābūt profesionālās kvalifikācijas sertifikātam, kas ir derīgs dzelzceļa pārvadājumiem. Minēto sertifikātu izdod *RID* Līgumslēdzēja valsts kompetentā iestāde vai iestāde, ko katra *RID* Līgumslēdzēja valsts izraudzījusies šādam nolūkam.
- 1.8.3.8. Lai iegūtu sertifikātu, kandidātam jāpabeidz apmācības un jānoliek eksāmens, kuru ir apstiprinājusi *RID* Līgumslēdzēja valsts kompetentā iestāde.
- 1.8.3.9. Galvenais apmācību mērķis ir nodrošināt kandidātus ar pietiekamām zināšanām par bīstamo kravu pārvadājumiem raksturīgo bīstamību, normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kuri piemērojami attiecīgajiem transporta veidiem, kā arī par 1.8.3.3. punktā norādītajiem pienākumiem.
- 1.8.3.10. Eksamināciju organizē kompetentā iestāde vai eksaminācijas iestāde, ko izraudzījusies kompetentā iestāde. Eksaminācijas iestāde nedrīkst būt apmācības sniedzējs.
- Eksaminācijas iestādes izraudzīšanu apstiprina rakstiski. Šāds apstiprinājums var būt uz ierobežotu laiku, un tā pamatā ir šādi kritēriji:
- eksaminācijas iestādes kompetence,
 - eksaminācijas iestādes piedāvāto eksaminācijas veidu specifiskācija,
 - pasākumi, kas paredzēti, lai nodrošinātu eksāmenu objektivitāti,
 - eksaminācijas iestādes neatkarība no jebkuras fiziskas vai juridiskas personas, kas nodarbina drošības konsultantus.
- 1.8.3.11. Nolīguma 1.8.3.7. punktā noteiktā sertifikāta iegūšanai paredzētā eksāmena mērķis ir pārliecināties, vai kandidātam ir nepieciešamais zināšanu līmenis, lai pildītu pienākumus, kas ir saistoši drošības konsultantam un ir uzskaitīti 1.8.3.3. punktā, un tam jāaptver vismaz šādi temati:
- a) zināšanas par sekām, ko var izraisīt negadījums, kas saistīts ar bīstamām kravām, un zināšanas par negadījumu galvenajiem iemesliem,
 - b) attiecīgās valsts tiesību aktu, starptautisko konvenciju un nolīgumu prasības attiecībā uz:
 - bīstamo kravu klasifikāciju (procedūras šķīdumu un maisījumu klasifikācijai, vielu saraksta struktūra, bīstamo kravu klases un to klasifikācijas principi, pārvadājamo bīstamo kravu raksturs, bīstamo kravu fizikālās, ķīmiskās un toksikoloģiskās īpašības),

- vispārīgiem iepakošanas noteikumiem, prasībām cisternām un cisternkonteineriem (tipi, kodi, marķēšana, konstrukcija, sākotnējā un periodiskā inspicēšana un pārbaudes),
- marķēšanu un bīstamības zīmju uzlikšanu, transporta bīstamības zīmju uzlikšanu un oranžas krāsas pazīšanas zīmju marķējumu (paku marķēšana un apzīmēšana, bīstamības zīmju un pazīšanas zīmju izvietošana un noņemšana),
- sīkām ziņām pārvadājuma dokumentos (nepieciešamā informācija),
- nosūtīšanas paņēmieniem un ierobežojumiem (vagonstūtijums, pilna krava, beztaras pārvadājumi, pārvadāšana vidējas kravnesības konteineros, konteinerpārvadājumi, pārvadājumi piestiprinātās vai nomontējamās cisternās),
- pasažieru pārvadāšanu,
- aizliegumiem un drošības pasākumiem, kas saistīti ar jaukto iekraušanu,
- kravu atdalīšanu,
- pārvadātā daudzuma ierobežojumiem un izņēmumiem atkarībā no daudzuma,
- kravu kraušanu un stiprināšanu (iekraušana un izkraušana, pildījuma pakāpes, stiprināšana un atdalīšana),
- tīrīšanu un/vai degazāciju pirms iekraušanas un pēc izkraušanas,
- apkalpēm, profesionālo apmācību,
- pavaddokumentiem, kam jābūt līdzī (pārvadājuma dokuments, kopijas dokumentiem, kuros paredzētas atkāpes, citi dokumenti),
- piesārņotāju noplūdi darbības un negadījuma laikā,
- prasībām, kas attiecas uz transporta aprīkojumu.

1.8.3.12. Eksaminācija

- 1.8.3.12.1. Eksaminācijai jānotiek rakstiska eksāmena veidā, ko drīkst papildināt ar mutisku eksāmenu.
- 1.8.3.12.2. Rakstiskajā eksāmenā nav atļauts izmantot citu dokumentāciju, izņemot starptautiskus vai valsts noteikumus.
- 1.8.3.12.3. Elektroniskus līdzekļus drīkst izmantot tikai tad, ja tos nodrošina eksaminācijas iestāde. Kandidātam nedrīkst būt iespēja izmantot nodrošinātos elektroniskos līdzekļus citas informācijas ievadīšanai, kandidāts drīkst vienīgi atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem.
- 1.8.3.12.4. Rakstiskajam eksāmenam ir divas daļas:
- a) kandidātiem jāsaņem jautājumu lapa ar vismaz 20 brīvas atbildes jautājumu, kas attiecas uz vismaz 1.8.3.11. punktā uzskaitītajiem tematiem. Sarakstā tomēr drīkst iekļaut arī jautājumus ar atbilžu variantiem. Šādā gadījumā divi jautājumi ar atbilžu variantiem atbilst vienam brīvas atbildes jautājumam. No minētajiem tematiem īpašu uzmanību jāpievērš šādiem:
- vispārīgi preventīvi un drošības pasākumi,
 - bīstamo kravu klasifikācija,
 - vispārīgi iepakošanas noteikumi, tostarp par cisternām, cisternkonteineriem, cisternvagoniem u.c.,
 - bīstamības marķējums un bīstamības zīmes,

- informācija pārvadājuma dokumentā,
- kravu kraušana un stiprināšana,
- apkalpe, profesionālā apmācība,
- dokumenti transportlīdzeklī un pārvadāšanas dokumenti,
- prasības, kas attiecas uz pārvadāšanas līdzekļiem;

b) lai kandidāti pierādītu, ka viņiem ir nepieciešamā kvalifikācija konsultanta pienākumu pildīšanai, viņiem jāveic konkrētas situācijas analīze saistībā ar 1.8.3.3. punktā norādīto konsultantu pienākumu pildīšanu.

1.8.3.13. *RID* Līgumslēdzēja valstis drīkst izlemt, ka kandidātiem, kas vēlas strādāt uzņēmumos, kuri specializējušies noteiktu veidu bīstamo kravu pārvadājumos, uzdodami jautājumi tikai par vielām, kuras saistītas ar to darbību. Minētie kravu veidi ir:

- 1. klase;
- 2. klase;
- 7. klase;
- 3., 4.1., 4.2., 4.3., 5.1., 5.2., 6.1., 6.2., 8. un 9. klase;
- ANO nr. 1202, 1203, 1223, 3475 un aviācijas degviela ar ANO nr. 1268 vai 1863.

Sertifikātā, kas noteikts 1.8.3.7. punktā, skaidri jānorāda, ka tas ir derīgs tikai vienam no šajā punktā minētajiem bīstamo kravu veidiem, par kuru konsultants ir eksaminēts 1.8.3.12. punktā noteiktajā kārtībā.

Drošības konsultantu profesionālās kvalifikācijas sertifikāti, kas līdz 2009. gada 1. janvārim izsniegti attiecībā uz bīstamajām kravām ar ANO nr. 1202, 1203 un 1223, ir derīgi arī attiecībā uz bīstamajām kravām ar ANO nr. 3475 un aviācijas degvielu ar ANO nr. 1268 un 1863.

1.8.3.14. Kompetentā iestādei vai eksaminācijas iestādei jā sagatavo un regulāri jāpapildina visu eksāmenos izmantoto jautājumu saraksts.

1.8.3.15. 1.8.3.7.punktā noteiktā sertifikāta forma ir dota 1.8.3.18.punktā, un to jāatzīst visām *RID* Līgumslēdzējām valstīm.

1.8.3.16. *Sertifikātu derīgums un atjaunošana*

1.8.3.16.1. Sertifikāts ir derīgs piecus gadus. Sertifikāta derīguma termiņu pagarina vēl uz pieciem gadiem no termiņa pēdējās dienas, ja pēdējā derīguma gadā sertifikāta turētājs ir nolīcis eksāmenu. Eksāmenam jābūt kompetentās iestādes apstiprinātam.

1.8.3.16.2. Eksāmena mērķis ir pārliecināties, vai sertifikāta turētājam ir zināšanas, kas nepieciešamas, lai varētu pildīt 1.8.3.3. punktā noteiktos pienākumus. Nepieciešamās zināšanas ir noteiktas 1.8.3.11. punkta b) apakšpunktā, un tām jāietver arī izmaiņas normatīvajos aktos kopš iepriekšējā sertifikāta piešķiršanas. Eksāmenu rīko un uzrauga pēc tādiem pašiem nosacījumiem, kādi noteikti 1.8.3.10. un 1.8.3.12. līdz 1.8.3.14. punktā, šajā gadījumā nav obligāti nepieciešama 1.8.3.12.4. punkta b) apakšpunktā paredzētā konkrētas situācijas analīzes veikšana.

1.8.3.17. *(Svītrots)*

1.8.3.18. *Sertifikāta veidlapa*

Bīstamo kravu pārvadāšanas drošības konsultanta profesionālās kvalifikācijas sertifikāts

Sertifikāta nr.:

Izdevējvalsts atšķirības zīme:

Uzvārds:

Vārds(-i):

Dzimšanas datums un vieta:

Valsts piederība:

Sertifikāta turētāja paraksts:

Derīgs līdz uzņēmumiem, kas nodarbojas ar bīstamo kravu pārvadājumiem vai uzņēmumiem, kuri veic ar pārvadājumiem saistīto iekraušanu un izkraušanu:

pa autoceļiem pa dzelzceļu pa iekšējiem ūdensceļiem

Izdevējstāde:

Datums: Paraksts:

Pagarināts līdz: Iestāde, kas piešķirusi pagarinājumu:

Datums: Paraksts:

1.8.4. Kompetento iestāžu un to nozīmēto organizāciju saraksts

RID Līgumslēdzēja valstis paziņo *OTIF* Sekretariātam, kādas ir adreses iestādēm un to izraudzītajām organizācijām, kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem ir kompetentas jautājumos par *RID*, katrā atsevišķā gadījumā norādot attiecīgās *RID* prasības un adreses, kur iesniedzami attiecīgi pieteikumi.

Pamatojoties uz saņemto informāciju, *OTIF* Sekretariāts sagatavo sarakstu un atjaunina to. Sekretariāts informē *RID* Līgumslēdzēja valstis par minēto sarakstu un tā grozījumiem.

1.8.5. Paziņojumi par negadījumiem, kas saistīti ar bīstamām kravām

1.8.5.1. Ja *RID* Līgumslēdzēja valsts teritorijā bīstamo kravu iekraušanas, papildīšanas, pārvadāšanas vai izkraušanas laikā notiek nopietns negadījums vai starpgadījums, tad attiecīgi iekrāvējam, papildītājam, pārvadātājam, saņēmējam vai, ja ir tāds gadījums, tad arī dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam jāpārlicinās, ka attiecīgās *RID* Līgumslēdzēja valsts kompetentajai iestādei ir iesniegts paziņojums, kas atbilst 1.8.5.4. punktā norādītajam paraugam.

1.8.5.2. Attiecīgā *RID* Līgumslēdzēja valsts savukārt vajadzības gadījumā iesniedz paziņojumu *OTIF* Sekretariātam, lai informētu pārējās *RID* Līgumslēdzēja valstis.

1.8.5.3. Saskaņā ar 1.8.5.1. punktu ir jāziņo par negadījumu, kas saistīts ar bīstamās kravas noplūdi vai arī, ja ir nenovēršami produkta zudumi, tiek traumēta persona, ir radies materiāls zaudējums vai kaitējums videi, vai ir iejaukušās varas iestādes un negadījums atbilst vienam vai vairākiem šādiem kritērijiem:

Personas traumēšana ir negadījums, kura dēļ ir iestājusies nāve vai gūti miesas bojājumi, kas ir tieši saistīti ar pārvadājamām bīstamajām kravām, un ja gūto miesas bojājumu dēļ

- a) vajadzīga intensīva ārstnieciskā palīdzība,
- b) vismaz vienu dienu jāuzturas slimnīcā,
- c) ir darba spēju zudums vismaz trīs dienas pēc kārtas.

Produkta zudums ir bīstamo kravu noplūde šādos daudzumos:

- a) attiecībā uz 0. vai 1. transporta kategoriju — 50 kg/50 l vai vairāk,
- b) attiecībā uz 2. transporta kategoriju — 333 kg/333 l vai vairāk vai
- c) attiecībā uz 3. vai 4. transporta kategoriju — 1000 kg/1000 l vai vairāk.

Kritēriju „produkta zudums” jāpiemēro arī tad, ja ir nenovēršami produkta zudumi iepriekš minētajos daudzumos. Parasti minēto kritēriju piemēro, ja konstrukcijas bojājumu dēļ kravas tara nav derīga turpmākiem pārvadājumiem vai arī jebkādu citu iemeslu dēļ (piemēram, cisternu vai konteineru deformācija, cisternu apgāšanās vai ugunsgrēks kravas tiešā tuvumā) vairs nav iespējams nodrošināt pietiekamu drošības līmeni.

Negadījumos, kas saistīti ar 6.2. klases bīstamajām kravām, pienākums ziņot ir jāievēro bez jebkādiem daudzuma ierobežojumiem.

Negadījumos, kas saistīti ar 7. klases materiāliem, produkta zudumiem ir šādi kritēriji:

- a) jebkāda radioaktīvo vielu izplūde no pakām,
- b) apstarošana, kura pārsniedz robežvērtības, kas noteiktas noteikumos darbinieku un sabiedrības locekļu aizsardzībai pret jonizējošo starojumu (*IAEA* Drošības sērijas Nr. 115 II saraksts – “Starptautiskie drošības pamatstandarti aizsardzībai pret jonizējošo starojumu un starojuma avotu drošību”), vai
- c) ja ir iemesls uzskatīt, ka ir notikusi kādas pakas drošības funkcijas (spēja saturēt kravu, aizsargekranējums, termoizolācija vai kodolkritiskums) ievērojama pasliktināšanās, kas varētu padarīt paku nederīgu pārvadājuma turpināšanai bez papildu drošības pasākumiem.

PIEZĪME. Skatīt 7.5.11. sadaļas īpašā noteikuma CW33 (6) prasības par nepieģādājamiem sūtījumiem.

Materiāls zaudējums vai kaitējums apkārtējai videi ir bīstamo kravu noplūde neatkarīgi no noplūdušā daudzuma, ja kaitējuma aplēstais apmērs pārsniedz 50 000 eiro. Jebkura bīstamo kravu pārvadāšanā tieši iesaistīta pārvadāšanas līdzekļa un modālās infrastruktūras bojājumus šajā gadījumā neņem vērā.

Varas iestāžu iejaukšanās ir varas iestāžu vai avārijas dienestu tieša iejaukšanās ar bīstamām kravām saistītos negadījumos, un cilvēku evakuācija vai publisko transporta ceļu (autoceļu, dzelzceļa) slēgšana vismaz uz trim stundām bīstamo kravu radītās bīstamības dēļ.

Vajadzības gadījumā kompetentā iestāde drīkst pieprasīt sīkāku papildu informāciju.

1.8.5.4.

Paraugs paziņojumam par negadījumiem bīstamo kravu pārvadāšanas laikā

**Paziņojums par negadījumiem bīstamo kravu pārvadāšanas laikā
saskaņā ar RID/ADR 1.8.5. sadaļu**

Pārvadātājs/Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs:

.....

Adrese:

.....

Kontaktpersonas vārds: Tālrunis: Fakss:

(Pirms paziņojuma tālākas pārsūtīšanas kompetentai iestādei jāatdala šī pirmā lapa)

1. Transporta veids	
<input type="checkbox"/> Dzelzceļa transports Vagona numurs (nav obligāts)	<input type="checkbox"/> Autotransports Transportlīdzekļa reģistrācijas numurs (nav obligāts)
2. Negadījuma datums un vieta	
Gads: Mēnesis: Datums: Laiks:	
<u>Dzelzceļa transports</u> <input type="checkbox"/> Stacija <input type="checkbox"/> Manevrēšanas/šķirošanas stacija <input type="checkbox"/> Iekraušanas/izkraušanas/pārkraušanas vieta Vieta/valsts: vai <input type="checkbox"/> Atklāta dzelzceļa līnija: Līnijas apraksts: Kilometri:	<u>Autotransports</u> <input type="checkbox"/> Apdzīvota vieta <input type="checkbox"/> Iekraušanas/izkraušanas/pārkraušanas vieta <input type="checkbox"/> Autoceļš Vieta/Valsts:
3. Topogrāfija	
<input type="checkbox"/> Kāpums/Kritums <input type="checkbox"/> Tunelis <input type="checkbox"/> Tilts/caurbrauktuve zem tilta <input type="checkbox"/> Pārbrauktuve	
4. Īpaši laika apstākļi	
<input type="checkbox"/> Lietus <input type="checkbox"/> Sniegs <input type="checkbox"/> Ledus <input type="checkbox"/> Migla <input type="checkbox"/> Negaiss <input type="checkbox"/> Vētra Temperatūra:°C	
5. Negadījuma apraksts	
<input type="checkbox"/> Nobraukšana no sliedēm/nobraukšana no brauktuves <input type="checkbox"/> Sadursme <input type="checkbox"/> Apgāšanās <input type="checkbox"/> Ugunsgrēks <input type="checkbox"/> Sprādziens <input type="checkbox"/> Noplūde <input type="checkbox"/> Tehniskais defekts Negadījuma papildu apraksts: 	

6. Pārvadātās bīstamās kravas						
ANO numurs ¹	Klase	Iepakojšanas grupa	Aplēstais produktu zuduma daudzums (kg vai l) ²	Saturēšanas līdzeklis ³	Saturēšanas līdzekļa materiāls	Saturēšanas līdzekļa bojājuma veids ⁴
¹ Bīstamām kravām, kas ir attiecinātas uz kopējiem ierakstiem, kuriem jāpiemēro īpašais noteikums 274, jānorāda arī tehniskais nosaukums			² Attiecībā uz 7. klasi atbilstoši 1.8.5.3. punkta kritērijiem norāda attiecīgās vērtības.			
³ Norāda attiecīgo numuru: 1 Iepakojums 2 <i>IBC</i> 3 Lielais iepakojums 4 Mazais konteiners 5 Vagons 6 Transportlīdzeklis 7 Cisternvagons 8 Autocisterna 9 Baterijvagons 10 Baterijtransportlīdzeklis 11 Vagons ar nomontējamām cisternām 12 Nomontējama cisterna 13 Lielais konteiners 14 Cisternkonteiners 15 <i>MEGC</i> 16 Portatīvā cisterna			⁴ Norāda attiecīgo numuru: 1 Produkta zudumi 2 Ugunsgrēks 3 Sprādziens 4 Konstrukcijas bojājums			
7. Negadījuma cēlonis (ja ir skaidri zināms)						
<input type="checkbox"/> Tehniskais defekts <input type="checkbox"/> Nepareiza kravas nostiprināšana <input type="checkbox"/> Eksploataācijas iemesli (dzelzceļa pārvadājumam) <input type="checkbox"/> Cits iemesls:						
8. Negadījuma sekas						
<u>Mīšanas bojājumi, kuru rašanās saistīta ar pārvadātajām bīstamajām kravām</u> <input type="checkbox"/> Nāves gadījumi (skaits:) <input type="checkbox"/> Ievainojumi (skaits:) Produkta zudumi: <input type="checkbox"/> Jā <input type="checkbox"/> Nē <input type="checkbox"/> Nenovēršams produkta zudumu risks <u>Materiāls zaudējums/kaitējums videi</u> <input type="checkbox"/> Kaitējuma aplēstā vērtība ≤ 50 000 eiro <input type="checkbox"/> Kaitējuma aplēstā vērtība > 50 000 eiro <u>Varas iestāžu iejaukšanās:</u> <input type="checkbox"/> Jā <input type="checkbox"/> Cilvēku evakuācija vismaz uz trim stundām ar bīstamo kravu saistītā negadījuma dēļ <input type="checkbox"/> Koplietošanas satiksmes ceļu slēgšana vismaz uz trim stundām ar bīstamo kravu saistītā negadījuma dēļ <input type="checkbox"/> Nē						

Vajadzības gadījumā kompetentā iestāde drīkst pieprasīt attiecīgu papildu informāciju.

1.8.6. Administratīvās kontroles pasākumi 1.8.7. sadaļā aprakstīto atbilstības novērtēšanas, periodiskās inspicēšanas, starpposma inspicēšanas un ārkārtas pārbaūžu procedūru piemērošanai

1.8.6.1. *Inspicēšanas iestāžu apstiprināšana*

Kompetentā iestāde drīkst apstiprināt inspicēšanas iestādes 1.8.7. sadaļā noteiktās atbilstības novērtēšanas, periodisko inspicēšanu, starpposma inspicēšanu, ārkārtas pārbaūžu un iekšējās kontroles dienestu pārraudzības veikšanai.

1.8.6.2. *Pienākumi kompetentās iestādes, tās pārstāvja vai inspicēšanas iestādes darbībā*

1.8.6.2.1. Kompetentā iestāde, tās pārstāvis vai inspicēšanas iestāde veic atbilstības novērtēšanu, periodisko inspicēšanu, starpposma inspicēšanu un ārkārtas pārbaudes pienācīgā veidā, izvairoties no liekiem apgrūtinājumiem. Kompetentā iestāde, tās pārstāvis vai inspicēšanas iestāde veic savu darbību, ņemot vērā iesaistīto uzņēmumu lielumu, nozari un struktūru, tehnoloģiju relatīvo sarežģītību un ražošanas sērijveida raksturu.

1.8.6.2.2. Tomēr kompetentā iestāde, tās pārstāvis vai inspicēšanas iestāde ievēro stingrības pakāpi un aizsardzības līmeni, kāds nepieciešams, lai transportējamās spiedieniekārtas izpildītu piemērojamās 4. un 6. daļas prasības.

1.8.6.2.3. Ja kompetentā iestāde, tās pārstāvis vai inspicēšanas iestāde atklāj, ka ražotājs neizpilda 4. vai 6. daļā noteiktās prasības, tā pieprasa ražotājam veikt atbilstošus korektīvos pasākumus un neizsniedz jebkādu tipa apstiprinājuma sertifikātu vai atbilstības sertifikātu.

1.8.6.3. *Informēšanas pienākums*

RID Līgumslēdzēja valstis publicē to inspicēšanas iestāžu nacionālo novērtēšanas, nozīmēšanas un uzraudzības kārtību un jebkādas izmaiņas šajā informācijā.

1.8.6.4. *Inspicēšanas uzdevumu deleģēšana*

PIEZĪME: 1.8.6.4.punkts neattiecas uz iekšējās kontroles dienestiem, kas atbilst 1.8.7.6.punkta prasībām.

1.8.6.4.1. Ja inspicēšanas iestāde izmanto jebkādas citas patstāvīgas tiesiskās vienības (piemēram, apakšuzņēmējs, meitas uzņēmums) pakalpojumus, lai veiktu specifiskus uzdevumus saistībā ar atbilstības novērtēšanu, periodisko inspicēšanu, starpposma inspicēšanu vai ārkārtas pārbaudēm, šai patstāvīgajai tiesiskajai vienībai jābūt iekļautai inspicēšanas iestādes akreditācijā vai jābūt akreditētai atsevišķi. Inspicēšanas iestāde nodrošina to, ka šī patstāvīgā tiesiskā vienība atbilst prasībām, kas noteiktas saistībā ar tai uzdotajiem darbiem, tādā pašā kompetences un drošības līmenī kāds noteikts inspicēšanas iestādēm (skatīt 1.8.6.8.), un inspicēšanas iestāde uzrauga to. Inspicēšanas iestādei jāinformē kompetentā iestāde par augstāk minēto rīcību.

1.8.6.4.2. Inspicēšanas iestāde uzņemas pilnu atbildību par uzdevumiem, kurus veic šādas patstāvīgas tiesiskās vienības neatkarīgi no uzdevumu veikšanas vietas.

1.8.6.4.3. Inspicēšanas iestāde nedrīkst deleģēt atbilstības novērtēšanas, periodiskās inspicēšanas, starpposma inspicēšanas vai ārkārtas pārbaudes uzdevumus pilnā apjomā. Jebkurā gadījumā novērtēšanu un sertifikātu izsniegšanu jāveic pašai inspicēšanas iestādei.

1.8.6.4.4. Darbības nedrīkst deleģēt bez pieteikuma iesniedzēja piekrišanas.

1.8.6.4.5. Lai tos nodotu kompetentās iestādes rīcībā, inspicēšanas iestādei jābūt atbilstošiem dokumentiem par iepriekš minēto patstāvīgo tiesisko vienību kvalifikācijas novērtēšanu un paveiktajiem darbiem.

1.8.6.5. *Inspicēšanas iestāžu pienākumi informēt*

Jebkāda inspicēšanas iestāde informē to apstiprinājušo kompetento iestādi:

- a) par ikvienu tipa apstiprinājuma sertifikāta atteikumu, ierobežojumu, apturēšanu vai atsaukumu, izņemot gadījumus, kad piemērojami 1.8.7.2.4. punkta nosacījumi;
- b) par jebkādu(-iem) apstākli(-ļiem), kas ietekmē kompetentās iestādes piešķirtā apstiprinājuma jomu un nosacījumus;
- c) par jebkādu lūgumu pēc informācijas par veiktajām atbilstības novērtēšanas darbībām, kas saņemts no kompetentajām iestādēm, kuras uzrauga atbilstību saskaņā ar 1.8.1. vai 1.8.6.6.punkta prasībām;
- d) pēc pieprasījuma, par veiktajām atbilstības novērtēšanas darbībām to apstiprinājuma ietvaros un jebkādu citu darbību, ieskaitot uzdevumu deleģēšanu.

1.8.6.6. Kompetentā iestāde nodrošina inspicēšanas iestāžu uzraudzību, atsauc vai ierobežo doto apstiprinājumu, ja tā atklāj, ka apstiprinātā iestāde vairs neatbilst dotajam apstiprinājumam un 1.8.6.8.punkta prasībām vai neievēro *RID* noteikumos paredzētās procedūras.

1.8.6.7. Ja inspicēšanas iestādes apstiprinājumu atsauc vai ierobežo vai ja inspicēšanas iestāde pārtrauc darbību, kompetentā iestāde veic atbilstošas darbības, lai nodrošinātu to, ka lietu materiālus apstrādā cita inspicēšanas iestāde vai ka tie ir pieejami.

1.8.6.8. Inspicēšanas iestādes

- a) personālam jābūt organizatoriski strukturētam, darboties spējīgam, labi sagatavotam, zinošam un kvalificētam, lai veiktu savas tehniskās funkcijas;
- b) rīcībā jābūt piemērotām un atbilstošām iekārtām un aprīkojumam;
- c) tai savā darbā jāievēro objektivitāte un jābūt brīvai no jebkādas ietekmes, kas liedz rīkoties objektīvi;
- d) tai jāglabā ražotāja un citu organizāciju komercdarījumu un īpašumdarījumu komercnoslēpumi;
- e) tai stingri jānošķir inspicēšanas iestādes faktiskie dienesta pienākumi no citām ar tiem nesaistītajām funkcijām;
- f) tai jāpārvalda dokumentāri apliecināta kvalitātes nodrošināšanas sistēma;
- g) tai jānodrošina, lai tiktu veiktas attiecīgajā standartā un *RID* noteiktā inspicēšana un pārbaudes, un
- h) tai jāuztur efektīva un atbilstoša atskaišu un dokumentācijas sistēma saskaņā ar 1.8.7. un 1.8.8.sadaļu.

Inspicēšanas iestādei papildus jābūt akreditētai saskaņā ar standartu EN ISO/IEC 17020:2004 atbilstoši tam, kā noteikts 6.2.2.10. un 6.2.3.6. punktā un 6.8.4. sadaļas īpašajos noteikumos TA4 un TT9.

Inspicēšanas iestādi, kas uzsāk jaunu darbību, drīkst apstiprināt uz laiku. Pirms pagaidu apstiprināšanas kompetentā iestāde nodrošina to, ka inspicēšanas iestāde atbilst standarta EN ISO/IEC 17020:2004 prasībām. Lai tā varētu turpināt šo jauno darbību, inspicēšanas iestādei pirmajā darbības gadā jāakreditejas.

1.8.7. Atbilstības novērtēšanas un periodiskās inspicēšanas procedūras

PIEZĪME. Šajā sadaļā “attiecīgā iestāde” ir iestāde, kura apstiprināta saskaņā ar 6.2.2.10. punktu ANO spiedientvertņu sertificēšanai, kura apstiprināta saskaņā ar 6.2.3.6. punktu norīko tādu spiedientvertņu, kas nav ANO spiedientvertnes, apstiprināšanai, un iestāde, kas minēta 6.8.4. sadaļas īpašajos noteikumos TA4 un TT9.

1.8.7.1. Vispārīgi noteikumi

- 1.8.7.1.1. Procedūras, kas aprakstītas 1.8.7. sadaļā, piemēro saskaņā ar 6.2.3.6. punktu gadījumā, kad tiek apstiprinātas spiedientvertnes, kas nav *ANO* spiedientvertnes, un saskaņā ar 6.8.4. sadaļas īpašajiem noteikumiem TA4 un TT9, kad tiek apstiprinātas cisternas, baterijvagoni un *MEGC*.
- Procedūras, kas aprakstītas 1.8.7. sadaļā, drīkst piemērot saskaņā ar 6.2.2.10. punkta tabulu gadījumā, ja tiek sertificētas *ANO* spiedientvertnes.
- 1.8.7.1.2. Katru pieteikumu
- tipa apstiprinājumam saskaņā ar 1.8.7.2. punktu vai
 - ražošanas pārraudzībai saskaņā ar 1.8.7.3. punktu un sākotnējai inspicēšanai saskaņā ar 1.8.7.4. punktu, vai
 - periodiskajai inspicēšanai, starposma inspicēšanai un ārkārtas pārbaudēm saskaņā ar 1.8.7.5. punktu
- pieteikuma iesniedzējs pēc savas izvēles iesniedz vienai kompetentajai iestādei, tās pārstāvim vai apstiprinātajai inspicēšanas iestādei.
- 1.8.7.1.3. Pieteikumā iekļauj:
- pieteikuma iesniedzēja nosaukumu un adresi;
 - atbilstības novērtēšanas gadījumā, ja pieteikuma iesniedzējs nav ražotājs, ražotāja nosaukumu un adresi;
 - rakstisku paziņojumu, ka tāds pats pieteikums nav iesniegts nevienai citai kompetentai iestādei, tās pārstāvim vai inspicēšanas iestādei;
 - attiecīgo tehnisko dokumentāciju, kas minēta 1.8.7.7. punktā;
 - paziņojumu, kas dod tiesības kompetentajai iestādei, tās pārstāvim vai inspicēšanas iestādei saistībā ar inspicēšanas veikšanu piekļūt ražošanas, inspicēšanas, pārbaužu un uzglabāšanas vietām un saņemt visu vajadzīgo informāciju.
- 1.8.7.1.4. Tad, ja pieteikuma iesniedzējs spēj kompetentajai iestādei vai tās deleģētajai inspicēšanas iestādei pierādīt atbilstību 1.8.7.6. punkta prasībām, pieteikuma iesniedzējs drīkst izveidot iekšējās kontroles dienestu, kas var veikt daļu no 6.2.2.10. vai 6.2.3.6. punktā noteiktās inspicēšanas un pārbaudēm vai visu minēto inspicēšanu.
- 1.8.7.1.5. Konstruktijas tipa apstiprinājuma sertifikātus un atbilstības sertifikātus, ieskaitot tehnisko dokumentāciju, ražotājs vai, ja tas nav ražotājs, pieteikuma iesniedzējs tipa apstiprināšanai un inspicēšanas iestādei, kas izsniedza sertifikātu, uzglabā vismaz 20 gadus pēc šā tipa izstrādājumu ražošanas pēdējā datuma.
- 1.8.7.1.6. Ja ražotājs vai īpašnieks plāno pārtraukt darbību, tas nosūta dokumentāciju kompetentajai iestādei. Kompetentā iestāde tad uzglabā dokumentāciju līdz 1.8.7.1.5. punktā noteiktā laikposma beigām.
- 1.8.7.2. *Tipa apstiprinājums***
- Tipa apstiprinājums atļauj spiedientvertņu, cisternu, baterijvagonu vai *MEGC* ražošanu šā apstiprinājuma derīguma termiņa laikā.
- 1.8.7.2.1. Pieteikuma iesniedzējs:
- spiedientvertņu gadījumā padara attiecīgajai iestādei pieejamus raksturojošus paredzētās ražošanas izstrādājumu paraugus. Attiecīgā iestāde drīkst pieprasīt papildu paraugus, ja tas nepieciešams saistībā ar pārbaužu programmu;
 - cisternu, baterijvagonu vai *MEGC* gadījumā nodrošina prototipa pieejamību tipa pārbaužu veikšanai.
- 1.8.7.2.2. Attiecīgā iestāde:

- a) izskata 1.8.7.7.1. punktā minēto tehnisko dokumentāciju, lai pārliecinātos, ka konstrukcija atbilst attiecīgajiem *RID* noteikumiem un ka prototips vai prototipu partija ir saražota atbilstoši tehniskajai dokumentācijai un raksturo konstrukcijas projektu;
- b) veic pārbaudes un piedalās *RID* noteikto pārbaūžu veikšanā, lai pārliecinātos, ka attiecīgie noteikumi ir piemēroti un to nosacījumi izpildīti un ka ražotājs ir ieviesis atbilstošas procedūras, lai izpildītu prasības;
- c) pārbauda materiālu ražotāja(-u) izsniegtā(-o) apliecinājuma(-u) atbilstību *RID* noteikumiem;
- d) attiecīgā gadījumā apstiprina procedūras detaļu pastāvīgai savienošanai vai pārbauda to, vai šādas procedūras ir apstiprinātas iepriekš, un pārliecinās par to, vai darbinieki, kas veic detaļu pastāvīgu savienošanu un nesagraujošās pārbaudes, ir kvalificēti vai apstiprināti;
- e) vienojas ar pieteikuma iesniedzēju par pārbaūžu veikšanas vietu un iekārtām to norisei.

Attiecīgā iestāde izsniedz pieteikuma iesniedzējam tipa pārbaudes ziņojumu.

1.8.7.2.3. Ja tips atbilst visām piemērojamajām prasībām, kompetentā iestāde, tās pārstāvis vai inspicēšanas iestāde izsniedz pieteikuma iesniedzējam tipa apstiprinājuma sertifikātu.

Šis sertifikāts satur:

- a) izsniedzēja nosaukumu un adresi;
- b) ražotāja un pieteikuma iesniedzēja, ja pieteikuma iesniedzējs nav ražotājs, nosaukumu un adresi;
- c) atsauci uz *RID* redakciju un standartiem, ko izmantoja tipa pārbaudīšanai;
- d) jebkādas prasības, kas izriet no pārbaudes;
- e) nepieciešamo informāciju tipa un modifikāciju identificēšanai, kā to nosaka attiecīgais standarts;
- f) atsauci uz tipa pārbaudes ziņojumu(-iem); un
- g) tipa apstiprinājuma maksimālo derīguma termiņu.

Sertifikātam pievieno atbilstošo tehniskās dokumentācijas daļu sarakstu (skatīt 1.8.7.7.1).

1.8.7.2.4. Tipa apstiprinājums ir derīgs ne ilgāk kā desmit gadus. Ja šajā laikposmā attiecīgās *RID* tehniskās prasības (ieskaitot standartus, uz kuriem izdarītas atsauces) ir izmainījušās tā, ka apstiprinātais tips tām vairs neatbilst, attiecīgā iestāde, kura izsniegusi tipa apstiprinājumu, to atsauc un informē par to tipa apstiprinājuma turētāju.

PIEZĪME: *Esošo tipa apstiprinājumu atsaukšanas pēdējo datumu skatīt attiecīgi 6.2.4. un 6.8.2.6. vai 6.8.3.6.punkta tabulu 5. slejā.*

Ja beidzies tipa apstiprinājuma termiņš vai ja tas ticis atsaukts, spiedientvertņu, cisternu, baterijvagonu vai *MEGC* ražošana saskaņā ar to tipa apstiprinājumu vairs nav atļauta.

Šādā gadījumā spiedientvertņu, cisternu, baterijvagonu vai *MEGC* atbilstīgos izmantošanas, periodiskās inspicēšanas un starpposma inspicēšanas nosacījumus, ko satur tipa apstiprinājums, kura termiņš beidzies vai kurš ticis atsaukts, turpina attiecināt uz tām spiedientvertnēm, cisternām, baterijvagoniem vai *MEGC*, kas izgatavoti pirms termiņa beigām vai atsaukšanas, ja tos drīkst joprojām izmantot.

Tos drīkst joprojām izmantot tik ilgi, cik ilgi tie saglabā atbilstību *RID* prasībām. Ja tie vairs neatbilst *RID* prasībām, tos drīkst turpināt izmantot tikai tad, ja šādu izmantošanu atļauj 1.6. nodaļas atbilstīgie pārejas nosacījumi.

Tipa apstiprinājumus drīkst atjaunot, veicot pilnīgu pārskatīšanu un atbilstības *RID* nosacījumiem, kas piemērojami atjaunošanas dienā, novērtēšanu. Atjaunošana nav atļauta pēc tam, kad tipa apstiprinājums ir atsaukts. Esoša tipa apstiprinājuma starposma grozījumi (piemēram, tādi mazāk nozīmīgi, atbilstību neietekmējoši grozījumi attiecībā uz spiedientvertnēm kā citu izmēru vai ietilpības pievienošana, vai attiecībā uz cisternām skatīt 6.8.2.3.2.) nepagarina vai neizmaina sertifikāta sākotnējo derīgumu.

PIEZĪME: *Atbilstības pārskatīšanu un novērtēšanu drīkst veikt iestāde, kas nav izsniegusi sākotnējo tipa apstiprinājumu.*

Izsniedzošā iestāde glabā visus tipa apstiprināšanas dokumentus (skatīt 1.8.7.7.1.) visu derīguma termiņa laiku, ieskaitot tā atjaunošanu, ja tāda piešķirta.

1.8.7.3. Ražošanas pārraudzība

1.8.7.3.1. Attiecīgā iestāde apseko ražošanas procesu, lai pārliecinātos, vai izstrādājumu ražo saskaņā ar tipa apstiprinājuma prasībām.

1.8.7.3.2. Pieteikuma iesniedzējs veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka ražošanas process atbilst piemērojamiem *RID* un tipa apstiprinājuma sertifikāta un tā pielikumu noteikumiem.

1.8.7.3.3. Attiecīgā iestāde:

- a) pārbauda atbilstību 1.8.7.7.2. punktā minētajai tehniskajai dokumentācijai,
- b) pārbauda, vai ražošanas procesā tiek saražoti izstrādājumi, kas atbilst prasībām un dokumentācijai, kura attiecas uz šiem izstrādājumiem,
- c) pārliecinās par materiālu izcelsmes izsekojamību un pārbauda materiāla apliecināš(-o) dokumenta(-u) atbilstību specifikācijām;
- d) attiecīgā gadījumā pārbauda, vai personāls, kas veic daļu pastāvīgo savienošanu un nesagraujošās pārbaudes, ir kvalificēts vai apstiprināts,
- e) vienojas ar pieteikuma iesniedzēju par vietu, kur tiks veikta apsekošana un vajadzīgās pārbaudes, un
- f) dokumentē apsekojuma rezultātus.

1.8.7.4. Sākotnējā inspicēšana un pārbaudes

1.8.7.4.1. Pieteikuma iesniedzējs:

- a) piestiprina *RID* noteikto marķējumu un
- b) iesniedz attiecīgajai iestādei 1.8.7.7. punktā minēto tehnisko dokumentāciju.

1.8.7.4.2. Attiecīgā iestāde:

- a) veic vajadzīgās pārbaudes, lai pārliecinātos, ka izstrādājums ir ražots atbilstoši tipa apstiprinājuma un attiecīgo noteikumu prasībām,
- b) pārbauda apkalpošanas aprīkojuma ražotāju iesniegto sertifikātu atbilstību apkalpošanas aprīkojumam,
- c) izsniedz pieteikuma iesniedzējam sākotnējās inspicēšanas un pārbaudes ziņojumu par veiktajām detalizētajām pārbaudēm un verificāciju un pārbaudīto tehnisko dokumentāciju;
- d) noformē rakstisku izstrādājuma atbilstības sertifikātu un pievieno tam reģistrētu zīmi, ja izstrādājums atbilst nosacījumiem; un
- e) seko tam, vai tipa apstiprinājums saglabā derīgumu pēc tam, kad tikuši izmainīti *RID* nosacījumi (ieskaitot standartus, uz kuriem izdarīta atsauce), kas attiecas uz tipa apstiprinājumu.

Sertifikāts, kas minēts d) apakšpunktā, un ziņojums, kas minēts c) apakšpunktā, var attiekties uz vairākiem tā paša tipa izstrādājumiem (grupas sertifikāts vai ziņojums).

1.8.7.4.3. Sertifikātā noteikti jānorāda:

- a) attiecīgās iestādes nosaukums un adrese,
- b) ražotāja nosaukums un adrese un pieteikuma iesniedzēja nosaukums un adrese, ja pieteikuma iesniedzējs nav ražotājs,
- c) atsauce uz *RID* redakciju un sākotnējā inspicēšanā un pārbaudēs piemērotajiem standartiem,
- d) inspicēšanas un pārbaūžu rezultāti,
- e) inspicētā(-o) izstrādājuma(-u) identifikācijas informācija, vismaz sērijas numurs vai attiecībā uz atkārtoti neuzpildāmiem baloniem – partijas numurs, un
- f) tipa apstiprinājuma numurs.

1.8.7.5. *Periodiskā inspicēšana, starpposma inspicēšana un ārkārtas pārbaudes*

1.8.7.5.1. Attiecīgā iestāde:

- a) veic identifikāciju un pārbauda atbilstību dokumentācijai;
- b) veic inspicēšanu un piedalās pārbaudēs, lai pārliecinātos, ka tiek izpildītas prasības;
- c) sagatavo ziņojumus par inspicēšanas un pārbaūžu rezultātiem, kas var attiekties uz vairākiem izstrādājumiem, un
- d) nodrošina to, ka tiek veikta prasītā marķēšana.

1.8.7.5.2. Spiedientvertņu periodisko inspicēšanu un pārbaūžu ziņojumus pieteikuma iesniedzējs saglabā vismaz līdz nākamajai periodiskajai inspicēšanai.

PIEZĪME: Attiecībā uz cisternām skatīt 4.3.2.1.7.punkta noteikumus par cisternas pasi.

1.8.7.6. *Pieteikuma iesniedzēja iekšējās kontroles dienesta pārraudzība*

1.8.7.6.1. Pieteikuma iesniedzējs:

- a) ievieš pārraudzībai pakļautu inspicēšanas un pārbaūžu iekšējās kontroles dienestu ar attiecīgu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kas dokumentēta saskaņā ar 1.8.7.7.5. punktu;
- b) pilda pienākumus, kas izriet no apstiprinātās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas, un nodrošina to, ka tā saglabā atbilstību un efektivitāti;
- c) darbam iekšējās kontroles dienestā norīko apmācītus un kompetentus darbiniekus un
- d) attiecīgā gadījumā piestiprina inspicēšanas iestādes reģistrēto marķējumu.

1.8.7.6.2. Inspicēšanas iestāde veic sākotnējo auditu. Ja audita rezultāti ir apmierinoši, inspicēšanas iestāde izdod atļauju uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus. Jāievēro šādi noteikumi:

- a) auditam jāapstiprina, ka veiktā izstrādājuma inspicēšana un pārbaudes atbilst *RID* prasībām;
- b) inspicēšanas iestāde drīkst pilnvarot pieteikuma iesniedzēja iekšējās kontroles dienestu piestiprināt inspicēšanas iestādes reģistrēto marķējumu katram apstiprinātajam izstrādājumam;

- c) atļauju drīkst atjaunot pēc audita ar apmierinošiem rezultātiem, kas ir veikts pēdējā gadā pirms atļaujas derīguma termiņa beigām. Jaunais atļaujas derīguma termiņš sākas no iepriekšējā derīguma termiņa beigu datuma, un
- d) inspicēšanas iestādes auditoriem jābūt pietiekami kompetentiem, lai veiktu tāda izstrādājuma atbilstības novērtēšanu, uz kuru attiecas kvalitātes nodrošināšanas sistēma.

1.8.7.6.3. Inspicēšanas iestāde atļaujas derīguma termiņa laikā veic periodiskus auditus, lai pārliecinātos, ka pieteikuma iesniedzējs uztur un piemēro kvalitātes nodrošināšanas sistēmu. Jāievēro šādi noteikumi:

- a) divpadsmit mēnešu laikā jāveic vismaz divi auditi;
- b) inspicēšanas iestāde drīkst pieprasīt papildu apmeklējumus, apmācību, tehniskas izmaiņas, kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izmaiņas, ierobežot pieteikuma iesniedzēja veikto inspicēšanu un pārbaudes vai tās aizliegt;
- c) inspicēšanas iestādei jāizvērtē jebkuras izmaiņas kvalitātes nodrošināšanas sistēmā, un jāizlemj, vai pārveidotā kvalitātes nodrošināšanas sistēma joprojām atbilst sākotnējā audita prasībām, vai arī ir jāveic atkārtota novērtēšana;
- d) inspicēšanas iestādes auditoriem ir jābūt pietiekami kompetentiem, lai veiktu tāda izstrādājuma atbilstības novērtēšanu, uz kuru attiecas kvalitātes nodrošināšanas sistēma, un
- e) inspicēšanas iestādei jāsniedz pieteikuma iesniedzējam ziņojums par apmeklējumu vai auditu un, ja ir veikta pārbaude, ziņojums par pārbaudi.

1.8.7.6.4. Ja tiek atklāta neatbilstība attiecīgajām prasībām, inspicēšanas iestāde nodrošina to, ka tiek veikti korektīvie pasākumi. Ja korektīvie pasākumi netiek veikti, inspicēšanas iestāde aptur vai atsauc atļauju iekšējās kontroles dienestam veikt tā funkcijas. Paziņojumu par atļaujas apturēšanu vai atsaukšanu pārsūta kompetentajai iestādei. Pieteikuma iesniedzējam izsniedz ziņojumu, kurā sīki izklāstīti iemesli, kas pamato inspicēšanas iestādes lēmumu.

1.8.7.7. Dokumentācija

Tehniskajai dokumentācijai jābūt tādai, lai būtu iespējams noteikt atbilstību attiecīgajām prasībām.

1.8.7.7.1. Tipa apstiprinājuma dokumentācija

Pieteikuma iesniedzējs attiecīgi iesniedz

- a) konstruēšanā un ražošanā piemēroto standartu sarakstu,
- b) tipa, tostarp visu modifikāciju, aprakstu,
- c) instrukciju saskaņā ar atbilstošo 3.2. nodaļas A tabulas sleju vai bīstamo kravu sarakstu, kuru pārvadāšanai ir paredzēts izstrādājums,
- d) vispārēju montāžas rasējumu vai rasējumus,
- e) detalizētus darba rasējumus, parādot aprēķinos izmantotos izmērus, apkalpošanas aprīkojuma rasējumus, iebūvētā aprīkojuma rasējumus, atbilstības novērtēšanai vajadzīgos marķējuma un/vai zīmju rasējumus,
- f) aprēķinu piezīmes, rezultātus un secinājumus,
- g) apkalpošanas aprīkojuma sarakstu ar attiecīgajiem tehniskajiem datiem un informāciju par drošības ierīcēm un attiecīgā gadījumā to caurplūdi,
- h) ražošanas standartā izstrādājumam noteikto materiālu sarakstu attiecībā uz katru sastāvdaļu, detaļu, iekļājumu, apkalpošanas aprīkojumu un iebūvēto aprīkojumu un atbilstošās materiālu specifikācijas vai deklarāciju, kas norāda atbilstību *RID* prasībām,

- i) pastāvīgās savienošanas procesa kvalifikācijas apstiprinājuma dokumentāciju,
- j) termiskās apstrādes procesa(-u) aprakstu un
- k) visu to attiecīgo pārbaūžu procedūras, aprakstus un protokolus, kuras minētas standartos vai *RID* noteikumos izstrādājuma tipa apstiprinājuma iegūšanai un ražošanai.

1.8.7.7.2. ***Ražošanas pārraudzībai paredzētā dokumentācija***

Pieteikuma iesniedzējs attiecīgā gadījumā nodrošina piekļuvi šādiem dokumentiem:

- a) 1.8.7.7.1. punktā uzskaitītajiem dokumentiem,
- b) tipa apstiprinājuma sertifikāta kopijai,
- c) ražošanas procedūru, tostarp pārbaūžu procedūru, dokumentiem,
- d) ražošanas dokumentācijai,
- e) pastāvīgās savienošanas operatoru kvalifikācijas apstiprinājuma dokumentācijai,
- f) nesagraujošo pārbaūžu operatoru kvalifikācijas apstiprinājuma dokumentācijai,
- g) sagraujošu un nesagraujošu pārbaūžu ziņojumiem,
- h) termiskās apstrādes dokumentācijai un
- i) kalibrācijas protokoliem.

1.8.7.7.3. ***Sākotnējai inspicēšanai un pārbaudēm paredzētā dokumentācija***

Pieteikuma iesniedzējs attiecīgā gadījumā nodrošina piekļuvi šādiem dokumentiem:

- a) 1.8.7.7.1. un 1.8.7.7.2. punktā uzskaitītajiem dokumentiem,
- b) izstrādājuma un jebkādu sastāvdaļu materiālu sertifikātiem,
- c) apkalpošanas aprīkojuma atbilstības deklarācijām un to materiālu sertifikātiem, un
- d) atbilstības deklarācijai, kas aptver izstrādājuma un visu kopš tipa apstiprinājuma ieviesto modifikāciju aprakstu.

1.8.7.7.4. ***Periodiskajai inspicēšanai, starpposma inspicēšanai un ārkārtas pārbaudēm paredzētā dokumentācija***

Pieteikuma iesniedzējs attiecīgā gadījumā nodrošina piekļuvi šādiem dokumentiem:

- a) attiecībā uz spiedientvertnēm – dokumentiem, kas nosaka īpašas prasības, ja to pieprasa ražošanas un periodiskās inspicēšanas un pārbaūžu standarti,
- b) attiecībā uz cisternām –
 - i) cisternas pasei un
 - ii) vienam vai vairākiem dokumentiem, kas minēti 1.8.7.7.1.–1.8.7.7.3.punktā.

1.8.7.7.5. ***Iekšējās kontroles dienesta novērtēšanai paredzētā dokumentācija***

Iekšējās kontroles dienesta novērtēšanas pieteikuma iesniedzējs, attiecīgā gadījumā nodrošina piekļuvi šādai kvalitātes nodrošināšanas sistēmas dokumentācijai:

- a) organizatoriskajai struktūrai un pienākumu sadalījuma dokumentācijai,
- b) attiecīgajām inspicēšanas un pārbaūžu, kvalitātes kontroles, kvalitātes nodrošināšanas un tehnoloģisko procesu instrukcijām un sistemātisko darbību aprakstam,
- c) kvalitātes vadības dokumentācijai, piemēram, inspicēšanas protokoliem, pārbaūžu datiem un kalibrācijas datiem un sertifikātiem,

- d) vadības pārskatiem, lai panāktu efektīvu kvalitātes nodrošināšanas sistēmas darbību, pamatojoties uz audita rezultātiem, kas gūti saskaņā ar 1.8.7.6. punktu,
- e) procedūrai, kas apraksta, kā tiek izpildītas klientu un noteikumos izvirzītās prasības,
- f) dokumentu kontroles un pārskatīšanas procedūrai,
- g) procedūrām, kas attiecas uz darbībām ar neatbilstošiem izstrādājumiem, un
- h) attiecīgo darbinieku mācību programmām un kvalifikācijas noteikšanas procedūrām.

1.8.7.8. *Izstrādājumi, kas ir ražoti, apstiprināti, inspicēti un pārbaudīti saskaņā ar standartiem*

Uzskata, ka 1.8.7.7. punkta prasības ir izpildītas, ja ir ievēroti attiecīgie turpmāk norādītie standarti.

Piemērojamā sadaļa un punkts	Atsauce	Dokumenta nosaukums
no 1.8.7.7.1. līdz 1.8.7.7.4.	EN 12972:2007	Cisternas bīstamo kravu pārvadāšanai. Metāla cisternu pārbaudes, inspicēšana un marķēšana

1.8.8. *Gāzes baloniņu atbilstības novērtēšanas procedūra*

Novērtējot gāzes baloniņu atbilstību, piemēro vienu no šādām procedūrām:

- a) procedūru, kas paredzēta 1.8.7. sadaļā spiedientvertnēm, kas nav ANO spiedientvertnes, izņemot 1.8.7.5. punktu; vai
- b) procedūru, kas paredzēta 1.8.8.1. līdz 1.8.8.7.punktā.

1.8.8.1. *Vispārīgi nosacījumi*

1.8.8.1.1. Ražošanas pārraudzību veic Xa iestāde, un 6.2.6. sadaļā noteiktās pārbaudes veic vai nu Xa iestāde, vai Xa iestādes apstiprināta IS-iestāde; Xa un IS iestāžu definīcijas skatīt 6.2.3.6.1.punktā. Atbilstības novērtēšanu veic *RID* Līgumslēdzējas valsts kompetentā iestāde, tās pārstāvis vai tās apstiprināta inspicēšanas iestāde.

1.8.8.1.2. Piemērojot 1.8.8. sadaļu, pieteikuma iesniedzējs demonstrē, nodrošina un deklarē, pats uzņemoties atbildību, gāzes baloniņu atbilstību 6.2.6. sadaļas nosacījumiem un visiem turpmākajiem piemērojamajiem *RID* nosacījumiem.

1.8.8.1.3. Pieteikuma iesniedzējs:

- a) veic katra tipa gāzes baloniņu (ieskaitot izmantotos materiālus un tipa variācijas, t.i. tilpumus, spiedienus, rasējumus, slēģierīci, un iztukšošanas ierīci) konstrukcijas tipa ekspertīzi saskaņā ar 1.8.8.2. punktu;
- b) izmanto apstiprinātu konstruēšanas, ražošanas, inspicēšanas un pārbažu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu saskaņā ar 1.8.8.3. punktu;
- c) pārbaudēm, ko noteic 6.2.6. sadaļa, izmanto apstiprinātu pārbažu režīmu saskaņā ar 1.8.8.4. punktu;
- d) iesniedz pieteikumu tā ražošanas pārraudzības un pārbažu kvalitātes sistēmas apstiprināšanai vienā *RID* Līgumslēdzējas valsts Xa iestādē pēc savas izvēles; ja pieteikuma iesniedzējs nav reģistrēts *RID* Līgumslēdzējā valstī, tas iesniedz pieteikumu vienā *RID* Līgumslēdzējas valsts Xa iestādē pirms pirmā pārvadājuma uz *RID* Līgumslēdzēju valsti;
- e) ja gāzes baloniņa galīgo montāžu no pieteikuma iesniedzēja izgatavotajām daļām veic viens vai vairāki uzņēmumi, sniedz rakstiskas instrukcijas, kā montēt un

piepildīt gāzes baloniņus, lai tiktu ievēroti tā tipa ekspertīzes sertifikāta nosacījumi.

- 1.8.8.1.4. Ja pieteikuma iesniedzējs un uzņēmumi, kas montē vai piepilda gāzes baloniņus saskaņā ar pieteikuma iesniedzēja instrukcijām var apmierinoši nodemonstrēt Xa iestādei atbilstību 1.8.7.6. punkta, izņemot 1.8.7.6.1.d) un 1.8.7.6.2.b) apakšpunktu, nosacījumiem, tie drīkst izveidot iekšējās kontroles dienestu, kurš drīkst daļēji vai pilnīgi veikt 6.2.6. sadaļā noteikto inspicēšanu un pārbaudes.

1.8.8.2. *Konstrukcijas tipa ekspertīze*

- 1.8.8.2.1. Pieteikuma iesniedzējs izveido tehnisko dokumentāciju katram gāzes baloniņu tipam, ieskaitot piemērojamos tehniskos standartus. Ja tas izvēlas piemērot standartu, kas nav minēts 6.2.6. sadaļā, piemēroto standartu pievieno dokumentācijai.
- 1.8.8.2.2. Pieteikuma iesniedzējs tehnisko dokumentāciju kopā ar dotā tipa paraugiem saglabā pieejamu Xa iestādei ražošanas laikā un vismaz piecus gadus pēc tās, skaitot no pēdējās dienas, kad gāzes baloniņi ir ražoti saskaņā ar konkrēto tipa ekspertīzes sertifikātu.
- 1.8.8.2.3. Pieteikuma iesniedzējs pēc rūpīgas ekspertīzes izsniedz konstrukcijas tipa sertifikātu, kas ir derīgs ne ilgāk par desmit gadiem; viņš pievieno šo sertifikātu dokumentācijai. Šis sertifikāts ļauj viņam šajā laikposmā izgatavot šā tipa gāzes baloniņus.
- 1.8.8.2.4. Ja šajā laikposmā attiecīgie *RID* nosacījumi (ieskaitot standartus, uz kuriem izdarītas atsauces) ir tā izmainījušies, ka konstrukcijas tips tiem vairs neatbilst, pieteikuma iesniedzējs atsauc savu tipa ekspertīzes sertifikātu un informē Xa iestādi.
- 1.8.8.2.5. Pieteikuma iesniedzējs drīkst pēc rūpīgas un pilnīgas pārskatīšanas atkārtoti izsniegt sertifikātu uz nākamo laikposmu, kas nav ilgāks par desmit gadiem.

1.8.8.3. *Ražošanas pārraudzība*

- 1.8.8.3.1. Xa iestāde uzrauga konstrukcijas tipa ekspertīzes procedūru, kā arī ražošanas procesu, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja sertificētā tipa un faktiski izgatavotā izstrādājuma atbilstību konstrukcijas tipa sertifikāta nosacījumiem un piemērojamajiem *RID* nosacījumiem. Ja piemērojams 1.8.8.1.3.punkta e) apakšpunkts, šajā procedūrā jāietver montāžas un piepildīšanas uzņēmumi.
- 1.8.8.3.2. Pieteikuma iesniedzējs veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu ražošanas procesa atbilstību attiecināmajiem *RID* nosacījumiem un sava konstrukcijas tipa sertifikāta un tā pielikumu nosacījumiem. Ja piemērojams 1.8.8.1.3.punkta e) apakšpunkts, šajā procedūrā jāietver montāžas un piepildīšanas uzņēmumi.
- 1.8.8.3.3. Xa iestāde:
- pārlicinās par pieteikuma iesniedzēja konstrukcijas tipa ekspertīzes atbilstību un gāzes baloniņu tipa atbilstību 1.8.8.2. punktā norādītajai tehniskajai dokumentācijai;
 - pārlicinās, ka ražošanas procesā top izstrādājumi, kas atbilst nosacījumiem un dokumentācijai, kas attiecas uz to; ja gāzes baloniņa galīgo montāžu no pieteikuma iesniedzēja izgatavotajām daļām veic viens vai vairāki uzņēmumi, Xa iestāde pārlicinās arī par to, ka gāzes baloniņi pilnībā atbilst piemērojamajiem nosacījumiem pēc pilnīgas montāžas un piepildīšanas un ka tiek pareizi izpildītas pieteikuma iesniedzēja instrukcijas;
 - pārlicinās, ka personāls, kas veic detaļu pastāvīgo savienošanu un pārbaudes, ir kvalificēts vai apstiprināts;
 - dokumentē pārraudzības rezultātus.
- 1.8.8.3.4. Ja Xa iestādes slēdzienā tiek konstatēta pieteikuma iesniedzēja konstrukcijas tipa sertifikāta vai ražošanas procesa neatbilstība, šī iestāde pieprasa atbilstīgu korektīvo pasākumu veikšanu vai pieteikuma iesniedzēja sertifikāta atsaukšanu.

1.8.8.4. *Hermētiskuma pārbaude*

1.8.8.4.1. Pieteikuma iesniedzējs un uzņēmumi, kas veic gāzes baloniņa galīgo montāžu no pieteikuma iesniedzēja izgatavotajām daļām saskaņā ar pieteikuma iesniedzēja instrukcijām:

- a) veic 6.2.6. sadaļā paredzētās pārbaudes;
- b) dokumentē pārbaumu rezultātus;
- c) izsniedz atbilstības sertifikātu tikai tādiem gāzes baloniņiem, kuri pilnībā atbilst tā konstrukcijas tipa ekspertīzes nosacījumiem un attiecināmajiem *RID* nosacījumiem un kuri izturējuši 6.2.6. sadaļā paredzētās pārbaudes;
- d) saglabā 1.8.8.7. punktā paredzēto dokumentāciju ražošanas laikā un vismaz piecus gadus pēc tās, skaitot no viena tipa apstiprinājumam piederošo gāzes baloniņu ražošanas pēdējās dienas, lai *Xa* iestāde var tos pārbaudīt ar nejaušiem intervāliem;
- e) pievieno izturīgu un izlasāmu marķējumu, kas identificē gāzes baloniņa tipu, pieteikuma iesniedzēju un ražošanas datumu vai partijas numuru; ja ierobežota pieejamā laukuma dēļ marķējumu nevar pilnībā pievienot gāzes baloniņa korpusam, to piestiprina gāzes baloniņam kā izturīgu birku ar šo informāciju vai ieliek to kopā ar gāzes baloniņu iekšējā iepakojumā.

1.8.8.4.2. *Xa* iestāde:

- a) veic nepieciešamo izpēti un pārbaudes ar nejaušiem intervāliem, bet vismaz neilgi pēc gāzes baloniņu tipa ražošanas uzsākšanas un pēc tam vismaz vienu reizi katros trīs gadus, lai pārlicinātos, ka pieteikuma iesniedzēja konstrukcijas tipa ekspertīzes procedūra, kā arī izstrādājuma ražošana un pārbaudes notiek saskaņā ar konstrukcijas tipa sertifikātu un attiecināmajiem nosacījumiem;
- b) pārbauda pieteikuma iesniedzēja piestādītos sertifikātus;
- c) veic 6.2.6. sadaļā paredzētās pārbaudes vai šo pārbaumu veikšanai apstiprina pārbaumu programmu un iekšējās kontroles dienestu.

1.8.8.4.3. Sertifikāts satur vismaz:

- a) pieteikuma iesniedzēja nosaukumu un adresi un, ja galīgo montāžu neveic pieteikuma iesniedzējs, bet uzņēmums vai uzņēmumi saskaņā ar pieteikuma iesniedzēja rakstiskām instrukcijām, šo uzņēmumu nosaukumus un adreses;
- b) atsauci uz ražošanā un pārbaudēm izmantojamo *RID* redakciju un standartu(-iem);
- c) inspicēšanu un pārbaumu rezultātus;
- d) informāciju marķēšanai, kas pieprasīta saskaņā ar 1.8.8.4.1.punkta e) apakšpunktu.

1.8.8.5. (*Rezervēts*)

1.8.8.6. *Iekšējās kontroles dienesta pārraudzība*

Ja pieteikuma iesniedzējs vai uzņēmums, kas montē vai piepilda gāzes baloniņus, izveidojis iekšējo kontroles dienestu, piemēro 1.8.7.6. punkta nosacījumus, izņemot 1.8.7.6.1. d) un 1.8.7.6.2. b) apakšpunktus. Uzņēmumam, kas montē vai piepilda gāzes baloniņus, jāatbilst pieteikuma iesniedzējam piemērojamiem nosacījumiem.

1.8.8.7. *Dokumentācija*

Piemēro 1.8.7.7.1., 1.8.7.7.2., 1.8.7.7.3. un 1.8.7.7.5. punkta nosacījumus.

1.9. NODAĻA

KOMPETENTO IESTĀŽU NOTEIKTIE PĀRVADĀŠANAS IEROBEŽOJUMI

- 1.9.1. *RID* Līgumslēdzēja valsts drīkst starptautiskajiem bīstamo kravu pārvadājumiem savā teritorijā noteikt konkrētus papildus ierobežojumus, ko neparedz *RID*, ievērojot, ka šie papildus nosacījumi:
- atbilst 1.9.2. sadaļas noteikumiem,
 - nav pretrunā 1.1.2. sadaļas b) apakšpunkta noteikumiem,
 - ir ietverti *RID* Līgumslēdzējas valsts nacionālajos normatīvajos aktos un tieši tāpat attiecas uz bīstamo kravu iekšzemes dzelzceļa pārvadājumiem šīs *RID* Līgumslēdzējas valsts teritorijā,
 - neaizliedz bīstamo kravu dzelzceļa pārvadājumus, uz kuriem attiecas šie nosacījumi, visā šīs *RID* Līgumslēdzējas valsts teritorijā.
- 1.9.2. Papildus nosacījumi, kas minēti 1.9.1. sadaļā, ir:
- a) papildus drošības prasības vai pārvadāšanas ierobežojumi:
 - izmantojot konkrētas inženierbūves, piemēram, tiltus vai tuneļus¹⁵,
 - izmantojot kombinētos pārvadājumu veidiem paredzētās iekārtas, piemēram, pārkraušanas iekārtas, vai
 - gadījumos, kad pārvadāšanas darbības sākas vai beidzas ostās, dzelzceļa stacijās vai citos transporta terminālos;
 - b) noteikumi, saskaņā ar kuriem aizliegti konkrētu bīstamo kravu veidu pārvadājumi, kas saistīti ar īpašu vai vietēju bīstamību noteiktos ceļa posmos, piemēram, dzīvojamajos rajonos, ekoloģiskā īpaši jutīgās teritorijās, ekonomiskajos centros vai ražošanas zonās ar bīstamām iekārtām, vai arī, kuros jāparedz īpaši ekspluatācijas noteikumi (samazināts kustības ātrums, noteikts kustības laiks, aizliegums vilcieniem braukt vienam pretī otram, u.c.). Ja iespējams, kompetentajām iestādēm jānosaka alternatīvi maršruti, ko izmantot katra konkrētā aizliegtā maršruta vietā, vai katram maršrutam jāparedz īpaši noteikumi;
 - c) izņēmuma noteikumi, kuros nosaka aizliegtos vai noteiktos maršrutus vai noteikumus, kas jāievēro pagaidu glabāšanas laikā, kas var būt nepieciešama ekstrēmālu dabas apstākļu, zemestrīču, avāriju, demonstrāciju, sabiedrisku nekārtību vai militāra uzbrukuma dēļ.
- 1.9.3. Piemērojot papildus nosacījumus saskaņā ar 1.9.2. sadaļas a) un b) apakšpunktu, kompetentajai iestādei jāsniedz pierādījumi par konkrēto pasākumu nepieciešamību.¹⁶
- 1.9.4. Tās *RID* Līgumslēdzējas valsts kompetentai iestādei, kas piemēro savā teritorijā kādu no 1.9.2. sadaļas a) un b) apakšpunktā minētajiem papildus nosacījumiem, parasti pirms to piemērošanas, jāpaziņo *OTIF* Sekretariātam par papildus nosacījumiem. *OTIF* Sekretariāts savukārt dara tos zināmus pārējām *RID* Līgumslēdzējām valstīm.

¹⁵ Par pārvadājumiem pa Lamanša šauruma tuneli un tuneļiem ar līdzīgiem parametriem skatīt arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 24.septembra Direktīvas 2008/68/EK par bīstamo kravu iekšzemes pārvadājumiem II pielikumu; publicēta Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, L 260, 2008.gada 30.septembrī, 13.lpp.

¹⁶ Vispārīgās vadlīnijas riska novērtēšanai bīstamo kravu pārvadājumos pa dzelzceļu [The Generic Guideline for the Calculation of Risk inherent in the Carriage of Dangerous Goods by Rail], ko 2005. gada 24. novembrī apstiprināja *RID* Ekspertu komiteja, var atrast *OTIF* mājas lapā internetā (www.otif.org).

1.9.5. Neskarot iepriekšējo sadaļu noteikumus, *RID* Līgumslēdzējas valstis starptautiskajiem bīstamo kravu pārvadājumiem pa dzelzceļu drīkst noteikt īpašas drošības prasības, ja *RID* uz konkrēto jomu neskar, jo īpaši tas attiecas uz:

- vilcienu kustību,
- ekspluatācijas noteikumiem, kas attiecas uz tādām pārvadājumu palīgdarbībām kā vilcienu sastāvu šķirošana un stāvēšana,
- ar pārvadājamajām bīstamajām kravām saistītās informācijas pārvaldību,

nodrošinot, ka minētie jautājumi ietverti attiecīgās valsts normatīvajos aktos un tieši tāpat attiecas uz bīstamo kravu iekšzemes dzelzceļa pārvadājumiem šīs *RID* Līgumslēdzējas valsts teritorijā.

Šīs īpašās prasības nedrīkst attiekties uz jomām, ko reglamentē *RID* noteikumi, jo īpaši uz 1.1.2. a) un 1.1.2. b) minētajām jomām.

1.10. NODAĻA

AIZSARDZĪBAS NOTEIKUMI

PIEZĪME. Šajā nodaļā aizsardzība ir profilakses līdzekļi un pasākumi, kas jāveic, lai līdz minimumam samazinātu bīstamo kravu zādzības vai ļaunprātīgu izmantošanu, kas var apdraudēt cilvēkus, īpašumu vai vidi.

1.10.1. Vispārīgi noteikumi

- 1.10.1.1. Visām bīstamo kravu pārvadāšanā iesaistītajām personām, atbilstoši saviem pienākumiem, jāievēro šajā nodaļā izklāstītās aizsardzības prasības.
- 1.10.1.2. Bīstamās kravas jāpiedāvā pārvadāšanai tikai attiecīgi identificētiem pārvadātājiem.
- 1.10.1.3. Teritorijām pagaidu uzglabāšanas stacijās, pagaidu uzglabāšanas vietās, transportlīdzekļu novietnēs, pietauvošanās vietās un šķirotavās, ko izmanto pagaidu uzglabāšanai bīstamu kravu pārvadāšanas laikā, jābūt pienācīgi nodrošinātām, labi apgaismotām un, ja iespējams un vajadzīgs, publiski nepieejamām.
- 1.10.1.4. Katram bīstamās kravas pārvadājoša vilciena apkalpes loceklim pārvadājuma laikā jābūt līdzpaņemtam identifikācijas dokumentam, kurā ir fotogrāfija.
- 1.10.1.5. Drošības pārbaudēs saskaņā ar 1.8.1. sadaļu jāietver attiecīgu aizsardzības pasākumu pārbaudi.

1.10.2. Aizsardzības mācības

- 1.10.2.1. 1.3. nodaļā noteiktajām apmācībām un zināšanu atjaunošanas apmācībām jāietver arī izpratnes par aizsardzību elementi. Zināšanu atjaunošanas apmācības aizsardzības jomā nav jāsaista tikai ar likumdošanas izmaiņām.
- 1.10.2.2. Apmācībām aizsardzības izpratnes veidošanai jāietver ar aizsardzību saistītās bīstamības īpatnības, šādas bīstamības identificēšanu, tās novēršanas un samazināšanas paņēmienus, kā arī pasākumus, kas veicami aizsardzības pārkāpuma gadījumā. Tajās jāietver izpratni par aizsardzības plāniem (attiecīgā gadījumā) atbilstīgi konkrēto personu kompetencei un pienākumiem un viņu līdzdalības pakāpei aizsardzības plānu īstenošanā.
- 1.10.2.3. Šādām apmācībām jābūt nodrošinātām vai par to apgūšanu jāpārlicinās, pieņemot darbā amatā, kas saistīts ar bīstamo kravu pārvadāšanu, un tās periodiski jāpapildina ar zināšanu atjaunošanas apmācību.
- 1.10.2.4. Darba devējam jāsauglabā dokumentus par visām veiktajām aizsardzības apmācībām un pēc pieprasījuma jāpadara tas pieejams darbiniekam vai kompetentajai iestādei. Darba devējam jāsauglabā dokumenti tādu laikposmu, kādu noteikusi kompetentā iestāde.

1.10.3. Noteikumi par bīstamām kravām ar īpašu riska potenciālu

- 1.10.3.1. „Bīstamas kravas ar īpašu riska potenciālu” ir kravas, ko potenciāli iespējams ļaunprātīgi izmantot terorisma aktā un kas var izraisīt nopietnas sekas, piemēram, nelaimes gadījumā cietušu ļaužu masas vai masveida postījumus. Bīstamo kravu ar īpašu riska potenciālu saraksts ir ietverts 1.10.5. sadaļas tabulā.

1.10.3.2. Aizsardzības plāni

- 1.10.3.2.1. Pārvadātājiem, nosūtītājiem un pārējām 1.4.2. un 1.4.3. sadaļā noteiktajiem pārvadājumu dalībniekiem, kas iesaistīti bīstamu kravu ar īpašu riska potenciālu (skatīt tabulu 1.10.5.sadaļā) pārvadāšanā, jāpieņem aizsardzības plāns, kurā ietverti vismaz 1.10.3.2.2. punktā noteiktie elementi, to jāīsteno un jāīsteno atbilstoši tam.
- 1.10.3.2.2. Aizsardzības plānā jāiekļauj vismaz šādus elementus:

- a) konkrētu aizsardzības pienākumu sadali kompetentām un kvalificētām personām, kas ir attiecīgi pilnvarotas savu pienākumu veikšanai,
- b) attiecīgo bīstamo kravu vai bīstamo kravu veidu sarakstus,
- c) kārtējo darbību pārskatu un ar aizsardzību saistītās bīstamības novērtējumu, ieskaitot visas pārvadājumam nepieciešamās apstāšanās, bīstamo kravu atrašanos vagonā, cisternā vai konteinerā līdz braucienam, brauciena laikā un pēc brauciena un bīstamo kravu starposma pagaidu uzglabāšanu multimedālā pārvadājumā vai pārkraušanas laikā no vienas vienības citā,
- d) skaidru pārskatu par pasākumiem, kas veicami ar aizsardzību saistītās bīstamības mazināšanai, atbilstīgi attiecīgā pārvadājumu dalībnieka pienākumiem, ieskaitot:
 - apmācību,
 - aizsardzības politiku (piemēram, reaģēšana apstākļos, kad ir liels apdraudējums, jaunu darbinieku/nodarbinātības pārbaude u. c.),
 - praktisko darbību (piemēram, pazīstamu maršrutu izvēle/izmantošana, piekļuve bīstamām kravām starposma pagaidu uzglabāšanas laikā [kā noteikts c) apakšpunktā], viegli ievainojamas infrastruktūras tuvums u. c.),
 - aprīkojumu un resursus, kas izmantojami, lai samazinātu aizsardzības bīstamību,
- e) efektīvas un pastāvīgi atjaunotas procedūras ziņošanai par draudiem aizsardzībai, aizsardzības pārkāpumiem vai aizsardzības incidentiem un minēto jautājumu risināšanu,
- f) aizsardzības plānu novērtēšanas un pārbaudes procedūras un minēto plānu regulāras pārskatīšanas un aktualizēšanas kārtību,
- g) pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu aizsardzības plānā iekļautās pārvadājumu informācijas fizisko aizsardzību, un
- h) pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka aizsardzības plānā ietvertu informāciju saistībā ar pārvadājumu saņem tikai tās personas, kam tā vajadzīga. Šādi pasākumi nedrīkst kavēt tādas informācijas sniegšanu, kas prasīta jebkuros citos *RID* noteikumos.

PIEZĪME. Pārvadātājiem, nosūtītājiem un saņēmējiem jāsadarbojas citam ar citu un ar kompetentajām iestādēm, lai apmainītos ar informāciju par draudiem, piemērotu aizsardzības pasākumus un reaģētu uz incidentiem, kas saistīti ar aizsardzību.

- 1.10.3.3. Lai nepieļautu vilcienu vai vagonu zādzību, kuros ir bīstama krava ar īpašu riska potenciālu (skatīt tabulu 1.10.5. sadaļā), un šādas kravas zādzību, jāizmanto dažādas ierīces, aprīkojums vai sistēmas un jāveic pasākumi, lai nodrošinātu minētā aprīkojuma nepārtrauktu darbību un efektivitāti. Šādu aizsardzības pasākumu piemērošana nedrīkst ietekmēt pasākumus reaģēšanai ārkārtas situācijā.

PIEZĪME. Lai uzraudzītu bīstamo kravu ar īpašu riska potenciālu (skatīt tabulu 1.10.5.sadaļā) pārvietošanos būtu jāizmanto transporta telemetrija vai citādi paņēmieni vai ierīces, ja tādas jau ir uzstādītas un to izmantošana ir lietderīga.

- 1.10.4. Ja vagonā vai lielajā konteinerā pakās pārvadātie daudzumi, izņemot 1. klases 1.4. apakšgrupas sprādzienbīstamās vielas un izstrādājumus ar ANO Nr. 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 un 0500, nepārsniedz 1.1.3.6.3. punktā norādītos daudzumus, 1.10.1., 1.10.2., 1.10.3. sadaļas prasības nepiemēro. Turklāt 1.10.1., 1.10.2., 1.10.3. sadaļu prasības nepiemēro, ja kravas daudzums cisternās, kā arī vagonā vai konteinerā, kuros kravu pārvadā beztaras pārvadājumā, nepārsniedz 1.1.3.6.3. punktā norādītos daudzumus.

1.10.5.

Bīstamās kravas ar īpašu riska potenciālu ir turpmākajā tabulā uzskaitītās kravas, ja tās pārvadā daudzumos, kuri pārsniedz tabulā norādītos daudzumus.

1.10.5. tabula. Bīstamo kravu ar īpašu riska potenciālu saraksts

Klase	Apakšgrupa	Viela vai izstrādājums	Daudzums		
			Cisterna (l) ^c	Beztaras pārvadājums (kg) ^d	Pakas (kg)
1.	1.1.	Sprādzienbīstamas vielas	a	a	0
	1.2.	Sprādzienbīstamas vielas	a	a	0
	1.3.	C savietojamības grupas sprādzienbīstamas vielas	a	a	0
	1.4.	Sprādzienbīstamas vielas ar ANO Nr. 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 un 0500	a	a	0
	1.5.	Sprādzienbīstamas vielas	0	a	0
2		Uzliesmojošas gāzes (klasifikācijas kodi, kuros ir tikai burts "F")	3000	a	b
		Toksiskas gāzes (klasifikācijas kodi, kuros ir burti T, TF, TC, TO, TFC vai TOC), izņemot aerosolus	0	a	0
3.		I un II iepakojšanas grupas uzliesmojoši šķidrumi	3000	a	b
		Desensibilizētas sprāgstvielas	a	a	0
4.1.		Desensibilizētas sprāgstvielas	a	a	0
4.2.		I iepakojšanas grupas vielas	3000	a	b
4.3.		I iepakojšanas grupas vielas	3000	a	b
5.1.		I iepakojšanas grupas oksidējoši šķidrumi	3000	a	b
		Perhlorāti, amonija nitrāts, amonija nitrāta mēslošanas līdzekļi un amonija nitrāta emulsijas vai suspensijas, vai gēli.	3000	3000	b
6.1.		I iepakojšanas grupas toksiskas vielas	0	a	0
6.2.		A kategorijas infekciozas vielas (ANO Nr.2814 un 2900, izņemot dzīvnieku izcelsmes materiālus)	a	0	0
7.		Radioaktīvs materiāls	3000 A ₁ (īpaša forma) vai 3000 A ₂ attiecīgā gadījumā B(U), B(M) vai C tipa pakās		
8.		I iepakojšanas grupas korozīvas vielas	3000	a	b

^a Neattiecas

^b Neatkarīgi no daudzuma 1.10.3. sadaļas noteikumus nepiemēro.

^c Šajā slejā norādītā vērtība ir piemērojama tikai tad, ja saskaņā ar 3.2. nodaļas A tabulas 10. vai 12. sleju ir atļauta pārvadāšana cisternās. Uz vielām, kuras nav atļauts pārvadāt cisternās, šīs slejas norādījumi neattiecas.

^d Šajā slejā norādītā vērtība ir piemērojama tikai tad, ja saskaņā ar 3.2. nodaļas A tabulas 10. vai 17. sleju ir atļauta pārvadāšana beztaras pārvadājumā. Uz vielām, kuras nav atļauts pārvadāt beztaras pārvadājumā, šīs slejas norādījumi neattiecas.

- 1.10.6. Attiecībā uz radioaktīvo materiālu šīs nodaļas nosacījumi tiek uzskatīti par ievērotiem, ja ir piemēroti Konvencijas par kodolmateriālu fizisku aizsardzību¹⁷ un IAEA cirkulāra „Par kodolmateriālu un kodolobjektu fizisku aizsardzību”¹⁸ nosacījumi.

¹⁷ INFCIRC/274/Rev.1, IAEA, Vienna (1980).

¹⁸ INFCIRC/225/Rev.4 (Labots), IAEA, Vienna (1999). Skatīt arī "Norādījumi un apsvērumi attiecībā uz INFCIRC/225/Rev.4, Kodolmateriāla un kodolobjektu fiziskā aizsardzība, IAEA-TECDOC-967/Rev.1. ieviešanu."

1.11. NODAĻA

ŠĶIROŠANAS STACIJU IEKŠĒJIE OPERATĪVĀS RĪCĪBAS PLĀNI ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀS

Bīstamo kravu pārvadājumiem šķirošanas stacijās jābūt izstrādātiem operatīvās rīcības plāniem ārkārtas situācijās.

Operatīvās rīcības plāniem ārkārtas situācijās jābūt vēršotiem uz to, lai šķirošanas stacijā notiekot negadījumam vai starpgadījumam, visi iesaistītie kopīgi un saskaņoti darbotos tā, lai iespējami pilnīgi samazinātu negadījuma vai starpgadījuma sekas ietekmi uz cilvēkiem un vidi.

Šīs nodaļas prasības uzskatāmas par ievērotām, ja tiek piemērotas *UIC* atgādes 201 prasības (Bīstamo kravu pārvadājumi – Norādījumi par šķirošanas staciju operatīvās rīcības plānu izstrādāšanu ārkārtas situācijām)¹⁹.

¹⁹ 2003. gada 1. marta redakcijā.

